

CSALÁDI REGÉNYTÁR

GERMAINE
ESZMÉNYE

ooooo RTAooooo

MONTAL MÁRIA

I.

A Szent-István-Társulat kiadása

Családi Regénytár.

A katolikus művelt közönségnek egy régi vágyát teljesíti a *Szent-István-Társulat*, midőn *Családi Regénytár* cím alatt új vállalatot indít, mely a maga nemében egyedül álló hazai irodalmunkban. Regényeket és elbeszéléseket nyújt e vállalatban, a legjelesebb hazai és idegen katolikus íróktól, de csak oly műveket, melyek a kath. szépirodalom minden követelményének megfelelnek: kiváló irodalmi beccsel bírnak, de egyszerűs mind tiszta erkölcsi légkörben mozognak s valódi keresztény fölfogást tükröznek vissza. Valóban égető szükség is van arra, hogy a katolikusoknak oly szórakoztató olvasmányaik legyenek, a melyek sem hitüket, sem erkölcsüket nem sértik; melyek szellemüket gyönyörködtetik, de harmóniában is vannak katolikus világnézetükkel és erkölcsi fölfogásukkal. Ezért reméljük, hogy a *Családi Regénytár* kedvező fogadtatásra talál a katolikus olvasóközönségnél, melynek pártolása csak ösztönzésül fog szolgálni a minden áldozatra kész *Szent-István-Társulatnak*, hogy ez új vállalatát minél szélesebb alapokon fejlessze.

A *Családi Regénytár* 10 íves kötetekben jelenik meg, az egyes kötetek ára csinos angolvászonkötésben csak egy korona. A *Családi Regénytár* kötetei megrendelhetők a *Szent-István-Társulat* könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. sz.), valamint minden fővárosi és vidéki könyvkereskedésben.

A „Családi Regénytár”-ból

megjelentek:

I. és II. kötet.

Germaine eszménye. Regény. Irta *Montal Mária*. Fordította *Szentannai*. — *D'Arbout* ezredes három párba. Elbeszélés. Irta *Beugny d'Hagerne*. Fordította *dr. Rada I.*

III. kötet.

Utak az életben. Elbeszélések. Irta *Cyprián*.

IV. kötet.

Filemon ezredes. Elbeszélés. Irta *C. De Lamiraudie*. Fordította *A. Vilma*. — **Hol a boldogság?** Elbeszélés. Irta *Minna Canth*. Finnől fordította *Bán A.*

V. és VI. kötet.

Eszter. Eredeti irányregény az alkoholizmus ellen. Irta *X. . . grófnő*.

VII. és VIII. kötet.

Éliane. Regény. Irta *Graven Ágostné*. Fordította *dr. Rada I.*

IX. kötet.

Rajzok a kuruczvilágból. Irta *Kincs István*.

X., XI. és XII. kötet.

A vértanú szelleme. Történeti regény. Irta *Filó Károly*.

XIII. kötet.

Úgy a mint volt. Elbeszélések. Irta *Büttner Julia*.

XIV. kötet.

A Mária-kép. Elbeszélés. Irta *Buol M. Ford. Sziklay János*.

XV. kötet.

Anyaföldön. Elbeszélések. Irta *Andor József (Cyprián)*.

XVI. és XVII. kötet.

Don Luis Coloma elbeszélései. Spanyol eredeti után fordította *Jándi Bernárdin*.

XVIII. kötet.

A kékruhás asszony. Irta *Csapodi Istvánné*. — *Psyche* lámpája. Elbeszélés. Irta *Léon de Tinseau*. Fordította *A. V.*

XIX. kötet.

Hricz és az úrfi. Elbeszélés. Irta *dr. Franko Iván*. Fordította *Zsátkovics Kálmán*.

XX., XXI., XXII. és XXIII. köt.

A leánymamák fia. Vig regény. Irta *Kincs István*.

XXIV. és XXV. kötet.

A hiábavaló gazdagság. Irta *Jeanne Mairé*. Francia eredetiből fordította *dr. Rada István*. — **Az utolsó betét**. Elbeszélés. Irta *Mrs. Bartle Teeling*. Angólól ford. *G. M.*

XXVI. kötet.

Falusi történetek. Elbeszélések. Irta *Vértesy Gyula*.

XXVII. kötet.

Az ezer tó országából. Finn elbeszélések. Finn eredetiből fordította *Bán Aladár*.

XXVIII. és XXIX. kötet.

Budai históriák. Irta: *Tarczai György*.

CSALÁDI REGÉNYTÁR.

Germaine eszménye

Regény két kötetben

Irta

MONTAL MÁRIA

Fordította

Szentannai

I.

Budapest

A Szent-István-Társulat kiadása

(VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Stephaneum, a Szent-István-Társulat nyomdája.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

I.

A Chauvigny de Poitou főurak ősi várának udvarán egy fiatal ember állt s kedvére nézegette a körülfekvő nagyszerű romokat, meg a kedves tájat, mely szemei előtt elterült.

A csúcsos mellvéd tövében az alsó-város, melynek időbarnított cserépfödelű házai fölött a Boldogasszony egyházának román tornya uralkodik. Szemben a láthatáron pompás fensík, hol az erdők haragos zöldjébe búzaföldek vegyítik aranyos színüket. Lenn a völgyben, üde réten csöndesen folydogál a Vienne, partjaira hajló jegenyék, fűzek és rezgő nyárfák áttetsző, imbolygó árnya alatt. Balra a vasúti híd fehér ívei alatt, — melyek, kirívó ellentétül, egészen modern bélyeget nyomnak a mult emlékeivel gazdag tájra, — siklik át a sötét, de mégis tiszta vizű kedves folyó s jobbra kanyarodva, megfürösztö a sziklás domb alját, mely mint előfok nyúl ki a síkságra.

Amott, a meredek lejtőn, a felső-város házai

kapaszkodnak; ott, a szikla éles gerinczén emelkednek a vén várkastélyok komor, hatalmas falai, mintegy kibukva az erdők zöldjéből, mely festőileg simul a régi várfokok falaihoz. És míg a hűbérkorszak e műemlékeiből már csak romok vannak: a szent Péter egyházának szintén a XI. vagy XII. században épült gyönyörű tornya épen áll még most is mint hűséges őr a két város fölött s harangjainak szavával hívogatja még az új nemzedéket ugyanazon Isten imádására, kinek fölsége előtt hajdan atyáink, e büszke harczosok, térdet-fejét tudtak hajtani. Megható képe ez amaz isteni vallás rendíthetetleniségének, mely századok során, a világ viharai közt mindig ép erőben marad, hogy vezesse az emberiséget örök rendeltetése felé.

Hősünk figyelmesen vizsgálta a «püspök-kápolna» remek falait, midőn mögötte egy parancsoló jellegű hang hallatszott:

— Mirelle úr, sokáig lesz még elragadtatásban?

Gyorsan megfordult s bohókásan, színlelt kétségbeeséssel csüggesztve le karjait, fölkiáltott:

— Oh, kisasszony, kegyed megtöri a varázst!... Hogy mer ön e vén falak alatt ilyen piperében megjelenni egy szenvedélyes régész előtt? E szép romok között nem nézhetem e fodrokat... Látja ott fönt azt az üres fülkét? Épen azon tünődtem, melyik mai nő volna méltó...

— Ott megkövülni? Köszönöm szépen!.. Tudja, nem vágyom arra a tisztességre, hogy valami középkori szobor alakjában maradjak az utókorra. Ha egy időnkbeli jeles szobrász faragna ki, no! még megjárná... de mint a barbár korszak példánya... Brr!...

S a fiatal leány megrázta vállait, mintha csakugyan megborzongott volna.

— De, uram, ne vágjon hát ilyen megbotránkozott arcot — folytatá kacagva. — Tudom én, mit tartsak önről... Kedvelője a réginek, jó; de... vallja meg, hogy a mai élet mégis csak kellemes és hogy a sétányokon libegő, vagy a szalonok sima padlóján a keringő forgatagában repülő párisi nők csinos arczocskáit nézegetni legalább is van olyan gyönyörűség, mint itt e tisztos falakat szemlélni?

— Minthogy ön előtt, kisasszony, nem lehet eltitkolni semmit, megvallom, hogy ízléseimben elég válogatós vagyok. Mégis — bármit mondtam előbb — az ellentétek és anakronizmusok épen nem visszatetszők. Például ön, divatosan redőzött vörös ruhájával ez egészen középkori keretben oly vonzó jelenség, hogy kedvem volna lerajzolni. Megengedi?

Igenlő bólintására a fiatal ember kivonta zsebéből albumát s a csinos képet vázolni kezdte. — És valóban, volt mi a festőre hason.

A magas fiatal leány széles vállaival, domború keblével, természetnek finom körvonalalaival; remek melle testhez álló derékba szorítva, mely azt szobrászati pontossággal domborította ki, himzéssel megrakott vörös ruhájában, csipkés napernyőjének hosszú nyelére könnyedén támaszkodva — a vén kastély sötét falai mellett eredeti ellentétet képezett.

Kis amazon-kalap, mely ügyesen volt odaillesztve a fejtetőre tűzött sűrű szénfekete hajzat hullámos fonadékaira, büszke arcziel, tökéletes ívű szemöldök alatt hosszú metszésű szemek, két fekete gyémánt, egyenes orr, finom ajkak, melyeknek vérpirossága az arcszín erős halványságától kissé nagyon is elütött, szóval Vignol Olga szép volt, egyike ama rendkívüli, merész szépségeknek, melyek magukra vonnak és lebilincselnek minden tekintetet.

Így látva, e repkénynyel benőtt mély hasadékú falak, e vadszegfűvel borított bedőlt várfokok kere-tében, e lőrésekkel átlyuggatott fekete őrtorony árnyában, egész környezetével éles ellentétben állott. Úgy tűnt föl ott, e fönséges romok között, mint valami új világ megtestesülése. Bizony látszott rajta, hogy nem ivadéka ama nemes várúrnőknek, kik rokkát pergették hajdan, míg férjeik a hadban jár-tak. Olgán korát, a XIX. századot, mutatta minden.

Igazat szólva, a fiatal leányból alig volt benne valami. Testileg, szépségének teljességére jutott nő

volt már. Erkölcseleg, mit lehetett jósolni elszánt és gúnyos kifejezéséből e gőgös arcnak, melynek csak vonásai voltak húsz évesek, míg a rajtuk néha-néha visszatükröző lélek, úgy látszik, nem volt fiatal soha?

Eszébe jutott-e e kérdés Mirellenek is, míg Olga körvonalait rajzolgatá? Nem tudjuk. De az bizonyos, hogy a kecses minta kétségkívül elbájolta s épen nem látszott sietni, hogy munkáját befejezze — midőn a várkastély udvarán egy körülbelül harminczöt éves nő karcsú alakja és szabálytalan csinos arcza bukkant elő; utána szelid és komoly tekintetű éltes hölgy, végül egy fiatal leány jött.

— Ah! Mirelle úr — kiáltott föl Olga — midőn ez utóbbit észrevette, kívánsága teljesült... Szobrot óhajtott abba az üres fülkébe? itt van Germaine! Biztosítom, hogy neki semmi volna átváltozni mumiává, különben is a középkor az ő bogara!

— Mit mond rólam? — kérdé a Germainenek nevezett nő, egészen Olga közelébe érve.

Bajos volna teljesebb ellentétet képzelni, mint minőt a csaknem egyformán szép, bár egymástól annyira elütő két fiatal leány képezett.

A középnél kissé magasabb, csodásan arányos, de még fejletlen termetű Germainenek egész lényén szűzi kellem ömlött el, mely illatként áradt szét körülötte. Fejecskéje mintegy belemerült szőke hajá-

nak selymes hullámaiba, melyek természetesen göndörültek nyakára, repkedtek halántékain. Hátravetett nagy szalmakalapja látni engedte a remek alakú, sima fehér homlokot. Sötétkék szemei, a hosszú pillák árnyában, mélyen, tisztán nyitak a barna szemöldökök alatt, melyeket mintha úgy festettek volna oda. A finom metszésű orr, a kifogástalan vágású szája, a szabályos arczél a teljes szépség mintájává tették arczát, melyen az ifjúság virágzott, nem is annyira harmatos üdeségében, mely az arcz tejére rózsaszirmot hintett, mint inkább a bájos szűz tekintetében és mosolyában.

— Mit mondott rólam, Olga? — kérdé ismét.

— Azt mondtam, kedves, hogy ön egészen olyan, mint valami középkori szent s pompásan illenék oda föl abba az üres fülkébe... Megengedi, hogy Mirelle úr oda föltegye?

— Én pedig azt gondolom — vágott közbe a kis De Bayne asszony — okosabb, ha mindannyian kocsira ülünk.

Indítványát elfogadták s a kocsi, mely régóta ott állott, a kocsis és lovak nagy örömeire megindult.

— Nézze csak, rokon — kezdi De Bayne asszony — ha eljön abba a galambdúcba lakni, melyet nagybátyánk hagyott önnek, csupán azért, hogy a környék régi műemlékeit meg-meglátogassa, bölcsen fogja tenni, ha engem ezentúl nem hí meg

ez állítólagos kéjkirándulásokra. Csodálom De Villatière asszonyt és Fèvre kisasszonyt, kik egy óránál tovább voltak ájtatosságukba merülve. Engem, ha föl nem fedeztem volna a templom oszlopain néhány furcsa szobrot, melyek szórakoztattak s néhány eredeti arabeszket, melyeket lerajzoltam, hogy majd himző-székemre alkalmazzam, egyszerűen megölt volna az unalom... Ön, kedves, most csak egy hullát szállítana haza.

— Szegény rokon!

— Hanem igazán, Rajmond, magyarázzon meg nekem egy tüneményt, mely engem szerfölött meglepett. Én önt kétkedőnek véltem és — nem csalódtam-e? — láttam, saját szemeimmel láttam, hogy oly mozdulatot tett, mely a keresztvetéshez hasonlított, sőt mintha imát is mormogott volna?

Mirellenek eddig tréfás, mosolygó arcza hirtelen komoly kifejezést öltött.

— Csakugyan jól látta, rokon. A szent Szűz oltára előtt egy Üdvözetet mondtam. Haldokló anyámnak tett ígéret... Megesketett, hogy soha nem mulik el nap, soha nem megyek el Mária képe előtt a nélkül, hogy gyermekkorom e kis imáját el ne mondjam. — Tizenkét év óta, bármily hitelenné lettem, egyszer sem szegtem meg szavamat.

Csönd lőn. Majd Mirelle törte meg azt ismét.

— Különben is, e középkori templomokban már

a levegő, melyet beszívunk, magabábszállásra int. Túladtunk bár őseink eszméin, hitén, szokásain, mégis érezzük, hogy az ő utódaik vagyunk... Én legalább e vén falak között, melyeket a mult vallásossága áthatott, jobban megértem Paul Bourget gondolatát, ki azt fejtegeti valahol, hogy a túlvilágnak az a szükségérzete, mely bennünket gyötör, mikép száll ránk őseinktől, «azoktól az emberektől, a kiknek létének megtoldása a mi jelen létünk; kik századról-századra, este-reggel térdre borultak, hogy imádják az ismeretlen okot...»

— Más szóval, uram — válaszolt élénken Germaine — a hit nem volna egyéb bennünk, mint öröklött csapás, szervezetünk gyöngesége, vérünk hibája, csakúgy, mint a tüdővész vagy a téboly? És ön visszhangjává tud szegődni e balga és egyúttal szörny-állításnak a nélkül, hogy nemrég még keresztény lelke föllázadjon és erélyesen tiltakozzék? Ön ismétlgeti ezt a szót «ismeretlen ok», mintha édes anyja, kiről az imént beszélt, térdein nem tanította volna meg önt imádkozni: «Miatyánk, ki a mennyekben vagy» és nem tanította volna a feszületet csókolni? Mintha, mióta férfikorba lépett, önmaga nem tudna Krisztusnak e földön befejezett műve fölött itélni és nem tudná megérteni, mily bűn «megismerhetetlennek» nevezni azt az Istent, ki az evangélium és a kereszt által kinyilatkoztatta

magát az embereknek. Ah! uram, vallja meg, hogy Paul Bourgetnak e frázisát helyeselve, tulajdonképen nem is tudta, mit mond vele?

Az így kérdőre vont Mirelle nem is gondolt feleletre. Elámult azon a teljes átváltozáson, melyen a fiatal leány átment. Csak alig ismerte még s látva azt a nyílt, nyugodt, nyájas arcot, nem is álmodta, hogy e kék szemek olyan lángtekintetet lövelhetnek, e rózsajkak annyi hévvel szólhatnak, e még csaknem gyermekarcz csupán a jellemnek komoly és lelkesült megnyilatkozása által egyszerre úgy megdicsőülhet. A mély fölindulás élénk rózsapírt festett Germaine arczára s oly bájos, szép volt, hogy Mirelle nem győzte csodálni.

E szemléltetés bizonyára nem tetszett Olgának, mert sietett végét vetni a társalgás folytatásával:

— Nos, Rajmond úr, ez új Germaine egészen meglepte, úgy-e? Fogadni merek, nem is gyanította, hogy Fèvre kisasszony az ő nyugodtsága alatt rajongót rejteget? — Igen, rajongót, ki néha — éppen most adta bizonyosságát önnek — úgy prédikál, mint a Notre-Dame szónokai és ki, mikor női szerepében kegyes maradni, odáig viszi a tartózkodást, hogy keringőt sem akar táncolni.

— Keringőt sem akar! — ismétlé Mirelle. — De kisasszony, ön csodálkozásból csodálkozásba ejt. Minő meglepetést tartogat még számomra?

És tolakodás volna-e, ha megkérdezném, miért nem tánczol keringőt?

— Okaim — felelt mosolyogva Germaine, ki szokott nyugodtságát visszanyerte — okaim épen nem érdekelnék önt, uram. Gondolom, elég az, hogy nem szeretem a keringőt s jogom is van hozzá, hogy ne keringőzzek. Az általános szabadság századában legalább ennyi engedmény a szegény nőt is megilleti.

— Oh kedvesem — szólt Olga kesernyésen — nem szükség a titkolózót adnia. Én ismerem okait: egész egyszerűen különczködni akar. Bizony, ha szegény vagy rút volna, annyira bántaná, ha táncz nélkül helyén kellene üldögeílnie, hogy szép csöndesen, hamarosan zsebre tenné elveit s hálával fogadná el az első kínálkozó karját. De persze, ha valaki a csinos Fèvre kisasszony, a dúsgazdag bankár leánya, akkor megengedheti magának azt az eredetiséget, hogy ne úgy tegyen, mint más.

Germaine nem tartotta érdemesnek válaszolni, csak büszke mosolylyal vállat vont.

— Kedvesem — szólt ekkor De Bayne asszony — én kénytelen vagyok az Olga véleményéhez csatlakozni. Mindenki úgy fogja föl, hogy ön, mikor keringőzni vonakodik, csak föltűnést hajhász. Ép így, mikor azt a számtalan kérőt kikoszarazza és mikor fejébe vette azt a különös eszményt, mely úgy lát-

szik, nem engedi, hogy férjet válasszon ama férfiak közül, kik minden tekintetben méltók a szépségben és vagyonban önhöz hasonló fiatal leányok elfogadására. Kegyed mindig gazdag lesz talán, de nem lesz mindig csinos, azért okosan tenné...

— Bocsánat, asszonyom — szakította félbe Germaine szeliden, de olyan határozott hangon, mely minden félreértést kizár. — Hálás vagyok tanácsaiért, de szeretném, ha nem kellene tovább a vádlottak padján ülnöm. És megvallom, atyám sohasem él a joggal, mely egyedül őt illeti, a házasság kérdésében sohasem befolyásol s így én megszoktam e tárgybán csupán önmagamtól kérni tanácsot, és mert ezt helyesnek találom, jövőben sem szándékozom változtatni rajta. Häsztalannak látom tehát tovább is beszélni olyan tárgyról, mely csak engem érdekel...

— Oh, oh! ki gondolta volna, hogy e szelid külső alatt oly hajthatatlan akaratot és szilaj kedélyt rejteget? — viszonzá De Bayne asszony nem minden csipősség nélkül. — Istenem, kiben bízzék az ember! És ön, asszonyom, mit szól a Germaine szeretetreméltó jelleméhez? — folytatá az éltes hölgyhöz fordulva, ki eddig csak hallgatta a társalgást, de nem vegyült bele.

— Én... azt mondom, hogy e gyermek helyén ép úgy nem kívánnék leczkértetést hallgatni olyan

eszmék és érzelmek miatt, melyeket, a mi őt illeti, teljes szabadsággal vallhat és ápolhat...

— Hogyan, asszonyom! Ön, a tapasztalt nő, ön helyesli e kis bohó képzelgéseit?

— Igen, helyeslem, hogy a fiatal lány szívében eszmény éljen, ha e szó nála hitet, erényt, áldozatot jelent, mikkel a nők, úgy látszik, nem igen törődnek többé. Azt tartom, hogy amaz ifjú lelkek, kik éltük reggelén szép álmokból, fenkölt ábrándokból, nemes reményekből táplálkoztak, a küzdelem és megpróbáltatás napjain legokosabbak Isten által kijelölt helyzetük elfogadásában, s legerősebbek a rájuk mért fájdalmak elviselésében! Az eszmény! Igen, mindenestre többet ér az eszmény tiszteletének nyitni meg a szívet, mint a pénz, kék és pipere szeretetének!

E szavak alatt az idős hölgy arczát a belső világosság visszfénye öntötte el s valóban széppé tette; és Germaine őt nézve azt gondolta, hogy épen nem szomorú dolog megöregedni, ha fiatal marad a lélek.

A kis De Bayne asszony szerényen átlátta, hogy ezen a hangon ő nem képes a társalgást föntartani s az útra szegezte szemeit olyan arczczal, mint a kinek legfőbb kívánsága otthon lenni.

— Végre! megérkeztünk! — kiálta föl. Megrovas nélkül mondvá, Rajmond, ön olyan kirándulást szerzett nekünk, melynek kellemessége nagyon is

kétes. — Kedves De Villatière asszony nem marad ebédre nálunk? Az est talán kárpótolni fogja az unalmas délutánért.

— De hiszen én elragadónak találtam... Szép vidéken kocsikázni, ritka műemlékeket látni, dicső multú templomban imádkozni, érdekes társalgást hallgatni, hozzá még szép fiatal arcokban gyönyörködni... Engem kevesebb is kielégítene. Köszönöm is, kedves Adél, ezt a szép napot s engedélyét kérem, hogy hazamehessek.

— A mint parancsolja, fogatom rendelkezésére áll, unokatestvérem pedig elkíséri. De, bármily gyöngéd ön e kópé iránt, csak hazáig kölcsönzöm őt oda. A kocsi majd visszahozza, mert estére szükségünk van rá. Ebben maradunk, nemde?

— Helyes; ilyen kedves társaságtól nem is merném önt megfosztani.

— És ön, Germaine, remélem velünk marad?

— Köszönöm, asszonyom; a legnagyobb örömmel tenném, de atyám bizonyosan haza jött, s nem hagyhatom őt az ebédnél egyedül.

— Akkor a kocsi egy kis kerülővel önt is haza szállítja.

— Nem, nem, nagyon kérem... Még csak hat óra; mi hétkor ebédelünk. Egész kényelmesen hazarérek gyalog, mi e szép időben valóságos ünnepi élvezet lesz nekem.

— Mindig csak idill! Ah! kedvesem, boldog ön, hogy ilyen pásztori lélek lakik önben. Igazán irigylem, higgye el!...

— Talán jól is tenné — válaszolt Germaine olyan rejtélyes mosolylyal, mely azt gyaníttatta, hogy a jellemekben tájékozva van, s mely ezúttal nem volt némi pajzánság nélkül.

Néhány pillanat múlva a kocsi megállott a fákkal szegélyezett sétány bejáratánál, mely a Vienne hídján túl, kissé emelkedő halmon épült csinos nyárlakhoz vezetett.

Mirelle gyorsan leugrott, hogy unokatestvérének és a két fiatal leánynak kezét nyújtsa.

— Tehát azonnal, Rajmond!

— Estére, uram — mondá Olga, a fiatal emberrel egy amerikai nőhöz méltó erélyes kézszorítást váltva — ön nekünk elengedhetetlen. A billardjátékban meg kell boszulnom magamat. Aztán a kettőst is gyakorolnunk kell. Előre megmondom, én nem kegyelmezek.

— Nekem pedig, kisasszony, semmi kedvem lemondani arról a megtiszteltetésről és boldogságról, hogy segédje lehessek.

Mélyen meghajtotta magát Germaine előtt s föl szállott a kocsiba, mely tüstént elrobogott.

Mirelle néhány pillanatig szemeivel kísérte a lenge alakot, melyet a folyó hosszában futó ösvényen bal-

lagni látott. A fiatal leány körvonalai könnyedén, kecsesen váltak ki a langy nyári alkony fényében. Halványkék ruhácskája messziről nézve úgy lobbogott a zöld réten, mint a buzavirág himbálózik a szárán. És Rajmond azon a gondolaton kapta magát, hogy Germaine olyan, mint egy üde mezei virág.

— Mily bájos példánya a fiatal leányoknak! —
suttogta De Villatière asszonyhoz fordulva.

— Példány, mely, fájdalom, kiveszőben van. Kár, gyermekem, hogy ön annyira századának fia: ezt a leányt oly szívesen adnám önhöz.

— Hogyan, asszonyom! hát ön is összeesküvést sző az én kedves nőtlen életem ellen? Pedig azt hittem, elég, ha unokatestvérem teszi.

— Ön tehát bevallja, hogy De Bayne asszony?...

— Én nem vallok be semmit, mert nem tudok semmit... Én csak gyanítom, hogy Adél valamiben fondorkodik s engem szemelt ki áldozatnak.

— Du Vignol Olga, úgy-e?

— Legalább azt hiszem.

— És... tetszik önnek?

— Hm! Talán... ha megnősülni kedvem volna; de épen semmi sem készítet eltemetni ifjúságomat.

— Kérem, Rajmond, ne beszéljen így; ez a beszéd engem elkésérít és föllázít, ha öntől hallom. Lehetetlen, hogy annyi szép tehetségből, annyi nemes és kedves adományból, melyekkel Isten önt bőven

elárasztotta, melyeket édes anyja oly szeretettel ápolt, — ne maradt volna semmi... Ön nem válhatott pusztán az élvek emberévé... Ön nem lehet... Lássa, ne játszsza velem szemben a kiábrándultnak, a korán elaggottnak szerepét, melyet korunk ifjai olyan érdekesnek tartanak. Vallja meg, hogy valami szép, jó, tiszta maradt még lelkében s hogy a házi tűzhely szűzi gyöngédségeivel, csöndes és szent örömeivel még vonzza önt?

Rajmond fejét rázta bús komolysággal, melyben nem volt semmi színlelés.

— Nem! igazán nem!... Én nem mondom, hogy ez az ábránd épen nem kereste föl szívemet, sőt néha befurakodni is akar... De elenyészik csakhamar... Ön maga is belátja, asszonyom, hogy olyan fiatal leány, minő Fèvre kisasszony, nem tartana magához méltónak engem. Különben is, megvallom — pedig talán megbotráncozik kegyed — azt hiszem, hogy ő tökélyei mellett is vagy épen tökélyei miatt korán megúnna engem, eszméi, érzelmei, hajlamai az enyimektől olyan elütők. És általában minden eladó-lány úntat. Mivel pedig az unalmat halálra gyűlölöm, misem késztet korán elhagyni szabad nőtlen életem.

De Villatière asszony fölsóhajtott, de nem akart e komoly tárgy fölött a fiatal emberrel vitatkozásba bocsátkozni.

— Imént azt mondta, hogy, ha kedve volna házasodni, Du Vignol Olga tetszenék önnek. Hát a nőknek melyik osztályába helyezi őt?

— Igazán szólva, legalább szerintem, ő külön fajt képvisel. Bizonyára elmúlt az az idő, midőn Feuillet Octáv valamennyi fiatal leányra alkalmazhatta ezt az általános kifejezést: «*virággal eltakart örvény*», s valamennyiről elmondhatta: «*mindnyájan hasonlítanak*». Oh nem, most már nem hasonlítanak. Beszél, mozog, tesz mindenik a maga módja, modora szerint. De tulajdonképen mind egyformán együgyű, mind csak hitvány csecsebecséket szeret. Mikor nagy szorgalommal képezik magukat, gyakorolják a művészeteket, még akkor is csak divatbábok... De Olga kisasszony, az más... az már nő... Tudja, mit akar, mit tesz... Van szelleme, sok szelleme; határozott iránya, jelleme; okosan fogja föl az életet. Jól ismeri a saját értékét és szereti, ha csodálják, az bizonyos... De azért kaczérnak mondani nem lehet. Becsületes és csak gazdagnak kellene lennie, hogy kigyógyuljon némely apró asszonyi hibából, minő az irigység... Hozzá még bámulatos szép s azt hiszem, becsületére fog válni férjének.

— Szegény Rajmondom, vigyázzon, ön szerelmes.

— Szerelmes? oh dehogy!... Hanem Olga tetszik nekem és mindent számbavéve, ha nőül nőm

kellene... legalább ő vele alkalmasint nem únnám magamat.

— No, kedves gyermekem, hallgassa meg egy idős nő tanácsát, ki az ön édes anyjának benső barát-néja volt s ki önt saját fiaként szereti: minthogy nem óhajt megnősülni, ne engedje, hogy Olga behálózza szívét épen az ön gyöngeségei által... Nekem mindig fáj rosszat beszélnem a nőkről, kivált fiatal emberek előtt, kiknek már is oly silány véleményük van róluk... De mondhatom, Rajmond, hogy ez a nő az ön életének átka lenne. — Önző, nagyravágyó, cselszövő és bármit mond ön, kaczer. És veszedelmes, mert a milyen szép, olyan ügyes... Kerülgeti önt, az bizonyos... Hisz ön megvalósítaná minden álmát: vagyon, nagy vagyon, szép név, rang; okos, szeretetre méltó férj, csinos férfi, kit minden asszony irigyelhetne tőle... Kiszemelte önt; s miután önnek tetszik, ne habozzék: fusson a szirén elől!

— Elijeszt, asszonyom. Azt akarja, hogy újra kezdjem az én bolygózsídó életemet? Végre is, talán igaza van. Én képes vagyok akár a jövő héten Svédországba menni. Tulajdonképen csak az utazás az, mi még érdekel, mi élvezet ad. Magamat képezni, mind többet-többet tanulni, a világ különböző országain át a természetet, a művészeteket, a századok munkáját csodálni — jobbat adhat-e az élet? Pedig néha kellettlen még ez is; és ha még abban is, a mit szere-

tek, ürességet lelek, gyakran eltűnődöm : minek élni, ha mindennek mélyén csak a semmi tátong?

— Ah ! szegény gyermek, az hiányzik önnek, hogy szívében nem őrizte meg édes anyja hitét. Az örök világosság fényénél minden földi dolog új világításban állna ön előtt s akkor megértené az élet talányának főnsőbb és vigasztaló nyitját.

A fogat megállott a kis kastély előtt, mely a domboldalon emelkedett s a Viennere nézett.

— Ehol — szól De Villatière asszony, — itthon vagyok, s ez szerencséjére véget vet az én vén-asszonyos fecsegésemnek. Bocsásson meg, gyermekem.

— Sőt nagyon köszönöm és mély tiszteletemről biztosítom önt, ki úgy emlékeztet szegény anyámra.

— Nos, tehát az ő nevében kérem : utazzék el ! Olgát el ne vegye... A jó Isten vezessen utjába valamely szelid, tiszta szerelmet, melytől újra éledjen a szive !

II.

Míg De Villatière asszony és Rajmond így beszélgettek a kocsiban, Germaine az ő könnyed lépteivel csakhamar hazaért.

— Az uraság azt üzeni kisasszonynak, hogy csak esti tizenegy órára jön haza, szólta az inas, ki ajtót nyitott neki.

— Jól van ; mihelyt kész lesz az ebéd, tálaltathat.

— Azonnal, kisasszonyom.

Néhány percz alatt a fiatal leány el is végezte magános étkezését, s rögtön elhagyva az ebédlőt, rövid sétát tett a kertben s fölment a szobájába.

A mint belépett, egyenesen íróasztalához tartott s kulccsal bezárt fiókjából egy kis füzetet vett elő, kivitte az erkélyre s a lenyugvó nap végső sugarainál lapozgatni kezdte.

Elkövetjük azt a kíméletlenséget, hogy meghívjuk az olvasót: jöjjön Germainenel együtt olvasni a finom vonásokkal beírt lapokat, melyeket egyenkint forgat; e napló-kivonatok a legjobb módot nyújtják, hogy bepillantsunk hősnőnk szívébe.

Páris, 1884. január 12.

Jaj! — Belefáradtam már abba a sok házassági ajánlatba, melyekkel néhány hét óta elárasztanak s melyekkel most, hogy nagykorúságom közeledik, környezetemnek csaknem minden tagja megrohan. Szinte kedvem volna imádságomhoz reggel-este azt toldani: «Ettől a sok kérőtől ments meg Uram engem!»

Szerencsére atyám nem nagyon nógat s elismeri azt a jogomat, hogy egyik jelentkezőt a másik után kikoszorazhatom. Csupán sóhajt és annyit mond: «Szegény leányom, te utoljára is vén leány maradsz»; de nem erőlteti tovább a dolgot s én mondhatatlan köszönettel tartozom neki, hogy teljes szabadságot

enged választani s a szív e komoly ügyében határozni.

Barátnőim és ismerőseim, fájdalom, nem követik e példát. Mindenik tartogat számomra egy-egy jelöltet, a kiről csodákat regél. S mikor visszautasítom, van mit hallanom: «De hát édesem, mi kell neked? nyilván a belvedere-i Apolló, valami királyfi, vagy herceg? vagy talán valami milliárdos gazdag bankár?»

Én vállat vonok s felelet nélkül másra fordítom a szót. Megértenének-e ezek a könnyelmű teremtések, a kik csak rangot, pénzt és gyönyört hajhásznak, megértenének-e, ha azt mondanám nekik, hogy nekem egyszerűen: *keresztény férj kell?*

Keresztény férj! igen, ez az én eszményem! Hiszen szerethetném-e, ha homlokán és szívében nem látnám annak a keresztnek jegyét, mely e mulandó föld ölén egyedül adhat az embernek örök szépséget, örök ifjúságot? Szerethetném-e, ha a hit, mely az én életemnek lényege, az övét ép úgy nem lelkesítené; ha föltétlenül nem uralkodnék mindkettőnk lelkében, kiirthatatlanná téve vonzalmunkat s szerelmünk örömeibe beoltva a végtelent?

Bizonyára, mikor keresztény férjet óhajtok, első sorban a magam boldogságát keresem és biztosítom. De ennek a vágynak más, fensőbb, tisztább

forrása is van: az apostolkodás parancsoló szükségéből születik bennem. Hogy ő és én, még a világban is, Istennek buzgó szolgálói legyünk, ez a nemes hivatás vonz engem s büszkeséggel és örömmel dobogtatja szívemet. Hogy gyermekeinket Krisztusnak és Egyházának született katonáivá tegyük, ez az én legfőbb törekvésem, melyért kész vagyok minden áldozatra!...

Hajh! abban a körben, melyben én élek, ezeket az eszméket nem fogadják el. A házasságok fölött csupán rang, vagyon, társadalmi tekintetek döntenek. Magát a vonzalmat is kevésbe veszik, a hitet semmibe.

Pedig azt hiszem, épen siralmas napjainkban, inkább, mint valaha, az egész társadalomra nézve fontos dolog, vajjon a házasságkötés keresztény szellemben történik-e? Ha a házasság igazában keresztény lenne, szegény hazánk nem volna-e megmentve? Ha az új nemzedékekből az Egyház számos bátor és nagylelkű védelmezőt nyerne, az emberiség sorsa nem fordulna-e hamarosan jobbra? És ez a vallásunknak előkészítendő diadal nem méltó-e arra, hogy buzgóságunkat éleszsze? Igazán, minő kihalt szív, minő fölületes lélek lakik keblünkben, hogy ilyen ügy érdekei iránt is közönyössek maradhatunk?!

Ah! legalább nekem lelkiismeretem is, szívem

is hangosan állítja, hogy nem csupán jogom, de kötelességem is csak keresztény férjet választani.

És azért szenvedjek bár sokat, várjak bár soká, sőt talán hiába... eszményem! én törhetlen hűséget esküszöm neked!

III.

Az élet nem igen késett próbakőre tenni Germainet; a fiatal leánynak eddig oly könnyű, oly ragyogó sorsa hirtelen balra fordult.

1884. deczember végén szerencsétlen börzeműveletek s két nagy bukás a Fèvre bankházát tönkretették. A pompás vagyoni helyzetből csaknem egy nap alatt sülyedt a szegénységgel határos állapotba.

Hogy tartozásait fődözze s nevén a szennynek árnyékát se hagyja, végleszámolást csinált, hitelezőit teljesen kielégítette s magának nem tartott meg semmit. Eladta képtárát, ingóságait, melyek nyolc-százezer frank értéket képviseltek s így ki tudta elégíteni hitelezőit.

Szerencsének tartotta ugyan, hogy mivel sem tartozik, de a csapás megtörte, egészségét is megrendítette s képtelen lévén az üzletet újrakezdeni, egy szerény bérház negyedik emeletén kis lakásba huzódott, melyet a Germaine találékonysága igyekezett olyan kényelmessé és kedvessé tenni, a milyenné régi fényűzésük romjaival csak lehetett.

Atya és leány kölcsönös szeretetükben még boldog napokat élhettek volna ott, ha Fèvrenek már rég jelentkezett szívbaja az oly rögtön sújtó csapás következtében rohamosan nem súlyosbodott volna. Búskomorság fogta el, melyet Germainenek minden gyöngédsége sem tudott eloszlatni; az a bánat gyötörte: miért nem adta férjhez leányát, míg gazdag volt... Mire az mindig csak ezzel felelt:

— De atyám, hála Istennek, hogy ez meg nem történt. Először is így meg van az az örömem, hogy egyedül érted élek s szenvedéseidet némileg enyhíthetem, ez az öröm pedig az én gyermeki szeretetemnek a legfőbb. Azután meg, nézd csak, kedves papa, mi volna az életem, ha férjem kénytelen lenne visszaadni hozományomat, s nekem azt kellene látnom, hogy ő tulajdonképen csak pénzemért vett el?

— Hiszen, Germaine, nemcsak zsidók vannak a világon; annyi kérő közt bizonyosan akadt volna, a ki...

— Oh! szegény papa, mily gyermek vagy, mint irigylem, hogy még annyi ábrándban ringatod magad! Pedig talán a Morlex története jó lecke lehetne s visszatarthatna, hogy bármit is sajnálj...

— Úgy, úgy... Talán igazad van; de...

S néhány percz mulva ismét csak sóhajtott.

A történet, melyre Germaine célzást tett, ez volt:

Épen a hirtelen és váratlan bukásukat megelőző héten atyja egy kérőt mutatott be neki s nagyon szerette volna, ha elfogadja. Bizonyos Morlex úr volt, előkelő családból való, értelmes, igen csinos külsejű s általános vélemény szerint: nagy reményű ifjú. Azt is állították, hogy igen gazdag, miért is következtetni lehetett, hogy nem csupán a Germaine dús hozománya vezette őt e lépésre.

Mindazáltal a fiatal leány nem igen bízott, hogy az álmodott tulajdonságok egyesüljenek benne s különben is ösztönszerű ellenszenvet érezvén iránta, annyi előny által sem engedte magát elbódítani s hímezés-hámozás nélkül nem-mel felelt. Hanem a visszautasítást nem tudatták még az ifjúval, mikor mint bomba csapott le a Fèvre-ház teljes bukásának a hire.

Germaine véletlenül épen ott volt annál a fiatal nőnél, ki a házassági tervet közvetítette s ki unokatestvére volt Morlexnek, midőn ez, a hallott hírtől megrettenve, odaérkezett... És ott, egy ajtófüggöny által rejtve, a fiatal leány önkénytelen tanúja volt a társalgásnak, mely teljes világot vetett az elutasított kérőnek egész lelkiületére, hitvány számításaira, silány érzelmeire, kétszínűségére és aljaságára.

E társalgás vége felé Germainet undor és boszankodás fogta el; hirtelen félrehajtotta a függönyt s

eléje lépett a megrémült Morlexnek, ki nem is álmodta, hogy ilyen hallgatósága volt. Fölszólította a fiatal nőt, adja át rokonának azonnal azt a levélkét, melyet ő, Germaine, a megelőző nap írt neki, mikor már a házukat ért csapásról tudomása volt s melyben a Morlex kérését határozottan visszautasította. Mikor aztán a nyomorultat így megszégyenítette, a fiatal leány kiment, néhai kérőjét egy megvető pillantással sújtva le.

Bizonyára az ilyen tapasztalás alkalmas lehetett megvigasztalni Fèvre urat a miatt, hogy Germaine-nel nem sikerült elfogadtatnia az annyszor kínáló fényes házassági ajánlatok egyikét sem. De Germaine az ő bátorságával és vígságával mégis hiába próbálgatta eloszlatni szegény atyjának bánatát. Mindig közel halálának eszméjével bíbelődött s az a gondolat, hogy teljes elhagyatottságban hagyja árván gyermekét, kegyetlenül kínozza s nagyon is megrövidítette életét.

A következő novemberben meghalt; de legalább Germaine-nak a sújtó balsorsban is meg volt az a legfőbb vigasztalása, hogy szeretett atyja mint keresztény halt meg, kit megerősített és megnyugtató az isteni remény, melyet a hit tárt elhaló tekintete elé.

A fiatal leány, abban a kis lakásban, melyben még édes órákat élt, teljesen árvának találván

magát, úgy érzé, hogy elhagyja minden ereje. A nagy világban egyedül! Elgyöngülve testében, mely az annyi hónapon át rászakadt fáradalmak alatt végre ellankadt; megtörve szívében; megrémülve az egyedüllétől, ellenállás nélkül engedte át magát szörnyű fájdalmának s szüntelen azt ismételte: «Atyám, édes atyám! miért nem vittél engem is magaddal?»

Valóban minden rokon, minden támasz nélkül egészen egyedül maradt. A boldogabb idők jó barátjai, kik Fèvre csillogó termeiben annyiszor mulattak, egyáltalában nem ismerték az utat, mely ama szerény lakásba vezetett, hová a bankár és leánya bukásuk után huzódtak. Az egyetlen De Villatière asszony — kit történetünk kezdetén láttunk — tartotta fenn Germainenél a szívélyes viszonyt, melyet több ízben gyöngéd figyelem által tanúsított, miért a fiatal leány szíve hálás is vala. De három hónap óta a jó öreg asszony nem lakott Párisban. Az ardennesi erdőkbe utazott, hová nővére hívatta, kit szélhűdés ért s ott szándékozott maradni mellette.

Germaine mégis ez egyetlen barátjához fordult nagy szükségében. Tudatta vele atyja halálát; leírta, mily nyomorba taszította a hosszú, költséges betegség; hogy kénytelen magának valami helyzetet teremteni, állást keresni; hogy szeretne valami jó

családnál nevelőnő lenni; végre kérte De Villatière asszonyt, legyen szíves őt alkalomadtán valamelyik ismerősének ajánlani.

A válasz nem késett. De Bayne asszony alakjában érkezett, ki egy deczemberi reggelen belibeggett a szobába, hol Germaine mély gyászban sir-dogált. Igaz, hogy szívélyesen megölelte a fiatal leányt, de oly furcsán érzelgett sorsa fölött, azzal a tapintatlansággal, mely gyakori sajátja a szerencsés helyzetben élő könnyelmű szíveknek.

— Lásd, hogy változik a világ! — kiálta föl. — Ki mondta volna még tavaly, hogy leányaim nevelő-nőjének jövök fölhívni őnt? Mert azért jövök. De Villatière asszony, kit fölkértem, hogy egy megbízható egyént ajánljon, azt írja, hogy ön épen helyet keres. Inkább Germaine, mint más, gondoltam magamban s itt vagyok. Igaz, ön csinos, mi nevelőben nem ajánlatos; de fiaim nincsenek; leányaim sincsenek még abban a korban, hogy önnel versenyezzenek; én magam özvegy vagyok s egyáltalán nem járok bálványozók után... Ha mulathatok, cseveghetek, akkor minden jól van... Azonfölül ön nem kaczér, s így az ön tagadhatatlan szépsége mellett is — bár kissé meghervasztotta a bú, — azt hiszem, önnel szemben nincs mitől tartanom; szóval nagyon örülnék, ha nálam nevelőnő lenne. Elfogadja?

Az így előadott fölszólításra Germainenek kedve lett volna tagadó választ adni. Előre látta, mennyi surlódása lesz e nővel, ki nem gonosz ugyan, de kinek ismerte csekély szellemét, száraz szívét, üres lelkét, melyből teljesen hiányzott minden jóság, komolyság, gyöngédség... Egy pillanatig gondolkozott. Nem ismert senki mást, a kihez mehetne. Az önfentartás szüksége már égető volt... Aztán, hol nem kellene szenvednie, az önszeretet és szív sebeit viselni? Végül eszébe jutott, hogy De Bayne asszony kisebbik leánykája, Julia, kis bájos teremtés, ki mindig gyöngéden vonzódott hozzá: ő képes lesz sokat feledtetni.

Azt is elgondolta Germaine, hogy minden nyáron tölthet néhány hónapot Bonneban, nem messze attól a kis kastélytól, melyet atyjának el kellett adnia, s a hol többször oly boldogan nyaralt. S bár előbbi és mostani életének ellentéte fájdalmas lehetett ránézve, érzé, hogy mégis szívesen tartózkodnék ama helyen, hol annyi benső örömet élvezett a vonzó természet ölén, mely ifjúságának oly édes, elmondhatatlan dolgot beszélt.

Mindezeket gyorsan elgondolva és megfontolva, elfogadta De Bayne asszony ajánlatát. S egy hét múlva Germaine nevelőnő lett.

IV.

1887. telének elején De Bayne asszony termében találjuk Germainet egy este, midőn a báróné vendégeket fogadott.

Tulajdonképen zártkörű táncmulatság volt az, melyre az alatt az ürügy alatt, hogy idősb leánya néhány barátnéjának szerezzen szórakozást, e fruskáknak, kik közt a legidősb sem volt tizenhat éves, De Bayne asszony meghívott több fiatal leányt, kiket állítólag férjhez akart adni, meg egy csapat, első ifjúságának tévedéseiből kikerült fiatal embert, kik, úgy rebesgették, dús hozományú nők után jártak.

A báróné háza valóságos házassító ügynökség volt, de fensőbb rangú, hol a ház úrnőjén nem igen látszott meg, hogy ő maga biztat, beszél, fondorkodik, tart kezében mindenkit, mint bábokat, melyeket zsinóron rángatnak.

De Bayne asszony nagyon komolyan vette szerepét — az öltözkéivel való foglalkozáson kívül ez volt életében az egyetlen dolog, mit komolyan vett; — s egy hadvezérnek nem fekszik jobban a szíven, hogy valami hibás hadmozdulatot elkerüljön s a győzelmet kivívja, mint neki az, hogy számításainak sikerét biztosítsa s az ápoltt és ajánlott házassági tervet nyélbe üsse. Sőt azt is suttogták,

hogy szörnyen boszankodott, ha valamely ügyetlennek eszébe talált jutni, hogy az ő terveinek, eszméinek, vágyainak ellenszegüljön. — Elég az hozzá, hogy környezetét csaknem kizárólag pártájuktól szabadulni vágyó, «eszmény»-nyel nem törődő fiatal leányok s olyan fiatal emberek képezték, kiknek egyetlen gondjuk a hozomány vala.

Házasító vállalatának mindig szaporodó sikere kárpótolta némileg a kis bárónét bizonyos csalódásokért, melyek más oldalról érték. — A császárság alatt meggazdagodott szerencsevadásznak volt leánya; De Bayne báró, kit a játék és színésznők tönkretettek, vagyonáért vette nőül, — a főúri világ tehát kelletlenül fogadta, neki pedig az volt a legfőbb vágya, hogy a régi nemesség legfényesebb neveivel együtt emlegessék. S bár, mikor ez előkelő társaságról beszélt, mindig azt mondta: «a mi körünk», mintha abban született s talán épen a keresztes vitézektől származó ősök hosszú sora lett volna háta mögött, — valójában nagyon korlátolt összeköttetései voltak ott. Elválhatatlan barátnője, a III. Napoleon által nemessé tett hivatalnok leánya, Du Vignol Olga még kevésbbé tudott oda befurakodni; és ez mindkettőjükre nézve fájó megaláztatás vala.

Azonban de Bayne asszony kárpótolni kezdte magát e kudarcért, mióta házasító szerepe, az ő körében, valódi befolyást szerzett neki.

Az említett estély már harmadik volt a télen. A kis báróné egész buzgalommal csapongott teremről-teremre, fogadta az épen érkező meghívottakat s igyekezett őket a valóban furfangos terveinek megfelelő szomszéd termekben elhelyezni. Háziasszonyi teendőiben nem saját leányai segítették, kik még csak gyermekek voltak, hanem egy magas, barna, csodálatosan szép fiatal leány, ki De Bayne asszony termeiben úgy fogadott minden vendéget, mintha otthon lett volna. Az olvasó fölismeri benne Olgát.

Míg a termek lassankint megteltek, két korábban érkezett fiatal ember egy ablak-mélyedésben társalgott.

— Nézze csak, kedves Morlex — kérdé az egyik — ön, ki unokatestvérem házában rendes vendég, világosítson föl egy különös dologban, mely engem nagyon érdekel. Du Vignol kisasszony mindig és mindenütt oly múlhatatlanul mellette van?

— Mindig, gróf úr. Ő az érem másik oldala. Kedves nő, kedves társaság, de Olga kisasszony!... Hiszen, nem mintha elijesztő volna, sőt szívesen is bámulná az ember, ha ... ön érti már. Mindenkünk, a ki ide jön, házasságot remél, de remeg arra a gondolatra, hogy az ön szeretetreméltó rokonának eszébe talál jutni, hogy védeniczét rákösse!... Csinos ajándék, az bizonyos, de ... egy fillére

sincs! Pedig a mai világban... De igaz, gróf úr! vajjon, hogy a szép Olga csábjai elől meneküljön, azért futott ön el több mint két éve már, s maradt oly sokáig távol?

— Barátom — válaszolt Mirelle kitérőleg — Isten mentsen, hogy hősi erényeket színleljek; különben is gazdagságom kettőnek is elég s egy hozomány nélküli nő engem nem riaszt vissza.

— Akkor vigyázzon, ha nem akarja, hogy az Olga kisasszony ragyogó szemei szívét rabbá tegyék... És önnek annál inkább kell félnie, mert unokatestvére bizonyosan ön felé fordítja ütegeit. Barátnéját férjhez adni, ez az ő ábrándja, hóbortja, bogara!

— De mi a manóban kell az én unokatestvéremnek házasítónak lenni? Elég boldogtalan van a világon, ha ő nem szaporítja is!

— Mindenkinek kell valami kis bogarának lenni s az övéen nincs is mit annyira gáncsolni. Jó szívre mutat... Ez ártatlan szenvedélylyel az erkölcsiség csak nyer s a társadalom hálás lehet érte. A mi engem illet, miután szívemet nyugodtan, eszemet józanul kell tartanom, csak azt rovom föl az ön rokonának, hogy csupán az Olga szemeivel lát... e tüzes szemekkel, melyek önt átjárják és fölgyújtják... Ah! kérem, ha e remek leánynak legalább néhány százezer frank hozománya volna!

— Ön tehát nem hiszi, hogy atyja összeszerzi azt neki?

— Az a dühös játékos?!...gondol is az leányával! Megtudtam, hogy Du Vignol kisasszony az anyai vagyon sovány jövedelméből él, melyet magára iratott, — mert lássa, ügyes nő ez! Kilátása van, hogy csaknem fogadott leánya lesz De Bayne asszonynak, ki őt az évnek háromnegyedén át saját költségén tartja és cziczomázza. Hát mondja, van-e jobb valaki, mint az ön rokona? Egy nőre nézve Olga kisasszony félelmes társ, és ha a báróné gondolna a saját szépségével, jellegtelen arczát nem mutogatná szüntelen e csodálatos, festményszerű szépség mellett. De a kaczérság a legkisebb hibája. Neki az fontos, hogy nála az emberek mulassanak és e részben elválhatatlan barátnéja bámulatos jó szolgálatot tesz neki... Ez a szép fiatal leány igazán ellenállhatatlan csaletek. Az emberek idejönnek ő érte; aztán nohát!... néha itt maradnak másokért, jobb jövő reményében. Ezalatt a De Bayne asszony termei ki nem ürülnek, ő pedig épen ezt akarja... De ügyeljen magára, gróf úr, jön a szirén!

Csakugyan a két fiatal ember felé Olga közeledett egész könnyedén himbálva termetét, míg büszke fejét magasra emelte, mint valami királyné, a kit minden hódolat illet.

— Morlex úr, — mondá barátságos kézszorítást váltva a fiatal emberrel, miközben alig észrevehető főhajtással viszonzta a Mirelle tiszteletteljes köszönését, — Morlex úr, ez az estély önre nézve nagy meglepetést rejteget, melyben előbb is részesült volna, ha már két szerdán nem hiányzik. Gondolkozzék!... Ha kitalálja, ajándékot kap tőlem.

— Ah! kisasszony, ez a legtompább elmét is élesre köszörülné... Fájdalom...

— Hogyan! ön oly hamar lemond a kitalálásról? Ez hízeltő rám nézve. Azonban biztosíthatom, hogy szívének nyugalma éppen nem volt koczkán...

— Kisasszony!

— Jó, jó, uram, tudjuk, a mit tudunk. Higgye el, nem veszem magamnak azt a fáradságot, hogy nyomában járjak bizonyos kis szőkének, kinek, ha nem is csinos, legalább meg van az az előnye, hogy milliomos leánya... De nem kell-e önnek félnie emlékeitől? Tudja meg, ma este viszontlátja egyik hajdani szerelmét... Találja ki: nem ajánlok több fogadást.

— De én nem tudom...

— Oh őszinte fiatal ember!... Hát sohasem kérte nőül Fèvre Germaine kisasszonyt, mikor még gazdag volt?

— Hogy...

— Hogy vagyok ilyen jól értesülve? Hja uram,

a kis ujjam... Ha ön mind tudná, mit az nekem megsug, még jobban félne tőlem!... Azt tanácsolom, vigyázzon szívére, legyen ma este erős; mert szőke a szőke ellen, csinos a rút ellen... Gyorsan, uram, támaszkodják erősen az asztalhoz és nézze!

E pillanatban Germaine siklott be észrevétlenül a kis előterembe s a zongorához menve, rendezgetni kezdte a hangjegyfüzeteket.

Egyszerű fehér szövet-ruhába volt öltözve; a kivágásnál csipke szegélyezte, melyből alabástromnál fehérebben vált ki a nyak. A fiatal leány arcza nagyon halvány volt s tekintetének kifejezéséből könnyű volt sejteni, hogy élete már nagy megpróbáltatáson ment át. Tiszta homlokán a finom, selymes haj lengett, mintegy dicskört vonva feje köré; szemei, — két nefelejts, melyeken ott csillog még a reggeli harmat, — tisztán, mélyen nyiltak, mintegy megvilágítva azt a kedves arcot, mely komolyabb lett bár, első ifjúságának bájából mégsem veszített semmit.

— Nos, Morlex úr — szólt Olga — fölismeri ön a Fèvre-ház gazdag örökösét De Bayne asszonynak e szegény kis nevelőnőjében?

De erre Mirelle válaszolt fölkiáltva:

— Fèvre kisasszony nevelőnő! Hát mi történt vele?

Olga hozzá fordult, mintha akkor vette volna

észre s végigmérve őt azzal a félig szerénytelen, szikrázó tekintettel, mely sajátsága volt, mondá:

— Ugyan hol járt ön, uram? Nyilván az irokézek országában, hogy nem tudja azt, a mi Párisban már régi történet, melylyel nem törődik többé senki. Fèvre úr rossz üzleteket csinált valami két éve, meg is halt több mint egy éve s leánya azóta nevelőnő az ön rokonánál.

— Szegény gyermek!

— Ej Istenem! miért volna sajnálatraméltóbb, mint annyi más? Szerencséje, hogy De Bayne asszonynál van, ki igen nagylelkűen bánik vele s azonfölül koronkint szórakozásokat szerez neki, mint ez az estély is... Sok vagyontalan leány szeretne az ő helyén lenni!... Igaz, hogy ez a kis Germaine mindig teketóriázik... Ma este is, hogy elszánja magát és jelenlétével megtiszteljen bennünket, az ön rokona kénytelen volt egyenesen ráparancsolni, hogy lejöjjön a terembe és zongorázzék. Ha az első szerdán látta volna, megszanja őt, uram. Olyan volt, mint valami áldozat... Ah! fogadok, hogy ha visszatérhetne a világba, fényesen öltözve, mint egykor s biztos volna, hogy bálványozóit is megtalálja ott, bizony nem kéretné magát.

— Én is úgy vélem — sietett erősíteni Morlex. — Mindig gondoltam, hogy Fèvre kisasszony tulajdonképen csak játszsza az arkangyalt.

— Rám nem ezt a hatást teszi, — jegyzé meg élénken Mirelle. — Minden a legigazabb egyszerűséget mutatja benne, s komoly és őszinte tekintetében a nyíltságnak és büszkeségnek olyan kifejezése van, mely nem csalhat.

— Uram bocsá! ön még lírai költő lesz, — kiáltott föl Olga kaczagva, de tettetett kaczagással. — Lám, mit tesz a vadak közt élni! Önnek minden egyszerű és tiszta... Nohát, én, ki a civilizált világban élek és nevelkedtem, fogadást ajánlok önnek... ha ugyan velem fogadni nem fél ön is, mint Morlex úr?

— Ah! kisasszony, ez olyan hőstett, melyre nem volnék nagyon büszke.

— Nem rossz, uram... attól, a ki most jön az irokézek közül. Tehát erről van szó: én fogadok hogy Germaine, ki úgyszólván megfogadta, hogy nem keringőzik, egész lelkésedéssel fogja elfogadni az ön karját, ha a táncz vége felé szives lesz őt fölszólítani. Igen vagy nem?

— Nem. Germaine kisasszony, úgy látszik...

— Elég!... Senki sem követeli öntől, hogy meggyőződését indokolja. Tehát kettőnk közt áll a fogadás?

— Áll.

— Azonnal megmondom, mikép járjon el. Egészen az én utasításaimhoz kell alkalmazkodnia és meglátjuk...

— Es meglátjuk, hogy ez a büszke istennő csak egyszerű halandó, — tette hozzá Morlex. — Biztos vagyok, hogy elfogadja a Mirelle úr karját, mint elfogadná most az én kezemet és szívemet... ha följajánlanám neki.

— Fölösleges «ha!» — kiáltott föl Olga. — A ki önt, uram, egy kevéssé ismeri, előre biztos lehet, hogy nem fogja neki följajánlani, mint ön maga mondja: *most*. Minthogy azonban egy keringő nem köti le sem a szívet, sem a kezét, nem volna kedve, esetleg, — mert a kis szőke még nem érkezett meg, — velem nyitni meg az estélyt?

S a keringő első ütemei elhangozván, a szép Olga ment, forogva az ifjú karján, abban a hitben, hogy merészségével elbájolta Mirellet, kiről tudta, hogy a közönséges mintájú nőket nem igen szereti. Hízeltgett magának, hogy ő eredeti és csábító, kinek vonzása, csodás szépségének segítségével, ellenállhatatlan lesz.

Hanem Mirelle, ha követte is Olgát szemeivel, nem kísérte őt sem meghatott, sem lelkesült tekintettel. Azt gondolta magában, hogy még szebb, mint elutazása előtt volt; de mindama hibái, melyeket azelőtt megannyi bájaknak vélt, bántó módon ütöttek föl fejüket. Azt a szabad beszédet, merész bátorságot, bizalmaskodást, azt az asszonyi fesztelenséget, mely mindent mer mondani, szörnyen vissza-

taszítónak találta egy leányban, ki noha huszonöt éves, mégsem tanult meg tartózkodóbb lenni.

És teljesen belátva, hogy öreg barátnéja, De Villatière asszony egykor igazi szolgálatot tett neki, mikor azt tanácsolta, hogy kerülje Olgát, a fiatal ember megpillantotta odabent fehér ruhácskájában, a zongora előtt ülve Germainet; kedves arcélét félig eltakarták a szőke fürtök; hosszú pillái alabastrom arczára vetették árnyékukat; és mikor lesütött pilláit néha fölvetette, kék szemei, azok a csaknem gyermekies szemek, olyan nyílt tekintetet vetettek... Rajmond nem győzte csodálni, mily szűzi kellem ömlött el a fiatal leánynak egész valóján s nem tudta kivonni magát a varázs alól, melyet rá gyakorolt.

Merengéséből Olga verte föl, ki visszajött hozzá. Nehány szót váltott vele, mire hirtelen ő is fölkel s követte Olgát, ki Germaine felé tartott.

— Ön nagyon ki lehet fáradva, kedvesem. Legyen szíves, engedje át nekem a zongoránál helyét.

A fiatal nevelőnő, nem igen lévén az Olga részéről ilyen figyelemhez szokva, meglepetéssel tekintett reá.

— Kissé fáradt vagyok, az igaz, de még tudok játszani.

— Nem, nem, pihenjen... Engem mulattatni fog, ha kalapálok egy kicsit.

És mintegy véletlenül megfordulva:

— Ah! nézze — tevé hozzá — bemutatom önnek a vadaktól visszatérő Mirelle urat, ki ha jól emlékszem, önre nézve nem egészen idegen.

A fiatal ember előlépett, mélyen meghajtotta magát s míg Olga a zongoránál elhelyezkedett, Germainehez közeledve így szólt:

— Kisasszony, hogy jobban megújítsuk az ismeretséget, lesz kegyes megtisztelni s ezt a keringőt velem járni?

— Igazán sajnálom, uram — válaszolt a fiatal leány legtermészetesebb hangján — én sohasem tánczolk keringőt.

— Oh kisasszony, remélem, e határozat ellen van fölbbezés? Esedezem, legyen kegyes. Ha nem az élvezet, hát a szeretet nevében...

— Lehetetlen, uram... Ismétlem, sohasem tánczolk keringőt.

— Tehát fogadalom?

— Vegye annak.

— De ha csak félig-meddig fogadalom, akkor talán volna még némi remény?...

— Árnyéka sincs...

— Kisasszony?...

— Uram?...

— Ha keringőt nem tánczol, bizonyára beszél?

— De... Mindenesetre, igen, uram, azt hiszem, beszélek — válaszolt nevetve.

— És arra nem tett fogadalmat, hogy nem társalog?

— Nem tudom, hogy valaha olyan hős lettem volna.

— Hát akkor, legalább ily módon, társalgás alakjában, szives lesz e keringőt nekem adni?

Germaine jóváhagyólag bólintott s mosolyogva fogadta el Rajmond karját, hogy egy üres karszékhez vezesse. E pillanatban a zongora erősen fölharsant az Olga ujjai alatt, Mirelle pedig magában nevetett.

— Kisasszony — kezdé a mellette ülő Germainehez fordulva, míg előttük a táncz forgatagába sodorta az egész fiatalságot — kisasszony, nagy tolakodás volna megkérdezni, miért nem tánczol keringőt?

— Hallottam már, hogy nem csupán Éva leányai kíváncsiak; most tapasztalom, uram, hogy épen nem rágalmazták az ön nemét.

— Bocsánat, kisasszony ... vannak enyhítő körülményeim. Nem hiszem, hogy maga a Sphinx adhatott volna föl sokkal megfoghatatlanabb és érdekesebb talányt, mint az, hogy 1887-ben egy párisi nő miért vonakodik keringőt járni. Lássuk csak — folytatá — az illetékes tekintélyek parancsából történnék ez?

— Kiket nevez ön, uram, illetékes tekintélyeknek?

— De hiszen önnek jobban kell őket ismerni, mint nekem; bizonyos fekete emberek, kik azt követelik

maguknak, hogy hiveiknek minden tettét ők szabályozzák; máskép, köznyelven, a jezsuiták!

Germaine kecsesen vállat vont és nevetni kezdett.

— Sok fiatal embert tudok, kik éppen nem a jezsuiták növendékei, nem is barátaik, kikről a krónika meglepő dolgokat beszél... Bármennyire éljék világukat, mégis nagyon visszatetsző nekik, ha nejeiket keringőzni látják s szobrot készülnek emelni annak a regényírónak, ki egyik hősével azt mondatta: «a keringő határozottan illetlen táncz egy keresztény nőhöz».

— Egy keresztény nőhöz?... Hm! hm! nem képezem, hogy éppen igazhitőség volna, mi ez esetben e minta-férjeket nyugtalanítja...

— Megengedem... De a dolog mélyére hatva, nem lehetne ebből azt következtetni, hogy ha vannak fekete emberek, kik a keringőt tiltják, talán mégis van valami igazuk? Hagyjuk el és mondja, nem ismeri ön az öreg R... grófnét?

— Igen jól.

— Hiszi róla, hogy a jezsuitákhoz szít?

— Oh dehogy! egyenes ágon Voltaire-től származik.

— Akkor, minthogy ő nem gyanús, hallgassa meg, mit tart ő a keringőről. Azt állítja, hogy a műveltnek mondott társadalom meggyalázza magát, midőn olyan tánczokat lejt, melyek Terpsichore

kedves művészetéből mire sem emlékeztetnek többé. Mi mások a tisztességes tánczok!... De ez az örökös forgolódás utálatos!

— Engedje meg... Ez a vélemény, úgy látom, egyáltalában nem függ össze sem az erkölccstannal, sem a theológiával.

— Ízlés, művészet, kellem, szépészet dolga, a mint önnek tetszik, de mind ellene szól. Ha úgy akarja, adja hozzá a legelemibb illendőséget is. Mert végre is, ha a férfi kezét nyújt a nőnek a nélkül, hogy föl-kérték volna rá, esetlenség; és ön elismeri, uram, hogy ez — és Germaine az előttük forgó össze-fonódott párokra mutatott — hogy ez túlmegegy a megengedett bizalmasság határain.

— És ez okok miatt nem tánczol ön keringőt?

— Bocsánat... nem az én okaimról van szó; általánosságban beszélünk. Bölcselkedik ön néha?

— Hébe-korban.

— Nos hát, mondja meg, van-e mélyen megalázóbb dolog, mint mikor valaki lassankint elpazarolta vígságát, örömét, érdeklődését, lelkesedését és arra ébred, hogy az oly nagynak hitt gyönyör mélyén nincs többé semmi? Bezzeg boszankodik aztán, hogy oly ostobául megrabolta önmagát!... És kérdem, mi maradhat a részegségnek ebből a neméből, mely abban áll, hogy lábaikat mozgatják s a zongora hangjainál forogva himbálózhatnak?...

Igazán, uram, ha valószínű is, hogy az utolsó ítéleten néhány haszontalan szóért megrovást kapok, mégis azt tartom, jobb, ha a nyelvem jár: ez legalább nőhöz méltóbb foglalkozás!

— Én pedig azt állítom, hogy az eltánczolt keringő ellen legjobb érv az... áttársalgott keringő, mikor valakinek, mint nekem, az az élvezet jut, hogy rózsajakról halljon ily csinos bölcsekedést.

— Ah! uram, ez már nem jól van — kiálta föl Germaine nevetve, míg bájos arcát gyöngye pír futotta át. — Én egész bizalmasan közlöm önnel apró észrevételeimet az emberi balgaság fölött és ön kigúnyol!

— Nem, nem...

De Rajmond nem fejezhette be, a mit mondani akart. Olga, ki néhány pillanat előtt kelt föl a zongorától, Morlex karján közelgett.

— Kedves Germaine — mondá a szokott metsző gúny hangján — igazán nagyon sajnálom, hogy meg kell önt fosztanom a Mirelle úrral való társalgás élvezetét; ám De Bayne asszony megbízott: mondjam meg önnek, hogy elfeledkezik magáról s földadata a zongorához hívja.

Erre Germaine hajtővig pirult s gyorsan fölemelkedett. Abban a pillanatban Lujza, a báróné idősb leánya, alig lihegve érkezett oda.

— Oh kisasszony — kiálta — mily élvezet a

keringő, s mennyire nincs önnek igaza, mikor Olgával a fogadását elveszítteti.

— Miféle fogadásról beszél, gyermekem?

A szeleburdi jól látta, hogy Du Vignol kisasszony és a két fiatal ember ugyancsak integetnek neki; de már elszánta magát, hogy tovább megy.

— Mit! hát még nem tudja? Olga fogadott, hogy ön elvei ellenére is elfogad egy keringőt Rajmond bácsival. Rajmond ellene, Morlex úr mellette szolt, sőt ez utóbbi azt állította, hogy...

Itt a leányka magától elhallgatott, érezve — de kissé későn — hogy pajkossága már minden mértéken túlmegey.

— Mit állított Morlex úr? — kérde Germaine olyan megvető tekintetet vetve a fiatal emberre, hogy Rajmond azon tünődött; mikép változhatott meg azoknak a szelid kék szemeknek a kifejezése oly gyorsan és teljesen.

Lujza nem felelt, csak zavart arczzal legyezőjét babrálgatta.

— Fogadásának föltételeit tehát nem tudom meg, uram, válaszolt Germaine; de régóta ismerve önt, hihetem, hogy rám nézve sértők voltak... Azonban, ha jól emlékszem, önnek van némi oka tudni, hogy szívem és elvem a szegénység fölött állanak.

És a fiatal leány a zongorához tartott, a nélkül,

hogy e jelenet tanúinak eszükbe jutott volna csak egy szót is szólani.

Lujza, ügyetlenségének eredménye miatt egészen megzavarodva, elosont; Morlex is elsompolygott és Olga, egyedül maradván Mirellel szemben, a hamis jóvendölésen kapott jósnak savanyú arczával nézett rá.

— Kisasszony, tudja ön, hogy megnyertem a fogadást?

— Bizony nem nagylelkűség öntől most emlékeztetni rá — felelt rossz kedvvel.

— Eh! mondá bölcsekedve Rajmond, mindenki csalódik a világon és ez a boszuság önt úgyis ritkán éri. Térjünk komoly dologra. Figyelmeztetem, hogy én hajthatatlan és türelmetlen hitelező vagyok.

— Igazán?

— Igazán. Először is, noha nem ígérte, a legközelebbi keringőt nekem adja.

— Lehetetlen, Morlex úr lefoglalta.

— Hát egyszerűen megmondja neki, hogy önt velem szemben fogadás köti. Megérti ő azt.

— Meglátjuk... Azután?

— Épen fogadásunk értelmében ma este egészen az én rendelkezésemre bízza magát s egyenkint elbeszéli azokat a csinos apró ármányokat, melyek unokatestvérem kedves házасító ügynökségében fonódnak és foszladoznak.

— Mit akar ön mondani? — kérde Olga bámulatában nagy szemeket meresztve.

— Oh! ugyan ne öltön ilyen ártatlan arcot, mely az ön büszkeszepségéhez semmiképsem illik. Tudom én, a mit tudok... Csakhogy már természettől nem vagyok valami éleslátású s szükségem van rá, hogy ön a részletekben utbaigazítani sziveskedjék..

— A részletekben utbaigazítani? ... Ilyen ügyben ne számítson rám: én utálom azt.

— Tudja ön, hogy van annak útja-módja... Ha rövidlátó vagyok is, vak nem vagyok, s kölcsönös jóakarattal...

— Hát jó, megkísérlem — mondá Olga, ki nevetni kezdett, bizonyos kötelékre gondolva, melylyel a Mirelle büszke tekintetű szemeit be fogja kötni.

És Rajmond, ki eltalálta a nagyralátó leány szándokát, a Germaine fehér ruhácskájára gondolva, szívében örvendett a kellemes estélyeknek, melyek a téltre unokatestvére házánál kínálkoznak.

V.

Ha ezek az estélyek kellemesek voltak Mirellere, sőt talán Olgára nézve is, ez utóbbi mégsem találta végeredményüket egészen kielégítőnek, ha ugyan lehet hinni a beszélgetésnek, melyet De Bayne aszszonynyal folytatott egy májusi reggelen, midőn a

báróné kis szalonjában kettecskén fél-suttogva társalogtak.

— Igazán nem értem Olga — mondá a báróné — hogy egy olyan nő, mint ön, oly hamar elcsügged. Mit! Ön fényes győzelmet arat, kivívja, hogy Rajmond egész télen Párisban marad, minden héten pontosan ide vonzza őt — hallatlan, csodaszerű dolog, a mit nem látott még soha senki — és önnek ez nem elég?

— Kedvesem, a mint én rendeztem az ügyet, már legalább is jegyeseknek kellene lennünk...

— Igaz, ön pompás alkalmakat nyújtott neki s én néha tünődtem is: «hát vak ez a Rajmond?» De jobban megfontolva, balgaság volt oly hirtelen diadalt remélni.

— És kérem, miért? Nem vagyok elég szép, hogy egy tekintettel meghódítsam?

De Bayne asszony szánakozó arcczal vont vállat.

— Édesem, határozottan tapasztaltabbnak hittem. Ön szép, a milyen egy nő csak lehet, ez tagadhatatlan és bizonyára ez a véleménye Rajmondnak is, ki meg tudja becsülni a szépséget... Ugyancsak kimutatta ezt estélyeim alatt, mert akárhol járt ön, szemeivel csak önt kísérte, csak önnel tánczolt, csak önnel beszélt, csak önnel foglalkozott... De, a megúvásig ismételtettem már önnek, Rajmond fél a házasságtól. Mikor érzi, hogy már szorítja a hurok,

akkor rugdalózik, próbálgat tágítani rajta, menekülni belőle, hogy édes szabadságát visszanyerje... Az ön dolga, kedves széperm, úgy vetni ki a hálót, hogy ne tudjon belőle kisiklani.

— Pedig azt hiszem...

A kis báróné elnevette magát :

— Oh! megengedem, ön pompásan működött. Más nő képtelen volna jobban csinálni, de ön!... Rajta, szerelje föl ütegeit a nyári háborúra és az ősszel — megtartjuk a lakodalmat. Én vagyok olyan hősnő, hogy már a jövő hónapban Poitouba temetkezem, egyenesen csak azért, hogy önnek szabadabb keze legyen. Úgy-e, hogy szeretem önt!

— Hát Mirelle úr is befészkel magát a galambdúczába, míg ön Poitouban nyaral? Bizonyos ez?

— Bizonyos; tegnap este is beszélt nekem róla. Én megígértem ugyan neki, hogy mulattatására sok kirándulást és mindenféle összejövotelt rendezek, de végre is abból a hangból, melylyel azt kérdezte: «És elhozza-e magával Olga kisasszonyt?» kiérzett, hogy egyedül az ön szép szemei édesgetik.

— Jól van, Mirelle uram, most kettőnkön a sor, majd elbánok én önnel! — mondta ki a cselszövő fiatal leány fenyegető határozat gyanánt.

Igaz volt-e, hogy Rajmond a tél folyamában anynyit foglalkozott Olgával, mint De Bayne asszony hitte? Igaz. Csakhogy Mirelle úr nagy diplomata

volt, sőt talán olyan kiérdemült hadvezér-féle is, ki az ellenséges földön való hadviseléshez pompásan értett. Azonnal kiismerte a harczterét s biztos szemmel, gyakorlott kézzel állapította meg terveit, mint a ki előtt az e fajta háborúnak nincsenek többé titkai.

Egyébiránt a helyzet a legegyszerűbb volt. Olga hozzá akart menni, ő meg nem akarta elvenni s ki tudott előle térni, bármily igéző volt is. Tulajdonképen semmi kedve sem volt nőszülni. Hanem véletlenül azon kapta magát, hogy Párisban egy fiatal leány fölkellette érdeklődését . . . Itt szép jellemtanulmányt lehet tenni, ennyi az egész. De ez az alak, míg újdonságával és váratlan föltünésével vonzotta: egyúttal nem tudom, mily idilli bájjal hatott és Rajmond, a kiábrándult Rajmond kedvet kapott a titoknak mélyére hatni.

És ime — ingerlő bonyodalom, mely Mirellek még tetszett — ez a fiatal leány épen alárendelt állást foglalt el De Bayne asszonynál, ki őt össze akarta házasítani Olgával — ez meg egyenesen udvarolt neki! Arról volt tehát szó, hogy valami ügyetlenséget el ne kövessen, főleg, hogy titkos czéljait el ne árulja; hogy színlelje, mintha komolyan ünnepelné Olgát, mintha csak ő érte járna a báróné estélyeire, Germainet pedig csak lopva figyelje.

Így fortélyoskodott Rajmond. A Du Vignol kis-asszonynyal járt számtalan keringő, a vele folytatott hosszas csevegések révén, a nélkül, hogy valakinek figyelmét felköltötte volna, minden fogadó estén tudott szakítani néhány perczet, hogy a fiatal nevelő-nővel is beszélgesse — és e perczeket mindig oly rövideknek találta, hétről-hétre oly izgalommal várta hogy maga is csodálkozott rajta.

Annyira, hogy Mirelle, ki a szív ügyeiben tisztán szokott látni, egy nap — épen aznap, mikor Olga nyári háborújának ütegeit szerelgette ellene — így tünődött:

«Nincs mit ámítnom magamat többé, szeretem Germainet. De akaratom ellenére jutott be szívembe. Ez a gyöngeség ép úgy boszant, mint a hogy ő elragad. Rabbá fog tenni, pedig én bálványozom édes szabadságomat. Nem, nem, házasodni még nincs kedvem... Attól a rettenetes dologtól, mit hitvesi eskünek hínak, félek... Tudom jól, hogy széltében elfogadott vélemény szerint ez eskü megtörhető, de... én utálok mindent, mi a hazugsággal rokon...»

«Különben is, ha ráadnám is fejemet a nőülésre, nem tudnám elszánni magamat, hogy olyan tekintélyes, olyan józan, olyan okos, olyan teljesen higgadt nőt vegyek el, mint ez a fiatal leány. Kedves, gyönyörű, azt meg kell adni, de... Ej no, az az állandó

bölcsesség, az az örökös nyugodtság, melyet csak akkor tudok sodrából kihozni, mikor vallásos meggyőződését támadom, végre az a tökéletesség szinte haragra ingerel. Kedvem volna összetörni őt, hogy kiáltani, panaszkodni halljam, szeretném látni, hogy a szenvedély befurakodjék e nyugodt szívbe s megzavarja azt a megzavarhatatlan elmét... Hogy szerelmét megnyerje valaki, szentnek, ha nem angyalnak kellene lennie — persze!...»

«Ám jó, én kényszeríteni fogom, hogy szeressen így, a milyen vagyok, hibáimmal, melyektől borzad, gyarlóságaimmal, melyek elrémítik... kényszeríteni fogom, hogy szeressen önmaga ellenére, akarata, ájtatos elvei és eszméi ellenére... És esküszöm, sikerülni fog, vagy... elfojtom ezt a gyöngeged érzelmét, melyet bennem kelt, azzal vége!»

Szóval Rajmond, bármily éleslátású volt, nem gondolva, hogy komoly szenvedélylyel van dolga, ezt csak olyan röpke érzelemnek tekintette, melyet a fiatal leány közönye szíttott föl benne, ki közönhöz nem volt szokva. A helyzet újdonsága tüzelte a játékra; ez a rá nézve eddig ismeretlen küzdelem egykedvű életének váratlan érdeket, izgalmakat ígért. Legalább ő azt vélte, hogy ez a varázs, ez az a titkos rugó, mely őt Germainehez vonzza.

A fiatal embert nagyon meglepte volna, ha valaki azt mondja neki, hogy ez a most eltökélt szándék

a milyen szörnyű gőgöt és szilaj függetlenséget tanusít, épen az által nagy, mély szerelemre mutat. Az olyan szívnek, minő a Mirelleé, eszébe sem jut rázni a lánczot, melyről tudja, hogy könnyedén összetörheti.

Míg Rajmond így ábrándozott Germaineről, mit gondolt az ő róla? — Legjobb lesz ismét egy szerénytelen pillantást vetni abba a kis füzetbe, melyre titkos érzelmeit bízta.

Páris, 1887. ápril 24.

A ma esti összejövetel bezárja De Bayne asszony estélyeinek sorát. Megszabadulok tehát attól a robottól, hogy zongorázva töltssem az éjt s mulattassak másokat, míg magam szerfölött unatkozom.

Hiszem, igazán elmondhatom, hogy lelkiismeretem mélyébe tekintve sohasem fődöztem ott föl a legkisebb keserű emlékét egykori vagyoni helyzetemnek, mely pedig oly fényes volt, kivált mostani szegénységemhez hasonlítva.

Ép úgy sohasem irigyeltem azokat a gazdagokat és örvendezőket, a kik vigan fecsérlik ifjúságukat. Az ezer bántalmat, melyek e házban elfoglalt alárendelt helyzetemből származnak, föl sem vettem. Hála Istennek, szívem magasabban áll, a hiúság szenvedései nem érinthetik.

És mégis szenvedek! Bánt, hogy annyi fiatal leánynak, kik kevélyen mondanának barátnéjuknak,

ha most is a Fèvre-ház gazdag örököse volnék, nincs egy szívélyes szavuk hozzám, mert csak szerény nevelőnő vagyok. Nem sértenek vele: kicsinyes-ségüket megvetem; de boldog volnék, ha jobbak-nak tapasztalnám őket, ha szívemet egy kis barát-ság melengetné, a gyöngédség és elismerés érzete dobogtatná. De Bayne asszony, ő sokszor oly tapin-tatlan irányomban! és Olga... De mit beszélek Olgáról? Minél jobban megismerem, annál élén-kebb ellenszenvet ébreszt bennem. E silány érzel-met jobb hát nem is ápolni lelkemben.

Hogy csak az e téli estélekről szóljak, nem szomorú-e, hogy e világi estélek után üres marad a szív, üres az elme is? Mirelle úron kívül, a ki értelmes, tanult ember, kedves társalgó, egyúttal nemes, művelt férfi — manapság fehér holló — senkit sem láttam De Bayne asszonynál, ki a hét-köznapi lelkek színvonalán fölülemelkedett volna. Néhány fiatal ember volt kegyes szóra méltatni néha, de minő üresség a társalgásukban, minő még siralmasabb üresség eszméikben és mennyire világ-os, hogy az értelem megsínyli az erkölcsi élet hiányát, az elaljasodást, mely erőt vesz mindazokon, kiknek egyetlen céljuk e világon eme két szóban foglalható össze: pénz!... gyönyör!

Tagadhatatlanul Mirelle kivétel. Gyakran volt alkalmam beszélgetni vele... mert jó nevelésű,

tapintatos ember lévén, nem úgy bánt velem, mint nevelőnőcskével, kit megnéznak, mert csinos, de tulajdonképen csak szegénysége szerint becsülnék. Ő mindig kiváló előzékenységet mutatott irántam s megvallom, csupán neki köszönöm azt a pár kellemes perczet, melyeket e szerdai estélyek alatt élveztem. Gyakran beszélgettünk tehát együtt, igaz, elég összefüggéstelenül, szaggatottan, találomra, úgyszólván egyik tárgyról a másikra ugrálva. Mindazáltal megismerhettem művelt, természetesen fenkölt és finom szellemét.

Sokat utazott s a bejárt országok irodalmát és művészetét alaposan ismeri. Ép oly kellemesen, mint egyszerűen beszél róluk. És ez érdem, melyet nagyra becsülök, mert szeretem az őszinteséget mindenben s utálom, mikor az úti-émlékek, a szép-érzék, a különböző tehetségek és ismeretek utóvégre csak arra szolgálnak, hogy valaki emelvényt állítson magának, melyről a karzati közönségnek szónokoljon. Mirelle úrnak meg kell adni, hogy ez a nevetéses balgaság nem sajátja. Ellenkezőleg, minden egyenes, becsületes, nyílt természetre, a hazugság és nagyzás ellenségére vall benne: ez egyik előnye.

De mily kár, hogy ez a minden nemesbe, dicsőbe ösztönszerűleg szerelmes lélek, mély meggyőződés híján, igaz értékében nem mutatkozik. Ez elmének nincs iránya; száll, csapong mindenütt képzelete

szárnyán. Az ember szinte érzi, hogy Mirelle tékozló, ki szeszélye szerint úton-útfélen fecsérli kincseit s tehetségei és erkölcsi élete rettenetesen pusztulnak e pazarlás miatt.

Valóban szomorú!

Május 3.

Gyönyörű reggel. Azt hittem, hirtelen visszajutottam abba a boldog időbe, mikor mindig jókedélyű valék.

De Bayne asszony Olgával valami kirándulást szándékozik rendezni. Hogy az ételeket előre megrendelje, ki kellett mennie a vendéglőshöz a Boulogne-erdőbe s magával vitt minket is, leányait és engem. Ezt a nem várt szerencsét óvakodtam visszautasítani. Így tavaszi napokon mindig rosszul esik bezárva lenni s fák helyett csak falakat látni. Már a puszta gondolat, hogy egy óra hosszat zöldben, napfényen járok, egész vidámmá tett.

Az erdőbe érve, míg De Bayne asszony a vendéglőssel értekezett s idősb leánya — fájdalom! anyjának élő másolata — vele maradt, mi Juliával az árnyas utakon járkáltunk.

Mily csinos látványt nyújtottak most az elhagyott fasorok. A nap ránevetett a fákra, szép aranysugarai átsiklottak a ritkás helyeken s szeszélyesen szökdelve tánczoltak, játszadoztak a még harmatos sötétzöld pázsiton. A vágásokban a gyertyánfa apró,

mintázott levelei már egészen kifejlődtek s a tölgyek új hajtásai némi pírt vegyítettek a fakadó zöld ezer finom árnyalatába. Csalóka képe az igazi természetnek, melyet tavasz hajnalán annak tündérei ékítenek. Oh egykori örömeim! oh első ifjúságom már messze tűnt napjainak élvei! mintha azok kerültek volna vissza...

Kis növendékem, ki szenvedélyesen szereti a virágokat, gyűjtögetni kezdett az erdőben s én magam is, örvendő minden kikiricsnek, minden kék, fehér vagy rózsaszín szirmoknak, mely a fűből rám mosolygott, nem tudtam megállni, hogy bokrétát ne kösse belőlük.

Ez aratással foglalkozva, hallottam nem messze tőlem a vendéglő udvarán De Bayne asszony hangját, ki beszélgetett valakivel s ez a valaki mintha Mirelle lett volna. Azonban nem láttam őt; de néhány perczczel később magam mögött léptek zaját hallva, megfordultam.

— Hogyan! kisasszony — kiálta föl Mirelle, mosolylyal tekintve rám — kegyed ily fáradsággal szedegeti e vadvirágokat, mikor Párisnak valamennyi boltja zsúfolva van a legszebb virágokkal, a legritkább növényekkel; mikor a fehér orgona s a különféle rózsák unokatestvérem termeiben pompás virágvázában nyilnak?

— Ne vegye rossz néven, uram, de a legbámu-

latosabb virágok, melyeket emberi ügyesség meleg-házakban létrehoz, nem érnek föl előttem a leg-igénytelenebb mezei virággal: pompájuk elbűvöl-heti szemeimet, szívemnek nem mondanak semmit, míg ezek itt... Ugyan nézze, nincs-e igazán saját arczatuk? Nézze, vajjon e vadviola szirmainak mélyén nincsenek-e mintegy kifejezésteljes szemek, melyek ránk tekintenek, nincs-e lélek, mely ott liheg?

— Igén — felelt ő — és Byron igazán képlet nélkül mondhatta:

Az ibolyaszem kedves mély kéksége,
Lehelve fönről, reávall az égre.¹

— Én pedig, mikor őket szedtem, arra a másik oly igaz állításra gondoltam: «Maga az ibolyának illata elég, hogy visszaadja a léleknek több tavasz balzsamát».² Csak ezt a kedves illatot kell szív-nom s mintha újraélednének azok az elröppent évek, midőn kora ifjúságom oly édes érzelmekkel töltött el s oly szép jövőt ígért.

Mirelle arcza némi meglepetést árult el:

— És ön ez emlékeken örömet elmereng, mikor jelene oly kevésbé hasonlít multjához s az élet oly

¹ *Byron*, Pélerinage de Childe Harold, IV. ének, 117. vers.

² *Ramond*.

fukaron mérte ki a boldogságot, melyet az ön számára tartogatni látszott?

— Van egy bánatom — felelém — melyre sohasem találok vigaszt; de eltekintve attól a kegyetlen fájdalomtól, hogy szegény atyámat elvesztettem, mit bánom én a többit? A boldogság, szoros értelemben véve a szót, vajjon merőben az előkelő helyzettől függ-e? Nem szívünkben él-e az a jó Isten napjának sugarai alatt úgy, mint e kis virágok nyílnak a fűben, enyhe szellő ringató karján? ... Mert én szegény vagyok, vajjon azért a természet kevésbbé ragyogó, mint hajdan? Vajjon lelkem kevésbbé képes, mint egykor, fölfogni, elsajátítani azt, mi a világon szép, jó és igaz? Vajjon Isten nem beszél szívemhez... még jobban, mint midőn jólét vett körül? Én tehát boldognak érzem magamat s azt hiszem, ifjúságom reményei nem voltak csalfák.

— Valóban, ön nem hasonlít senkihez — viszonzá komolyan Mirelle, míg sajátságos mélabús mosoly tévedezett ajkain. — Senkit sem hallottam még így beszélni, mint most kegyedet s bizonyára magam sem tehetném azt... Halmozhatok gyönyört gyönyörre, izgalmat izgalomra, sőt szenvedélyt szenvedélyre, mindennek mélyén azt találok, hogy haszontalan s létem tulajdonképen abban telik el, hogy a semmi ellen küzdök... Tud erre a bajra orvosságot, Germaine kisasszony?

De mikor válaszra nyitottam ajkimat, élénken közbevágott:

— Nem... nem... ne szóljon, tudom, mit akar mondani és azt hiába mondaná. Ideje, fáradsága kárba veszne, ha megkísérlené nekem hitoktatást tartani: a hitbeli dolgoknak határozottan ellenszegülök... De lássa — tette hozzá nevetve — ne öltson ily félig megbotráncozott, félig boszús arcot... De, ha nekem mondhatatlan gyönyörűséget akar szerezni, prédikáció gyanánt adjon egy pár szálát e kis ibolyákból, melyeket kezében tart... Nem tudom miért, de úgy tűnnek föl most reggel előtttem, mint a föltámadás jelképe és bár épen nem remélem, hogy szívem új virágzásnak induljon, kedvem van e virágokhoz, mintha arra volnának hivatta, hogy talizmánom legyenek.

Egy pillanatig haboztam; úgy véltem, hogy míg ez ibolyákat szedtem, mintha lelkemből öntöttem volna át beléjük valamit, ha pedig Mirellenek adom azokat, ez csak zavart fog hagyni bennem... De olyan komoly hangon, oly természetességgel kérte, én magam oly kevésbé voltam érintve, hogy ha megtagadom vagy habozást mutatok is, ez annyi lett volna, mint kérésének értelmet, fontosságot tulajdonítani; a mivel pedig épen nem bírt. Kiválasztottam tehát a bokrétámból néhány kis virágot és átnyújtottam neki, magamban kérve Istent, hadd

legyenek azok e szívre nézve csakugyan «a föltámadás jelvénye, talizmán».

Es egész nap ez a fohász zsongott bennem. Olyan szomorú dolog egy Istenért teremtettnemes lényt látni, mint harácsolja el magát hozzá nem méltó élvezetekben s mennyire nem gondol az örök rendeltetésre, melyre alkotva van! De ez az eltévedt lélek nem nyilhatnék meg ismét az igazságnak, nem térhetne vissza a keresztény hit szent ösvényire? Az ürességnek az az érzete, a semminek az a gyötrelme, mely megszállva tartja, nem azt jelenti-e, hogy tudtán kívül Isten működik benne s magához visszahívogatja? Remélni akarom.

Igen, remélem, hogy ez a szív, mely magát kiszáradtnak hiszi, egykor ismét fölvirul, mint a tölgyek ágai, melyeket lekoppasztott a tél s most üde lombokat hajtanak, melyek a fiatalság kellemével díszítik azokat a vén fákat, melyeknek koronája fölött már nem egy század vonult át. Oh megújulása a természetnek! oh föltámadása szivünknek! mily szépek és kimondhatatlanok Isten művei s mily jó élni a földi megpróbáltatások közt is, ha van hitünk!

Oly jól érzem magam! Mintha ez a tavaszi regg a reménynek egész világát nyitotta volna meg előttem...

— — — — —

Kérdjük az olvasót: kell-e valami nagy tudo-

mány mindezekből azt következtetni, hogy talán Germaine sem volt nagyon messze attól, hogy Rajmondot szeresse?

VI.

— Rajmond bácsi, maga művész, hogy tetszik a rajzom?

Ezzel De Bayne Julia odatette albumát az asztalra, melynél Mirelle újságot olvasott.

— Na ni! Teil ócska vára... De kicsikém, ez igazán nem rossz. Hát szeretsz rajzolni?

— Nagyon, kivált tájakat és romokat. Szeretek mindent, mi a középkorra emlékeztet. Míg e repedezett falakat, rozoga tornyokat vázoló, magamban a hajdani regéket mondogatom és az idő mulik-halad... Oh! ez sokkal mulatságosabb, mint számtant meg fizikát tanulni.

— Lám-lám, már ezeknek a kis leányoknak a képzelete is hogy működik... tizenhárom éves korukban! Hát nővéred, kis aranyosom, az is úgy szereti a romokat, mint te?

— Nővérem?... az a nagy kisasszony, ki reggeltől estig csak öltözkére és azokra a hódításokra gondol, melyeket a világban a következő télen fog tenni? Ő utál mindent, a mi nem Páris. Fest selyemre vagy porcellánra, legyezőket, lámpaellenzőket, virágcserepeket, mert ezeket látják, cso-

dálják, velük a szobát ékítik... és őt dicsérik értük... De az omladozó falak, mit érnek azok? Engem csúfol, mert szeretek falun lenni. Azt mondja, összeillem a kisasszonynyal s nemsokára én is olyan «mumia» leszek, mint ő... Oh bátyám! Igen szeretetreméltó nővérem van nekem!

Rajmond meglepetéssel tekintett a gyermekekre, kinek már oly határozott, oly egyéni ízlése, hajlama volt s ki ezzel kiválóan helyes megfigyelő elme bizonyosságát adta.

— Te Julia, nevelőnőd tanít téged megítélni és megszólalni nővéredet?

— Oh! a kisasszony!... ugyan bácsi! — kiáltott a lányka megbotráncozott arczczal és szemrehányó hangon — maga egy csöppet sem ismeri őt... Hisz ő maga a szelidség s engem untalan korhol, mert szerinte hamis vagyok. Mit képzelsz? én megvallom, engem mulattat másoknak fonák és nevetséges tulajdonait látni s azokból egy kis tréfát űzni... Ha nem volna olyan hajlamom a tájak iránt, torzképeket csinálnék. Hát maga, Rajmond bácsi, nem rajzolt torzképeket soha?

— Hébe-hóba — válaszolt Mirelle, erőlködve, hogy komoly maradjon — de ez nem követésre való példa, főleg pedig nem olyan kis leányhoz illő munka, mint a milyen te vagy.

— Persze! kis lány! nem olyan kicsi, mint maga

mondja. Koromhoz képest komoly és nagy vagyok én... Mikor reggelenként albumomat hónom alá véve nevelőnőmmel kimegyek a teili ócska várat rajzolgatni, azt gondolom, hogy ha hirtelen ott teremne valami bűvös herczeg, bizonyosan megkérné a kezemet...

Rajmond már erre nem tudta elfojtani a nevetést.

— De hát Julia, hol veszed te ezeket a gondolatokat?

— Csak úgy maguktól jönnek... A mama házában csak házasságról beszélnek; én aztán, tudja bácsi, eltűnődöm rajta, ez az egész... És mert a szalonban azok a bemutatások nekem a lehető legunalmasabbak, azt képzelem, sokkal költőibb volna ott találkozni valami vén rom árnyában...

Mirelle kaczagásban tört ki.

— Szegény Juliám, ez a te kis fejed nyilván bomlik. Mielőtt házasságról ábrándozol, azzal kellene törődnöd, hogy kitoldjad a szoknyád... Megrovás nélkül mondvá, kissé még kurta és ha a bűvös herczeg megjelenik s hosszú lábaidra tűzött furcsa termetedet látja, bizony nem fogja törni magát, hogy megkérje a kezéd... De addig is, míg «valami vén rom árnyában» találkozol vele, holnap majd én kereslek föl Teilnél. Ott a helyszínén aztán megmutatom, mikép javítsd ki rajzodnak egy-két hibás részletét.

— Oh édes, kedves bácsi! A kisasszonynak nem szólok semmit az ön látogatásáról, mert képes volna ki nem jönni, pedig én alig várom a maga leczkését!... Azt is megbocsátom, hogy az imént kicsúfolt és bár maga épen nem mutat bűvös herceget, mert egy kicsit már öregecske, mégis magának adom a rajzomat. Úgy-e kedves vagyok?

— Mint a milyen bohó... De most már, kicsikém, hagyj olvasni.

És Rajmond ismét az újságra fordította szemeit, de a történeti igazság kényszerít bennünket megvallani, hogy egy szót sem betűzött ki belőle. Eltűnődött, hogy Julia milyen eszes és hogy a mi őt magát illeti, el volna ragadtatva, ha másnap De Bayne asszony és Olga szemeitől távol, Germainenel találkoznék. Egy eset még nem szokás, a találkozást a véletlenre vagy az alkalomra lehet fogni, a leányka pedig jó lesz harmadiknak, mintegy megfordított kísérőnőt képez, ki teljesen megmenti az illetet.

Másnap tehát, midőn Julia a teili romokkal szemben albumát térdein tartva, foglalkozásában elmerült, megszólalt mellette Mirelle; egy mellék-ösvényen érkezett, mely a vár mögött vezetett s a leányka nem látta jönni.

— Na kicsikém, hogy megy ma a munka?

— Ah! bácsi, maga az? Már féltem, hogy elfeledte ígérését. Nézze... jól használtam az időt?

— Pompásan, de itt hiányzik az árnyék, ez a vonás nincs eléggé kiemelve... Emitt nem hagytál elég távlatot... ezek a fák a háttérben elmosódnak. Most megmutatom, hogy kell kijavítani s dolgozzál rajta, míg én Fèvre kisasszonynak köszönök.

Germaine néhány méternyire egy kő-tömbön ült, de a rónaságra nézett, az ellenkező oldalra onnét, hol növendéke rajzolgatott s mert a szél nem feléje vitte a hangot, Rajmond érkezését nem vette észre.

— Tán a hajdan-kor lovagjairól ábrándozik, Germaine kisasszony? — szólt egyszerre a fiatal ember, mikor odaért.

Germaine összerezte s hirtelen fölemelkedett:

— De megijesztett — mormogá — épen nem vártam önt!

— Hogyan! Julia nem tudatta önnel, hogy ide jövök neki rajz-leczkét adni?

— Hát önök összebeszéltek?

— No igen.

— A kis alattomos, nekem nem szólt semmit... Azért volt hát ma reggel olyan titkolózó arcza... Mintha nem lett volna szabad megmondania... Ah! a ravasz jószág! tartott tőle, hogy nem jöttem volna...

Mirelle elértette, mi szándék adja e szavakat a fiatal leány ajkaira.

— Bocsánatot kérek, kisasszony — mondá egész tisztelettel, míg lelkiismerete némi hazugságról vádolta. Egy pillanatra sem jutott eszembe, hogy ez a találkozás, melynek indoka oly természetes, a bevett szokással mégis ellenkezik. Azonban — tevé hozzá esdeklő arczzal — ha már itt vagyok, remélem, nem küld vissza?

— Nem, — válaszolt Germaine mosolyogva — sőt fölhasználok a rajz-leczkét, melyet növendékemnek adni akar.

És oly fesztelenséggel, melyben a legnagyobb egyszerűség az épen bebizonyított tapintattal vetekedett, odament Juliához s egy negyedórán át hallgatta Mirellenek hugához intézett megjegyzéseit. Az oktatás után egy ledőlt fal szélére ült, melytől nem messze Raymond is helyet foglalt, közel a kis leányhoz, ki munkáját folytatta.

Kis ideig hallgatag gyönyörködtek a bájos képen, melyet a teili magaslatról oly csinos Vienne-völgy tárt szemeik elé.

Lent Touffon vén őrtornya, fönt Teil romvára mélabúsan néztek a rónaságra. A természet csöndje, a vidék gazdagsága, a bő aratás, melyet a sárguló kalászokkal borított hatalmas terület ígért — náluk csak megvetésre talált... A távolból és magasból, egyik a folyó partján, másik a dombtetőn bámészkodva meredeztek mintegy kérdezve a rónát,

mintha azt remélték volna, hogy meglátják még, mint tör be az ellenség hirtelen e csöndes völgybe s ragyogtatja a nap fényében aczélfegyverzetét; míg a bonnesi hűbér vitéz bajnokai rajta ütve a környék valamennyi visszhangját fölverik régi harczkiáltásukkal: «Chauvigny, árad az ellen!»¹

— Tudja-e, Germaine kisasszony, néha sajnálom, hogy nem éltem a középkorban? — mondá egyszerre Mirelle. — Akkortájt olyan tevékenység s erőki-fejtés járta, hogy unalom nem férhetett a szívekhez. Az élet akkor olyan mozgalmas, változatos, eseményekben gazdag vala, hogy szinte örökös mámor fogta el... Valljuk meg, hogy ebben a szegény XIX. században minden oly kétségbeejtőleg egyhangú és prózai!

— Mint mindenben, ebben is különböznek nézeteink — válaszolt Germaine nyugodt és titokzatos mosolylyal, mely azt látszik jelezni, hogy a gondolatoknak egész világa zsong benne. — Szeretem a középkort, de más okokból, mint ön; és ha utálom korunk bizonyos vonásait, melyek önnek éppen nem visszatetszők, vannak más oldalai, melyeket becsülök, míg ön kárhoztatja azokat.

— Ugyan miféle csoda szerezhethet kegyelmet korunknak olyan kis rajongó előtt, mint kegyed?

¹ *Ch. Tranchant*, Chauvigny de Poitou et ses Monuments.

Azt hittem, szeretné a világot visszavarázsolni a keresztes-hadak idejébe.

— Szeretném visszavezetni őseink hitére; szeretném képesnek látni buzgó, szenvedélyes, hősi odaadásra, magasztos eszmék, dicső ügyek szolgálatában; igen, ez igaz. A valódi vagy szenvedelt kétkedés; az elharapózó anyagiasság; az emberek lomha, gyáva közönye a rosszal és tévelylyel szemben; az elpuhult élet, mely kéjekbe fúl s melynek nincs egyéb célja, mint a jólét — ezt gyűlölöm századunkban... De vannak korunknak más oldalai, melyekhez szívesen alkalmazkodom... még a költészet tekintetéből is.

— Ah! Kérem! — kiálta föl Mirelle idegesen — ugyan hol lát kegyed manap költészetet?

— De kérem, uram, mit gondol, miben nyilvánult az hajdan? Ha még nagyobb ámulatba ejtem is, megvallom, nekem úgy tetszik, hogy a távolság nagyon szépíti a multat. Azt hiszem, a napokkal is csak úgy vagyunk, mint a hajdankor műemlékeivel, melyről a költő beszél: az idő,

«Egy szellem él
A földi dolgokban, mit döntöget
A vén idő, s a mire ez kezét
Tesz, ámbár megcsorbult kaszával — ottan
A romon ébred erő s bűvölet,
S előtte mai palotánk mind sorban
Görnyedve várja, hadd vénüljön jobban».

Byron, Childe Harold IV. 130.

midőn megviseli azokat, titkos varázst kölcsönöz nekik, mely mellett a jelen bája hétköznapiak tűnik föl előttünk... Ám a valóságban, mint a mienknek, úgy a letűnt századoknak is meg volt a maguk nyomorúsága, mindennapiassága, rútsága, bújaja. Egyébiránt hiszi ön, hogy apáink meg-megállottak tevékeny éltük sodrában éldelni a «költőit», a mit létük adhatott?

— Tegyük föl, hogy nem törődtek vele... De legalább éltek!

— Éltek! Azt érti ön ez alatt, hogy nagy buzgalmat, hősiességet, lelkesedést fejtettek ki?

— Kétségkívül. Az élenkség és az ebből folyó izgalom, nem ez-e az élet?

— És Mirelle úr, ön beszél így? — kiálta Germaine őszinte meglepetéssel. — Hogyan! ön, a gondolkozó, a tudós, a művész, sőt néha bölcselkedő, ön azt tartja, hogy túlfeszültség és élet ugyanazon fogalom? Mert a mint ön kifejezte magát, nemde ez a szó «túlfeszültség» adja vissza szabatosan az ön gondolatát?

— Igen, ön megértett... És ha ez meglepi, csak annak a tátongó úrnek tulajdonítsa, melyet ott találok minden észmének, minden tanulmánynak a mélyén.

Egy pillanatig elgondolkozott és folytatá:

— Tudja ön, melyek életemnek egyedül kedves

emlékei? Tudja ön, mely napjaimról mondhatom csupán, hogy éltem? Arról az időről, míg a háború alatt katonáskodtam...

— Ön volt a háborúban? — szakítá félbe a fiatal leány. — Hisz 1870-ben még nagyon fiatal lehetett?

— Alig tizenhét éves. És már untam magam, már érzéketlen, eltompult voltam. Három évvel előbb elvesztettem édes anyámat, s árván, magamra hagyva, nagy gazdagságomban kéjencz gyámom által szabadjára engedve, már-már közönséges járdataposó vált belőlem... Szégyeltem és utáltam magam, de nem volt erőm a megszokott élet árja ellen úszni... A háború kapóra jött. Fölhasználtam az alkalmat, beállottam. És, bár kegyetlen szenvedéseken mentem át, bár lelkem szegény hazámnak minden sebtől sajgott, mégis ott éltem legjobb napjaimat.

Germaine Mirelle arczára szegezte szemeit s tudtán kívül, a nélkül, hogy észrevette volna, a fiatal ember karjára tette kis kezét.

— Akarja ön tudni, uram, miért voltak azok legjobb napjai? Nem azért, mint ön az imént mondta, mert erőfeszítéseket tett; nem azért, mert a háború az ön életének meghozta az élénkséget, a váratlant — hajh! mily iszonyú váratlan!... Hanem mert ön odaadást tanúsított, mert szive

magasztos szeretettől dobogott, mert vére hazánk szent védelmében omlott... Látta ön, a boldogságot nem kívülről, hanem belülről kapjuk. Ön panaszkodik, hogy mindenben csak a semmit leli. De ez az ön hibája, uram! Adjon életének czélt s mindjárt érdekelni fogja.

A fiatal leány elhallgatott, hogy ismét folytassa, mintha magának beszélne:

— Bizonyára korunk éppen nincs nemes ügyek hiján. Nem kell többé csatába menni a szaraczénok ellen, de itthon, állítólagos polgárosultságunk ölén, mennyi szép kereszteshad kínálkozik... Igen, mindent megfontolva, századunk dicső század, mert a jó diadalmaskodni fog a tomboló gonosz fölött. És nem szép látvány-e, nem lelkesítő látvány-e az az óriás küzdelem, melyre oly egyenlőtlen erővel néhány hős vállalkozott? Én, én szeretem e rossz napokat, mert biztos vagyok, hogy e szörnyű harczból Krisztus győzelmesen lép ki. Krisztus, vagyis az igazság, úgynevezett tudósaink és szabad szellemeink ellenére is... Én nem tehetek e küzdelemben semmit, de legalább imádkoznom, szenvednem, szeretnem szabad. És egy fönséges munkában oly szép már ez a lelki részvétel is, ez a korlátolt érdekközösség is, mely a mienkké teszi Istennek és az emberiségnek minden ügyét!

És egész meghatottan a fiatal ember felé fordult:

tőled, mivelhogy szerelmese vérével vagy beszenyyezve. Ez a szerelem pszihológiája, rád nézve nem kellemes, de hisz szerencsétlen szerelmesek nélkül miből élnének a poéták?

Már lecsillapodtam. A dühös vérszomjat megvetés váltotta föl. Láttam ezt az embert fetrengeni a maga készítette posványban és láttam, mint ragadja meg a tiszta kezét, nem, csak a tiszta kézzel járó kincseket, hogy talán újból elbocsássa a kezét, ha a kincs birtokában lesz. Mintha most ösmertem volna föl. Ez, ez a hatalmas, erős férfi, ez a tisztcsalád sarjadéka, lent volt, mélyen alattam a feneketlen örvényben és irtózáttal láttam, mint vonja le magához az édes, ártatlan gyermeket, életem célját, boldogságomat, reményemet, egész létem alapját. Oh, hihetetlennek látszott és mégis valóság volt. Hisz be kellett látnom, hogy eltörpülök mellette: az én jóságos gyöngeségem az ő vad akaratereje, az én hallgatásom és az ő sima, hizelgő vagy parancsoló beszéde és mindenekfölött az én egyszerűségem és az ő regényessége, egyéniségének varázsa, mely férfiakat, nőket egyként szédített el. Nem, nem kételkedhettem és gondoskodott róla, hogy az utolsó szalmaszál is elmerüljön.

— Sajnálalak, becsületedre, de a végzet ellen nincs mit harcolni. Ismersz. A mit el akartam érni, az enyém lett. Vádolhatsz előttük, de mit gondolsz,

hisz-e valaki az elutasított kérő önzetlenségében? Vigasztaljon az, hogy Ilonka is sajnál, sőt szeret most is, mint mondja, testvérként, és fél a veled való találkozástól. Gyöngé a szivecskéje a kicsikének és holmi naiv lelkiismereti kérdéssel bibelődik. Nyugtasd meg, kérlek, nagyon lekötelezel. Ime az üzenete.

Kis papircsomagot vett ki tárczájából.

Jegygyűrűm volt benne és néhány remegő kézzel írott sor. «Bocsásson meg, ő majd elmondja az igazat. Én nem tehetek róla, nem parancsolhatok a szívemnek. Nélküle nagyon boldogtalan volnék!»

A levél elolvasása után keserű boszúság fogott el. Zsebrevágtam a levelet s lehúztam ujjamról gyűrűjét.

— A mit keresett — mondtam tompán — meg fogja találni. Mondd meg neki, tudod, majd akkor, ha még egyszer eljutsz a végpusztulás szélére és nem találsz a mentő-horgonyon százezreket, hogy én mindig jóbarátja maradok és számíthat is rám.

Az ajka is fehér lett a dühtől, homlokán kidagadtak az erek és ennek a gaz indulatnak a láttára nem kételkedtem többé, hogy hová jutott és hogy ádáz gyanum szomorú igazság. Örangyalom segített, hogy utolsó pillantása nem összetört, megalázott, hanem büszke, nyílt, parancsoló arcomra esett. Elment s a hogy elhangzottak léptei, lerogytam a székemre tehetetlen, gondolat és érzés nélküli zsibbadásba merülve, a mi kegyetlenebb agyilkoló kínzás minden neménél.

minden csak a leghelyesebb módon nyilvánulhat. És aztán...nem tudom, miféle szél támad, s beáll szellemének és lelkének hirtelen kitörése, valóságos tűzijáték, mely vakít, hevít s hozzá meg van benne a váratlannak bája. Azon tünődöm, mi történnék, ha...

— Ha? — kérde Germaine, látva, hogy Rajmond félbeszakította beszédét.

— Sohasem gondolt ön arra, hogy szive egykor összeütközésbe jöhet elméjével, sőt elveivel?

— Ez esetben — válaszolt a fiatal leány fölállva, hogy véget vessen a társalgásnak, mely, úgy látta, olyan térre csap át, hová ő nem kívánt jutni — ez esetben Isten segélyével arra számítok, hogy szívem lesz a legyőzött.

Ezzel kis növendéke felé tartott, ki éppen diadalmas arczczal lobogtatta rajzát.

— Rajmond bácsi, jöjjön, nézze meg a remekemet.

Egyhangúlag kimondták, hogy a Julia rajza valóban csaknem remekmunka, vagy legalább, hogy az legyen, elég lenne egy-két új lecke az ócska vár előtt.

— Akkor hát eljön holnap is? — kérde a leányka.

— No nézd ezt a gyereket, ki azt képzei, hogy nekem nincs más dolgom, mint neki rajzleckéket adni!... Nem, kicsikém, nem jöhetnek el.

— Igazán?... Kár!... Volt egy észmém...

— Micsoda?

Julia gyorsan körülnézett s megnyugodva, hogy nevelőnője, ki némi távolságban a rajzeszközöket és papirokat rendezgette, nem hallhatja, Rajmondhoz közelebb huzódva odasugta:

— Azt gondoltam, hogy önnek el kellene vennie a kisasszonyt! Jaj, de összeillenének!

— Elhallgatsz, kis bohó!... Különösen óvakodjál pedig, hogy nevelőnődnek ilyen bolondságokat mesélj.

— Ugyan bácsi! kinek tart engem? Tudja meg, hogy én titoktartó vagyok... Hát ostobának találja eszmémet? Pedig nem ismerek senkit, a ki olyan szép, jó, szeretetreméltó és okos, mint a kisasszony. Én bálványzom őt!

S a nélkül, hogy bátyjával a beszélgetést folytatni eszébe jutna, a kis kópé odament, kis karjával átfonta a Germaine nyakát s szenvedélyesen ölelgetni kezdte.

— Elég már, kicsikém — mondá a fiatal leány, ügygyel-bajjal kibontakozva növendékének szorongató kárjaiból. — Honnan a gyöngédségnek ez a hirtelen rohama? Siessen inkább, egy-kettő, zárja be albumát és menjünk, mert elkésünk a villásreggeliről. Isten önnel, uram — folytatá Rajmondhoz fordulva — növendékem helyett fogadja köszönetemet.

— Isten áldja meg, Rajmond bácsi, — kiáltott Julia lefelé ugrándozva a sziklás ösvényen, mely a várból le a rónára vezet. — Gondoljon az eszmémre: biztosítom, hogy pompás.

VII.

Mirelle ott maradt egy helyben, mozdulatlanul, nézve, a meddig kivehette, a Germaine kecses alakját, a mint az az út fái közt hol előtűnt, hol eltűnt. Aztán, mikor nem látta már, sóhajtva leült ott, hol a fiatal leányt találta, midőn a dombra érkezett.

Rajmond lelkében heves küzdelem dúlt. Két hét óta, mióta Poitouban van, jön-megy unokatestvérénél s alkalma nyílik Germainet gyakrabban és szabadabban látni, az irányában érzett gyöngéd vonзалom csak egyre nő. Figyelemmel kísérve őt, bizonyos jelekből azt hitte, hogy ő sem egészen közönyös iránta... De mindig és mindenütt megőrzi nyugodtságát, uralkodik magán. Ép ezért aggódomba tünődött is, hogy az a támadó rokonszenv, melyet, mint magának hizelgett vele, Germaineben keltett, mikép fog abban a higgadt szívben valaha átváltozni szerelemmé?

Valóban sóvárgott arra bírni a fiatal leányt, hogy szenvedélyesen, észbontóan szeresse őt; és

ez a többé-kevésbé silány érzelmekből fakadó vágy csaknem kizárólag lefoglalta Mirelle tehetségét.

Miért is, mikor az imént hallotta azt a sebes szóözönt, mely Germaine szivéből és ajkairól előtört, megreszketett s remény és féltékenység hánytavetette. Tehát Germaine fölindulni, lelkesedni is tud!... ez kétségtelen. S mily szép, mily gyönyörű volt, midőn meggyőződésének heve úgy föltüzelte!... De miért lelkesül csupán hite védelmére? miért hevül inkább eszmékért, mint személyekért?

Rajmond szörnyű féltékenynek érezte magát arra a helyre, melyet a fiatal leány lelkében a hit tartott elfoglalva. Szinte gyűlölet fogta el a vallás ellen, melyért Germaine — föltette róla — szívesen adná életét. Azt akarta, hogy őt szeresse, őt jobban, mint magát az Istent! Ám előre is jól tudta, hogy e tiszta szívből Istent ki nem szorítja soha!

Kevélysége miatt is csakúgy szenvedett, mint féltékenysége miatt, vagy inkább legnagyobbreszt egyik a másikból származott. Idáig, ha azon fáradozott, hogy megszerettesse magát, egy szív sem tudott neki ellenállani; és ennek a kis leánynak eszébe jut, hogy érzéketlen marad? És ha ébred is benne némi gyöngéd érzelem iránta, nem fog-e védekezni e szerelem ellen? nem fog-e neki kosarat adni, mert hitetlen? Vagy ha esetleg hozzámenne is, nem számíтана-e arra, hogy megtérítse? Már is

megengedte magának, hogy őt megrójjja, neki tanácsokat, leczkéket osztogasson... Nagy Isten! hát még ha neje lenne?... Kétségkívül csak térítgető hajlamból szeretné, csupán részvétből és odaadásból veszni indult lelke iránt. Ez a gondolat Rajmondot fölingerelte.

— Akkor tartsa meg szeretetét! — füstölgött dühösen, — mit ér nekem!... Azt akarom, hogy kizárólagos szenvedélylyel, magamért szeressen, mint én szeretem őt!

A fölförtyant gőgnek e hangjába más hangok is vegyültek, ép olyan rossz tanácsadók.

A kétkedés Mirellenél annak volt az eredménye, hogy tizenhat éves korában — anyja halála után — önkényt abbahagyta a vallás gyakorlatát; továbbá a dologtalan életnek, mely, bármennyire elfoglalta is a tanulás és utazás, azért mégis csak czéltalan élet volt, odadobva szeszélynek, kéjnek. E lazaság először elbágyasztotta a hitét, azután szította a kételyt, mely századunknak levegőjében uszkal s Rajmond alaposan meg sem vizsgálva a dolgot, kétkedőnek mondta magát... A hitetlenség annyira vele jár korunkkal, hogy a legtöbb fiatal ember tisztességnak tartja — no szálnalmas tisztesség! — magára öltetni és fitogtatni... Mirelle azonban őszintén hitetlennek képzelte magát s úgy is viselkedett.

E véleményben különösen megerősítette az, hogy már kora ifjúságában mindent üresnek talált. Már ekkor fölvilágosodott lett, erőltetett izgalmaikat keresett, hogy megkisérelje elhitetni magával, hogy él... Így engedte át magát szenvedélyeinek inkább gyötrődő és elégedetlen lelkének ösztönzésére, mint gonosz hajlamból; mert fenkölt, nemes szive volt, mely minden hitványat természetből gyűlölt.

Azonban nyílt, józan észjárása, becsületes emelkedett és lelkesült természete a valóságban nem tették hajlandóvá Mirellet a kétkedésre. Az eltűnt hit helyét a határozott tagadásnak egy rendszere sem foglalta el benne. Még erkölcsi lankadtságának, fásultságának és komolyságának napjaiban is akárhányszor mintegy titkos szózatot hallott, mely Istenhez hivogatta. Fájdalom! siket fülekre talált... Kereszténynyé lenni? előbb önmagával, aztán a világgal szemben nagyon megalázó lett volna visszalépni; főleg pedig szerfölött kényelmetlen az olyan emberre nézve, ki hozzá volt szokva, hogy egyedül csapongó szeszélyét kövesse és csak szenvedélyeivel törődjék. Így lett és maradt Rajmond kételkedő.

És most, mikor a szeretett nő szava kézzel és szívvel foghatóvá tette neki az elhagyott vallás isteni szépségét, göggyében lázadásra gerjedt. A mi

nemes és jó maradt benne, az mind hiába ösztö-kélte úgy hódítani meg Germaine szerelmét, hogy megnyissa lelkét a fiatal leány hitének, annak a hitnek, melyben édes anyja élt és meghalt, s mely saját gyermekkorának is hite volt... Hiába gondolta el, hogy itt kínálkozik boldogsága és tisztessége egész életének, mely ezentúl hasznos és termékeny leszen. Szenvedélyei, melyek régóta korlátlanul uralkodtak rajta, fölzúdultak, mint egy dühöngő tenger, s lázadásra bujtogatták e tiszta szerelem zsarnoksága és Isten hívása ellen... Ő pedig megint engedett nekik, ismét megesküd-vén, hogy kényszeríteni fogja Germainet, szeretni őt úgy, a mint van, ha hitetlen, ha gonosz is, és hozzámenni elveinek ellenére is.

VIII.

A következő napokon Germainenek alig volt alkalmja néhány szót váltani Mirellelel, ki pedig naponkint eljött unokatestvéréhez, de csak Olgával foglalkozott.

Hosszadalmas társalgások fűződtek köztük, melyek azazokat kísérő nevetgélésről ítélve, rendesen nagyon vígak voltak; különféle játszmák, melyek örökös visszaadást vontak maguk után; séták a kertben, úgynevezett esetleges találkozások, de melyeknek

véletlenségéről senki sem élt csalódásban. Annyira, hogy Germaine többször hallotta a szolgálkat súggebúgni: «Aha! lakodalm lesz!»

Rajmond azonban nem igen sietett nyilatkozni és ebben Olga csalódott; de azért arcza sugárzott, diadalmas volt, mi napról-napra föltünőbbé válván, elárulta titkos reményeit.

Germaine ezt látva s e közel házasságot várva mind búsabb- és búsabbnak érezte magát a nélkül, hogy tudta volna, miért szenved? Nem törekedett elemezni érzelmét, mert szomorúságát szive árvaságának s ahnak az ezer bánalomnak tulajdonította, mely De Bayne asszonynál rendes díja volt. Csak az nem jutott eszébe, hogy többé-kevésbbé Mirellenek is köze lehet a rendkívüli fájdalomhoz, mely lelkét szorongatta. Kettőjük között olyan örvény képződött, hogy kevésbbé hihette képesnek magát Rajmondot szeretni, mint valaha. És valóban, a mint Rajmond vele szemben viselkedett, abból épen nem sejtette szerelmét.

A helyzet talán végleg így marad, ha rögtönös földerítésére a véletlen nem vállalkozik.

Bizonyos augusztusi reggelen Germaine egy szegény család látogatásáról tért vissza. E szerencsétlen családban öt kis gyermek volt s a családanya súlyos betegen feküdt. Mivel sürgős volt a segély s a szegények messze laktak: Germaine növendé-

keinek kis könnyű kocsijába fogatott s egyedül ment el.

Látogatását elvégezve visszaindult, szabad féket eresztve gondolatainak is, a kis lovacskának is, mely csöndesen ügetett, midőn hirtelen, egy keresztútnál, sebes vágatva bukkant elő egy lovag, ki maga sem vehette észre a kis egyfogatú kocsit s mint a villám úgy rohant el a Germaine lova előtt. Ez megijedt, megbokrosodott, s a fiatal leány, bár hamarosan visszarántotta a gyeplőt, nem tudta többé megfékezni — elragadta.

Mirellé, mert ő volt, egy pillantással átlátta a helyzet komolyságát. Az út, melyen az elragadt kocsi rohant, tele volt kátyúkkal s másfél kilométernyire egy kőkerítésnél végződött. Ha Germaine addig az árokba nem borul, a falon bizonyosan összetöri magát. Ezt a balesetet kellett megakadályozni; mert arra gondolni sem lehetett, hogy a kis lovat elfogni próbálja: az üldözés csak jobban megvadította volna.

Rajmond, tétovázás nélkül, egy mellékúton örült vágatásnak eresztette lovát, s az utat elzáró kőkerítéshez alig néhány pillanattal érkezett az elragadt kis kocsi előtt. Csak annyi ideje volt, hogy a földre pattant, fához kötötte lovát, s a kis póni fejéhez ugrott, kitéve magát annak, hogy az elgázolja. Előbb magával ragadta az állat dühös rohama, aztán

mégis sikerült megállítania s egy hatalmas ökölcsapással helyben tartania.

A fiatal leány nem vesztette el lélekjelenlétét, nem szánta el magát, hogy kiugorjék a kocsiból; benne maradt, két kezével görcsösen belekapaszkodott annak széleibe. Tehetetlen lévén elhárítani a fenyegető veszélyt, eleresztette a gyeplőt, egészen a Gondviselésre bízta magát.

Mihelyt Rajmond megállította a lovat s míg annak teljes lecsöndesítésével vesződött, Germaine hamarosan leszállt s a szomszédos mezőn egy árnyas domboldalban leült. A veszély elmúltával beállott a kiállott félelem visszahatása; nagyon halvány lett s egész testében reszketett.

Mirelle teljesen megszeliđtvén a pónit, saját lovától nem messze egy fához kötötte s a fiatal leány felé tartott, ki őt közeledni látván fölkelte s kezét nyújtá neki.

— Köszönöm — rebegte meghatott hangon. — Ön kitette magát a veszélynek, hogy megmentsen engem. Ön nélkül...

— Nélkülem! — szakítá félbe hevesen Rajmond. — Mondja inkább, hogy miattam, az én hibám miatt ön majd odalett! — Megborzongott. — Oh! életemben sohasem állottam ki ilyen rémületet... Ha önt valami baleset érte volna, ha... nagy Isten! ha meggondolom, hogy önt mint halottat emeltem volna föl, Germaine!

Ez pedig megdöbbsent, mikor hallotta, hogy a fiatal ember egyszerűen keresztnévén szólítja és rátekintett, meglepve a megindulástól, melyet elárult s maga is egészen zavarban volt.

Rajmond izgatottan járt föl-alá, végre megállott a fiatal leány előtt, ki már ismét leült.

— Régóta tudtam már, hogy önt szeretem — mondá, mintha magának beszélne. — De nem hittem, hogy annyira szeretem. Az önt fenyegető szörnyű veszély láttára megértettem, mily roppant helyet foglal ön el szívemben, Germaine; érzem, hogy nem tudnék ön nélkül tovább élni!

Germaine nem válaszolt s Rajmond hiába igyekezett meglátni arczát, melyet két kezébe rejtett.

— Szeretem önt! — ismétlé. Vajjon meglepi ez? Vajjon elijeszti e vallomás? Tudom jól, az utóbbi napokban viseletemből azt következtethette, hogy gondolatomat és szívemet más foglalta el. De ez játék volt, gonosz játékot űztem. Bocsásson meg!... Mintha ön hasonlítana a többi nőhöz!... mintha föltehetném, hogy megbántom önt, hogy fájdalmat okozhatok önnek, hogy féltékenynyé tehetem önt... Ah! mily nyomorult voltam, hogy ilyen eszméim jöttek, hogy így félreismertem önt?... Csak most az imént, az iszonyú aggodalom e néhány pillanatában láttam, éreztem és értettem meg, tulajdonképen mi ön nekem; most ébredtem hirtelen tuda-

tára annak, hogy ön olyan tiszteletet kelt bennem, mely megfelel annak a mérhetetlen szerelemnek, melyet önnek fogadtam! Szeretem önt, mint még nem szerettem soha; mint nem fogok szeretni mást soha. Germaine, följánlom önnek szívemet visszavonhatatlanul. Mondja... Oh kérem, mondja, úgy-e ad érte cserébe egy kis rokonszenvet?

A fiatal leány még mindig lehajtva tartotta s két kezével eltakarta fejét. Nem volt tiszta fogalma arról, hogy mi történik, csak az a kettős vallomás gyötörte, melyet e perczben Rajmond és saját szive tettek neki.

Rajmond szerette őt s fájdalom! ő is szerette Rajmondot. Nem csalódhatott, nem ámíthatta többé magát. A mit csak rokonszenvnek hitt, szerelem volt, gyöngéd, forró, erős, győzhetetlen szerelem. Úgy érezte, hogy szive ezentúl az övével össze van forrva... és mégis... És mégis vivódott, mert Rajmond az ő eszményét épen nem valósítja meg, mert ép úgy fél tőle, mint a hogy akarata ellen is elbűvölte; mert van benne valami, a mi ép úgy visszariasztja, mint a hogy édesgeti és bármily erőt vett már rajta e szerelem, ha szegény szive megtörik is, ha e szerelem gyászát holtig viseli is, nem megy Rajmondhoz mégsem. A fiatal leány gyötörrelme mély, csaknem mérhetlen volt s csak a fájdalmat érezte, mely e szerelemmel és e szerelem miatt egészen eltöltötte.

— Germaine, esdve kérem — folytatá Mirelle — mondja, hogy szíve nincs egészen elzárva előttem, hogy juttat számomra egy kis rokonszenvet... addig is, míg... egykor beleegyeznek, hogy nőm legyen. Én édesem! kérem, esdve kérem!

Germaine hallgatott, feje lehajtva maradt. Rajmond szó nélkül a fiatal leány homloka fölé hajolt, lefejtette kezeit, melyek arcát fődtek s kényszerítette rátekinteni... És azok a szemek, azok a nagy, nyílt, tiszta szemek nem tudtak hazudni, elárulták, a mit ő nem akart megmondani: szerelmét.

— Germaine, igaz ez? — kiálta föl Rajmond. — Nem csal tekintete? Van önben irántam egy kis... egy piczike részecskéje annak az óriás szerelemnek, melyet én érzek ön iránt?

Erre, teljes önuralmát visszanyerve, gyorsan kiszabadította kezét, melyet Rajmond elfogott, fölállt s egy fatörzshöz támaszkodott.

— Ah! — rebegte fájdalmas mosolylyal — nem gyanítottam, hogy szeretni ennyi szenvedéssel járhat.

— Mit akar ezzel mondani, Germaine?

Ez pedig őszinte, becsületes tekintetével szembe nézett vele.

— Nem vonom vissza a vallomást, melyet önnek szeimeim tudtomon kívül tettem; hazudni nem tudok. Mit érez szívem ön iránt, most már tudja...de... Oh! hogy nem hívó keresztény ön! — kiáltá föl

kétségbeesett fölindulással kulcsolva össze kezzeit, míg könyekben tört ki.

Rajmond odalépett hozzá.

— Germaine — mondá szeliden — mikor drága szerelméről biztosítva, váratlan örömmel tölt el, csak nem akar ugyanakkor a legszerencsétlenebb emberré tenni, úgy-e? Csak nem akarja ismételni *Sybilla történetét*?

— Ismételni *Sybilla történetét*? — mondta utána Germaine megütközve. — És ön mer nekem így beszélni... most... mikor azt állítja, hogy jól ismer! Hát azt hiszi ön, hogy nekem egy regényben kell keresnem azt a sugallatot, mely egész életem fölött határozzon? Azt hiszi: könnyedén összetörhetem szivemet s talán az önét is, mert meg akarom szerezni azt a kétes elégtételt, hogy érdekes szerepet játszom?... Mily hitvány, oktalan, nyomorult teremtés volnék én akkor!

Vállat vont s olyan tekintetet vetett Rajmondra, mely fölváltva haragot, szálnalmat és gyöngédséget fejezett ki.

— Hit hiányában is vannak önnek bizonyos pontokra nézve meggyőződései és elvei, például a becsület kérdésében. Nos, mondja meg nekem: szeretne-e olyan feleséget, ki nemcsak nem osztaná az ön érzelmeit, hanem meg sem értené, sőt megvetné, gyalázná... Lelkiismeretére hivatkozva

kérdem: szive nem vívna-e önmaga ellen iszonyú küzdelmet s nem habozna-e hozzáfűzni életét e nő életéhez, bármennyire bálványozná is őt?

— De Germaine, egészen más a kérdés, mikor vallási hitről van szó; hisz naponkint lát jó keresztény nőket hozzámenni olyan férfiakkhoz, a kik különben hitetlenek. A mint tudom, az Egyház nem tiltja azt... Miért katolikusabb ön, mint az Egyház?...

— Miért vonakodom sorsomat egyesíteni olyan férfiú sorsával, a kinek nincs hite, még ha szeretem is őt? Ah! miért mondjam el, mikor ön meg nem értené? A kik nem hisznek, nem tudhatják, mi a léleknek Isten! És ön kevésbbé, mint bárki más, mert — ön maga mondta nekem — mikor a világ üressége kínozza szívét, mikor a földi dolgok semmiségéből származott mélabú kimondhatatlan gyötrelmekbe taszítja, ön nem sóhajt ösztönszerűleg Istenhez; nem az az ismeretlen, vagy inkább elfelejtett, de óhajtott Isten az, kit keres, ki után eseng... Meg merte nekem vallani — szavai soha ki nem törlődnek emlékeimből, tüzes betűk gyanánt vésődtek szívembe s mint éles kard járták át — meg merte vallani, hogy a halál gondolata ön előtt «a kéjnek ízes fűszere», hogy a szenvedélymámora ön szerint elégséges az emberi szív mérhetlen vágyait betölteni. Mikor így beszélt, örvényt

vájt kettőnk között. Soha, érti ön, sohasem volnék képesígy szeretni, sőt abba sem egyezném soha, hogy engem ilyen szenvedélylyel szeressenek!... Borzadnék attól a szerelemtől, melyből ki volna zárva Isten s meghalnék a semminek kietlen érzetétől, mely az ilyen, két halhatatlan lélekhez nem méltó szerelemből fakadna!

Fájdalmasan fölsóhajtott és azonnal folytatá:

— És mégis... Igen, ha ez istentelen szavak nem fejezték ki szabatosan az ön gondolatát, az ön érzelmeit. Ha azokat nem tudom miféle ellenmondási viszketeg sugallta önnek... boszantásul... talán abból a dévaj vágyból, hogy engem kissé megsebezzen... Ha, bármily hitetlen is ön, de titkon szenvedne kétkedése miatt; ha kíváncznék visszatérni édes anyjának hitére, annak hitére, kit állítólag szeret... ha becsületes esküvel megígérné nekem, hogy sohasem lenne féltékeny Istenre s megengedné nekem, hogy önt egykor megtanítsam őt szeretni... Hát jó, bármily fájdalmas lenne rám nézve az a gondolat, hogy a házassági áldás, mikor lelkeinkre száll, nem találná azokat ugyanazon hitben, ugyanazon örök reményekben összeolvadva, elválhatatlanul egyesülve... szívesen tenném kezemet az önébe Rajmond s azonnal átadnám szívemet visszavonhatatlanul!

— Más szóval — viszonzá keserűen Mirelle —

keresztény szeretetből meghozná azt az áldozatot, hogy elvei ellenére hozzám jöjjön csak azért, hogy megmentse lelkemet?

— Nincs igaza, mikor így beszél — felelt a fiatal leány szeliden. — Kétségkívül hőn óhajtanám önt visszavezetni Istenhez, mert azt tartom, az igazi boldogság egyedül nála van... De önnel szemben szívem olyan gyöngye, hogy...

Elhallgatott, de arcát igéző pír futotta el.

— Végre is, uram — fejezte be szavait — nincs joga azt állítani, hogy önhöz menni rám nézve valami terhes áldozat lenne...

Mikor ez a félénk szerelmi vallomás elröppent ajkairól, olyan bájos volt, hogy a fiatal ember szíve megdobbant bele. Ám utálatos göggyének hatása alatt tovább daczolt:

— Nem kevésbé igaz — mondá — hogy kegyed jobban szeretné Istent, mint engem s még legédebb örömeinkben is emészténé a bú, hogy nem osztom hitét s háborgatná a rögeszme, hogy engem megtérítsen, nemde Germaine?

— És ha úgy volna — kérdé Rajmondnak szemibe nézve — szerelmem nem bírná önt kielégíteni?

— Nem! — válaszolt hevesen és bizonyára rossz szelleme sugta e gonosz választ. — Nem! Nem volna ínyemre szüntelen ott találni kettőnk közt az

ön eszményének agyrémét... melyet megvalósítani nem tudok; meg az ön Istenét, kiben nem hiszek!

— Akkor, uram, mondjon le rólam örökre — viszonzá Germaine büszkén kiegyenesedve. Ez többet is fog érni. A szerelemről sokkal jobban elütnek fogalmaink, semhogy boldogíthatnók egymást.

Rajmond, e határozott beszédet hallva, tüstént észrevette, hogy álútra tévedt s belátta, hogy igazán hitvány és ostoba szerepet játszott. Hogyne! Előbb csak egy kis rokonszenv alamizsnáját kunyorálta Germainetől, most meg, mikor az nemes és tiszta vonzalmat ajánl neki, visszautasítja az alatt az ürügy alatt, hogy vetélytársul Istent sem fogadja el! Mily örülség!

Maga előtt látva azt az oly szép, oly igéző leányt, egész szízi kellemében, mely szépségének különösen bűvös vonása volt, úgy bízta valami, hogy boruljon oda térdeihez és kiáltson föl hozzá: «E szerelemért, melyre, elismerem, méltatlan vagyok, Germaine, légy ezerszer áldott! én bálványozlak!» Igen, szíve mélyén arra ösztönözte valami, hogy összefűzze életét e gyermek életével örökre.

Szerencsétlenségre, gőgje ép úgy nem akarta körmei közül kiereszteni, mint a szenvedély, melynek zsarnok igája alatt oly régóta görnyedt. Ez is, az is szította benne a haragot, hogy nem szereti úgy, mint idáig ő maga szeretett: Istennel nem

törődve! Bizonyára a világért sem akarta, hogy Germaine hasonlítson azokhoz a nőkhöz, kik eddig útjában akadtak s kik körül szíve csapongott; és mégis... Féltékeny volt Istenre, ki kettejük között állt s arról álmodozott, hogy a fiatal leány hite fölött ördögi diadalt arat... Utóvégre is nem sikerült-e már elvei ellenére szívébe furakodnia, miért lenne hát nehéz ellenállását megtörni? Meg is kísérelte rögtön:

— Germaine — mondá — ez nem utolsó szava, nem lehet utolsó szava önnek. Én szeretem önt lelkem minden erejével és ön is azt állítja, hogy nem közönyös irántam... Az akadály, melyet kettőnk közt látni vél, csak képzeletének játéka: én vállalkozom, hogy eloszlassam. Esdve kérem, feledje el a fölhevülés pillanatában imént mondott szavaimat és bocsássa meg... Csak azt ne követelje, hogy olyan ígéretet tegyek, melyről nem vagyok biztos, megtarthatom-e? Valóban, tudhatom-e, vajjon lelkem megnyílik-e egykor a hitnek? Éljen e reményben, ha önnek jól esik, ha lelkiismeretének nyugalmára szükséges, de... Bármit hoz a jövő, szeressük egymást! Én esküszöm, boldoggá fogom önt tenni s mindketten az osztatlan szerelem boldogságát fogjuk élvezni...

— Hasztalan tovább erőltetni, uram — szakítja félbe Germaine, kit ez a beszéd nem megzavart,

de ingerelt. — A mit mondtam, megmondtam s ön arra vállalkozott, hogy viseletéről engem fölvilágosít. Kiszalasztott szava olvasnom enged gondolatának és szívének legbensejében: ön féltékeny lenne Istenre! És miután nemcsak arra nincs kedve, hogy neki helyet engedjen szerelmünkben, hanem megrabolni igyekszik még attól is, melyet az én lelkemben elfoglal, én nem leszek soha az ön neje. Ismétlem, borzadnék az olyan frigytől, melytől távol lenne Isten!

— És ön szerelméről beszél nekem? Ah! ön nem tud szeretni! — kiáltott föl Rajmond haraggal.

— Valóban? — viszonzá Germaine, egyet lépve a fiatal ember felé s kihívó tekintetet vetve rá. — Valóban?... Ám jó, jegyezze meg, a mit mondok, Mirelle úr: kettőnk közül, értse meg, csak én szeretek igazán! Kétséggkívül nincs nagy élet- és szívismeretem; mégis az önében világosan látok. Ön akarata ellen szeretett meg engem és a mi tudtán kívül hozzám édesgette, épen az volt, a mit Isten maga öntött lelkembe... De, noha egészen e vonzalom hatása alatt áll, semmi kedve elismerni, mi annak a forrása; ön nem tudom, minő szenvedélyről ábrándozik, melyben én az ön bálványa, ön az én istenségem lenne... És tudja ön, mi történnék, ha én e szerelemnek átengedném magam? Én, én talán már holnap kísértetbe jönnék elfor-

dulni öntől, észrevéve, hogy cserép-lábai vannak s tulajdonképen csak hamis istent imádok... Ön pedig úgy járna ez érzelemmel, mint mindazokkal, melyek már átvonultak szivén, életén: csakhamar üresnek találná, csakhamar bele is unna... Ne tiltakozzék! Tudom, hogy így lenne... Ez kikerülhetetlen az olyan lelkeknél, mint az öné, kik epednek a végtelen után, de nem akarják Istenben keresni azt... Ön, mondom, megszűnnék szeretni engem, és akkor... szivének kielégítését új szenvedélyekben keresné megint!... míg én... De mit bánja ön azt?! — folytatá, Rajmondra vetve büszve, nyílt tekintetét — ön nem méltó arra, hogy megtudja: mikép szeretném én!

— Germaine!...

— Beszélgetésünknek vége... Gondolom, nincs is már egymásnak mit mondanunk... Különben is itt az ideje, hogy hazatérjek.

S a fiatal leány pár lépést tett a ló felé, mely még mindig a fához volt kötve; de Rajmond útját állta.

— Ön nem fog egyedül menni — mondá. — Soha meg nem engedem, hogy ismét hajtsa e lovat, mely majd megölte.

— Azonban...

— Nem hagyom! — folytatá parancsoló hangon. — El fogom kísélni.

— Az lehetetlen.

— Lehetetlen! Az illem és bevett szokások miatt, nemde?... Eh! mit bánom én! Különben — tette hozzá gonosz mosolylyal — kissé későn törődünk velük, mert ime, csaknem egy órája, hogy ketteskén vagyunk itt a mezőn, közel az úthoz, hol szerencsére azalatt nem járt senki.

— Na igaz — rebegte Germaine keresetlenül, olyan fanyar arczczal, mint mikor valaki kelletlen fölfedezést csinál.

— Nyugodjék meg, még ma mindenki tudni fogja, hogy önt baleset érte s ez a csekélység nem fogja önt hírbe keverni... Én sem botránkoztatok meg senkit, ha unokatestvéremhez kísérem önt. Hasztalan tehát tovább ellenkeznie, mert én nem engedek.

Akkor hát, kérem, állítsa elő a fogatot. Én sietek.

Valóban érezte, hogy hiába küzdene Rajmond akarata ellen; és talán szíve mélyén boldog volt, hogy neki engedelmeskedik, hogy ez védi őt... egyszer, hajh, csak ez egyszer, mert szerelmük történetének ez első és utolsó lapon meg kellett szakadnia.

— Kisasszony, legyen szíves fölszállani — mondá Mirelle, a fiatal leány mellé hajtvá a kis fogatot, mely mögé a saját lovát odakötötte. — Ezen a fogaton — jegyzé meg — bárki lát is bennünket, észre-

veszi, hogy baleset hozott benünket össze s nem valami regényes kaland. Tehát tartózkodás nélkül mellém ülhet. Ráadásul, esküszöm, egy szót sem szólok önhöz.

A nélkül, hogy a fiatal ember gúnyos és keserű hangjára figyelni látszanék, Germaine fölült, Rajmond is helyet foglalt és megindultak.

Reggel esett s az erdőben bujkáló üde szellő kecsesen himbálta a fák koronáit, melyek átmenőben mintha köszöntötték volna a fiatal leányt. Nap-sugárban fürdő, lenge ködbe félig burkolt tájak váltakoztak az út mentén, a nélkül, hogy Germaine egyébbel törődött volna, mint szenvedésével, bánatával. A térben magával ragadta a teljes gyorsasággal robogó kocsi; átjárta a hűs szél, mely kicsípte arczeit; elvakította a nyári regg tündöklő fénye; látta feje fölött elterülni a roppant azúr-boltozatot s réveteg gondolatai azon jártak, miről annyit ábrándozott: így utazni, kettecskén, szép vidéken... És ime, szegény ifjú szíve tudtán kívül épen annak adta magát, ki ott mellette ült... de bár szerette Rajmondot... és mily gyöngédséggel!... hajh! sohasem lesz útitársa e földi zarándoklásban az örökkévalóság felé...

E fájdalmas álmodozásba egészen elmerülve, Germaine szinte meg volt lepve, mikor húsz percz múlva megállott a kocsi a nyári lak följárása előtt.

— Ah! — mormogta Mirelle, fönsszóval fejezve ki a bánatot, mely e gyors menet alatt a fiatal leány szívét mardosá — ah! mily édes lett volna együtt utazni át az életen... Ha ugyan kegyed akarta volna, Germaine!

Ez nem válaszolt, de szemeibe nézett olyan tekintettel, mely minden szónál ékesszólóbban mondta: «Őn nem akarta, mert göggyével nem fér össze, hogy más ura legyen, mint önmaga s hogy szívemben Istennel találkozzék».

Rajmond boszúsan vállat vont, odadobta a gyep-lőt s könnyedén a földre ugrott, hogy a fiatal leányt lesegítse, de az megelőzte s a másik oldalon már leszállt.

A kocsi-zajra De Bayne asszony és Olga kifutottak a följáróhoz, míg Germaine és Rajmond fölfelé mentek a lépcsőn, egy inas pedig elvezette a lovat.

— Mi történt? — kiálta föl a két nő egyszerre.

— Egy kis baleset, mely szomorúra válhatott volna, de melyből Fèvre kisasszony, hála Istennek, minden karczolás nélkül megszabadult.

És Rajmond elbeszélte az eseményt, bemenve a hölgyekkel a kis terembe, hol helyet foglalt velük. Színleg vígan beszélt, a játszi tréfa hangján; de minden erőfeszítése mellett is volt arczán valami ellenkező, mi az Olga vizsga szemeit nem kerülte ki.

— Látja, kedvesem, mire vezetnek az ön kegyes vállalatai — mondá Germainenek csipős gúnynyal. — Hírbe keveri magát, annyi az egész. De aztán, a milyen álszent, talán már kész is a regény... Ha véletlenül valami nyilatkozatra adott alkalmat, azért persze nem fog haragudni... noha az önzetlenség példaképének adja ki magát.

— Kisasszony! — kiálta föl Rajmond, ki szörnyű haragra lobbanva, hirtelen fölkelt — ez minden határon túlmegy! Ön bántalmaz egy fiatal leányt, kinek teljes tiszteletre van joga. Tudja meg, hogy ha az volna, a mivel ön gyanúsítja, épen ma reggel könnyen megnyeri a játszmát. Mert én fölajánlottam neki szívemet és nevemet, esedezve, hogy legyen nőm és ő elutasította könyörgésemet, mert... egész egyszerűen, mert nem osztom keresztény hitelveit.

Azzal fogta kalapját, melyet bejövet egy butorra tett s a báróné felé fordult.

— Bocsásson meg, rokon, hogy így személyes ügyeimbe kevertem önt — mondá, szokott higgadt-ságát visszanyerve. — Természetesen be fogja látni, hogy nem vagyok most oly hangulatban, hogy önöket mulattassam, ezért kegyes lesz megengedni, hogy visszavonuljak.

Mélyen meghajolt s elhagyta a termet a nélkül, hogy a váratlan nyilatkozat s hirtelen távozás fölött

elámult De Bayne asszonynak egy pillanatra is eszébe jutott volna őt visszatartani.

Germaine, mintegy megkövülve, kimondhatatlan aggodalomban és zavarban azonegy helyen állva maradt; míg Olga, kit a dühöngéshez közel járó méreg futott el, mint valami fúria járt föl-alá nagy léptekkel a teremben.

— Kis ravasz! — kiálta föl végre, megállva az előtt, kit Rajmond eléje mert tenni. — Kétszínű! Fondorkodó! milyen ügyesen el tud jutni céljához, a nélkül, hogy törődni látszanék vele!... Azt hiszi ön, majd engem is úgy fölültet, mint ezt a hígeszű Mirellet? Én a kártyájába látok ám!... Vissza-utasította őt, hogy megszerezze magának az önzetlenség látszatát s fölgerjeszse az ő ostoba szenvedélyét... És már most diadaláról álmodozik... De, biztosítom, hogy majd az útjába állok én!...

— Azonnal szabad tért engedek önnek, kisaszszony — válaszolt Germaine legnyugodtabb hangján, bár szava és ajkai reszkettek a fölháborodás miatt. — Én bizonyára nem fogok ellenszegülni, hogy Mirelle úr elvegye önt, ha ő jónak látja... Sőt, ha De Bayne asszony beleegyezik, már holnap elhagyom a házát.

— Derék! — kiálta föl Olga, a nélkül, hogy a bárónénak csak egy szóra is időt hagyott volna. — Ön határozottan ügyes képmutató... Futást akar

színelelni, hogy üldözzék s előre is tudom, hogy nem lenne föltalálhatatlan. Csakhogy szerződése önt még két évre De Bayne asszonyhoz köti és ön itt fog maradni az én fölügyeiletem alatt, érti?

— Kedves Olgám — lépett közbe a kis báróné — sajnálom, hogy ismételnem kell, a mit az imént Mirelle mondott önnek: ez túlmegy a határon. Ön feledi, hogy Fèvre kisasszony egyáltalában nem függ öntől.

Majd Germainehez fordult:

— Azt tartom, hogy mindezekben ön balgatagul cselekedett, a mi fölött épen nem csodálkozom, mert mindig rajongónak ismertem önt... Különben, a magam szempontjából, igen örvendek, hogy Rajmondot elutasította: nem lett volna kedvemre, hogy leányaim nevelőnője Mirelle grófné s az én rokonom legyen... Legalább annyi jó érzéke volt, rangjánál maradt s belátta, hogy alárendelt helyzetében nincs joga oly magasra emelni szemeit. Részemről nem hibáztatom abban, a miről Olga vádolja. Cselszövőnek nem tartom. Menjen föl szobájába. Megfontolom a dolgot s holnap határozok: megtartom-e önt, vagy elbocsátom.

Germaine habozott... Már büszkén fölemelte fejét, már megnyitotta a válaszra ajkait; de félt a benne forrongó harag és boszúság hevétől. Hősi erőfeszítéssel elnyomván ajkain a szívéből már-már

kitörő heves szavakat, hallgatott; kiment a teremből, szobájába futott, bezárkózott s zokogva hullt térdre feszülete előtt.

IX.

A Germaine lelkében sohasem tombolt még ilyen szörnyű vihar. A különféle érzelmek, melyek benne forrongtak s azt földúlták, mintha egymás ellen tusakodtak volna, de végre valamennyi egyben olvadt össze, melyet ez a szó fejez ki: szenvedés.

Az utóbbi órák alatt legérzékenyebb oldalát sebeztek meg, szíve legmélyén bántalmazták. Először is alig kinyílt szerelmében, melyet tegnap még maga sem ismert és mely hirtelen előtört; forró, szenvedélyes, elfojthatatlan szerelmében, melyet elég gyöngye volt megvallani s melyet ő mégis eltiport. Oh! ez a Rajmond gőgje, az a valóban sátáni dölyf, mit szenvedett a fiatal leány e miatt! Talán kevésbbé azért, mert a szívét összetörte, mint inkább azért, mert kisebbsítette szemeiben azt, a kit szeretett, mert kénytelen volt őt kárhoztatni, kevésbbé becsülni...

Bizonyára Mirelle szomorú szerepet játszott Germaine mellett! Ez sértett méltóságában pirult miatta; keservesen bánta, hogy megvallotta szerelmét annak az embernek, a ki ezt nem érdemelte meg. És mégis önmaga ellenére is, teljes lelkéből

szerette őt. Az a kevélység, melynek Rajmond bizonyosságát adta, nem tudta tőle elszakítani. Szerette volna széttépni a köteléket, mely hozzáfűzte: szabadulni attól az érzelemtől, mely tudtán kívül támadt benne s melytől csak fájdalmat várhatott — de nem bír! Úgy érezte, mintha szive a Rajmond szívével összeforrott volna; s különös ellentétül boldog volt, hogy szerette őt, míg egyúttal átkozta azt az új vértanúságot, mely miatta gyötré.

Reszketett örömében, mikor arra gondolt, hogy Rajmond, bár meg volt alázva büszkeségében szerelmének visszautasítása által, mégis, hogy Olga ellen védelmezze, még kevélységét is legyőzte s nem habozott inkább megvallani a tagadó választ, melylyel ő sújtotta, semhogy őt csak egy igaztalan, keserű szóval illetni hagyja. Oh! Mily becsület, mily nemeség volt ez tőle! mily lovagiasnak mutatta magát, mennyire köszöni ezt neki!

A szegény gyermek már elfeledte, mily oktalan volt Rajmond s mily nehéz és kényes helyzetbe hozta őt De Bayne asszonynyal és Olgával szemben. Nem, ő csak arra gondolt, mikép védelmezte Mirelle, s boldog volt abban a véleményben, hogy lelkes közbelépése némileg simította előbbi igazságtalanságait, bizonyos mérvben kárpótolta a bajt, melyet okozott; boldog volt, hogy legalább ebben helyeselhetett, csodálhatta, köszönhetett eljárását!

És a fiatal leány szerető szive kezdte Rajmondot mentegetni: ez a rászédett, de mindig hívő szív kezdett megint reményleni. Hiszen csak félreértés van köztük... Megbocsát neki, vár, imádkozik érte és... Igen, Isten segítségével visszavezeti a hitre és akkor lelkeik egygyé olvadnak... Csakhogy ezt a munkát — bizony sokáig tart — nehéz lesz elvégezni, ezt a jövőt mily fájdalommal látta maga előtt!

Valóban, Germaine az ő ábrándjai közt ezzel a lehetőséggel sohasem számolt. Azt képzelte, föl találja majd *eszményét*, ki az első naptól kezdve mestere lesz az igazság útjain s kivel egy nyomon halad Isten felé. Sohasem óhajtott a térítő föladatát, mert mindig lehetetlennek látszott előtte, hogy olyan férfihoz csatlakozzék, a ki nem keresztény... És íme, mi történt! szeret egy hitetlent! Szereti annyira, hogy ezt a vonzalmat nem tudja többé lelkéből kiűrtani, annyira, hogy ez az alig támadt szerelem már egész élete lőn... S óhajtozott ez akarata ellenére diadalmas szerelem igája alatt, de megadással viselte azt... Ám jó, ha már Rajmond elrabolta szívét, csak legalább megnyerhetné az ő lelkét Istennek!

Fölemelte idáig kezeibe temetett fejét s könybe borult szemeit a feszületre szegezte.

E pillanatban Jézus végtelen irgalma megnyilatkozott a fiatal leány előtt úgy, mint eddig még

soha. Láta az emberiséget, a sötétségből a világosságra, az erkölcsi süllyedés fertőjéből az isteni szépség verőfényére emelt emberiséget; látta bukásának örvényéből fölemelve s az örök dicsőség magaslátára helyezve, csupán a Megváltó ereje által! Behatolt a megváltás kimondhatatlan titkába, melyet a háromszor szent Isten az ő silány teremtménye iránt tanusított; s az isteni áldozatnak legyőzhetetlen türelme, ingathatatlan nagylelkűsége és megfoghatatlan jósága meghatotta őt szíve mélyéig... Talán először sejtette meg világosan, mibe kerül egy lelket megmenteni! A kereszt áldozatával szemben rájött, hogy itt a földön a nemes, a tiszta, halhatatlan szerelem boldogságának szenvedés az ára. És aztán megértette, mily szent föladat jutott neki osztályrészül!

Szemeit folyton a feszületre függesztve, odaillesztette ajkait az Úr vérző lábaira s halkan, ünnepélyesen rebegé: «Oh Megváltóm! én szeretem *ő*! Nemde te oltottad e szerelmet szivembe azért, hogy visszavezessem *ő* hozzád? Lelket lélekért! éltet életért! Elfogadok minden fájdalmat, el a halált, hogy számára megnyerjem a hitet!»

És egyszerre, földerülve a titkos örömtől, melyet a bátran meghozott áldozat önt a lélekbe, szenvedései közt is érezte a fiatal leány, mint száll vissza a csöndes béke elgyötrött szívébe.

Míg Germaine feledve minden mellékes aggodalmat, még a bántalmakat is, melyeket Olgától kellett nyelnie, még azt a ferde és fájdalmas helyzetet is, mely De Bayne asszonynál várt rá, — míg Germaine csak szent szerelmének örök érdekeire gondolt s Rajmond lelkéért felelősséget vállalt Isten előtt: a két nő, odalent a kis teremben, folytatta ingerült beszélgetését.

A vita sokáig tartott köztük. Valóban komoly kérdések megoldásáról volt szó. Minő magatartást kövessenek Mirellel szemben? mit csináljanak a fiatal nevelőnővel? Elfogadják-e lemondását, vagy a közte és a báróné közt létrejött szerződés alapján maradni kötelezzék?

A két barátnő még nem volt minden pontban egy nézetben, mikor Rajmondnak egy levele, melyet inasa hozott De Bayne asszonyhoz, kettévágta a vitát. A levél így szólt:

«Kedves rokon.

E levélke elutazásom után jut önhez, mert ez órában távozom Bonnesből. Ön nem fog csodálkozni rajta. A ferde helyzetben, melybe magamat kevertem, az ön szomszédsága rám nézve elviselhetetlen volna.

«Bocsásson meg, ha távozásom némileg talán módosítja nyaralásának fölvidítására szánt terveit; könnyen talál ön szegény rokonánál kedvesebb vendégeket.

«Kérem tudassa tiszteletteljes hódolatomat Fèvre kisasszonynyal, nemkülönben az ön barátnőjével; s legyen meggyőződve, kedves rokon, hogy mindenkor maradok odaadó szolgája gr. Mirelle.»

— No ez derék! — kiálta Olga kesernyésen, miután a levél tartalmát megismerte. — Ez minden nehézséget röviden megold... Csak menjen, Mirelle úr, csak menjen! előbb-utóbb megfizeti még e rút árulást!... Ezentúl csak azzal törődöm, hogy megboszúljam magam, s ha el nem vesz, esküszöm, mindig ott fog találni maga és a boldogság között!... Csak ragaszkodjék tovább Germainehez, ez a kis képmutató pedig csak igyekezzék önt fogva tartani... Majd meglátják, hogy tudok én boszút is állani!... Szeretném, ha úgy intézhetném a dolgot, hogy mielőbb találkozzanak, hogy kölcsönösen szeressék egymást: akkor élvezném a kéjes örömet, összezúzva elért boldogságukat!

A kis báróné, barátnője haragját csitítani erőlködve, első tárgyára vitte vissza a társalgást. Sok tanakodás után megegyeztek, hogy Olga már a következő héten távozik; De Bayne asszony pedig a Mirelle és Olga elutazására hivatkozva, minden lehető eszközt fölhasznál és rábírja Germainet, hogy a szerződés pontjaihoz alkalmazkodjék s visszavonva lemondását, maradjon még nála két esztendeig egyezségük értelmében.

Úgy is lett. A fiatal nevelőnő biztosítást nyerve, hogy egy ideig sem Rajmonddal, sem Olgával nem találkozik; megindítva a bárónénak mentegőzésekkel kísért esdeklései által, végre beleegyezett, hogy nem megy el. Gyöngéden szerette kis növendékét, Juliát s e gyermektől megválni egygyel több fájdalom lett volna rá nézve. És aztán... ki tudja, nem gondolta-e a fiatal leány, hogy a jövőnek utolsó szava még nem volt kimondva s nem kecsegtette-e az a remény, hogy előbb-utóbb talán viszontláthatja azt, ki akarata ellenére elrabolta szivét?...

Bárminők voltak is indító-okai, Germaine a bárónénál maradt. Ez utóbbi megunva a hirtelen beállott magányt, szórakozni vágyott abban a roppant boszúságban, melyet neki legkedvesebb teryeinek összekuszálása okozott, egy hónapot Pornicban akart tölteni. Már ki is bérelt ott egy villát, már az úti-készülődéseket is megkezdte, mikor egy szerencsétlen baleset otthon fogta.

Rendezgetései közben egy székre állva, oly szerencsétlenül esett le, hogy bal lába eltörött. Kötést kellett alkalmazni s abban maradt teljes két hónapig; más két hónapot nyugágyán kellett töltenie mozdulatlanul. A szegény kis báróné e hosszú szobafogság alatt majd meghalt unalmában s Poitou-ból csak december végén mehetett Párisba.

A báróné rossz kedélyének következményeit Germainenek kellett elviselnie. Nevelőnői kötelességeihez még a betegápoló és háziasszony teendői is járultak s egyik több kellemetlenséget szerzett, mint a másik, mert akármit csinált, a bárónénak nem tetszett semmi. A fiatal leány azért nem panaszkodott s boldognak tartotta magát abban a nyugalomban, melyben elfoglalt napjai teltek. Hajnalban kelt s mindennap sikerült pár órát szakítania, melyet aztán imádságra és sétára fordított; s noha egyrészt ügyek-bajok, másrészt fájdalmak között, mégis élvezte e nyugodt őszt, melyet egészen falun tölthetett.

X.

A báróné határozottan nem volt szerencsés asszony! Alig két hete érkezett vissza Párisba, már is a sugárutak aszfaltján annyira kifárasztotta beteg lábát, hogy gyuladást kapott s ismét feküdni kellett. A falusi magányos őszt után most még a telet is vendéglátás és multságok nélkül tölteni, ez valószínű szerencsétlenség volt.

Végre fölkelhetett és megnyithatta termeit éppen bőjt elején. Ha nem lett volna már divat, — katolikusoknál bizony különös és szomorú divat, — e szent időben is csakúgy mulatni, mint farsangon,

De Bayne asszony megszerezte volna a föltalálás dicsőségét.

Nem kellett-e magát a mozdulatlanul töltött hosszú hónapokért kárpótolnia? És aztán betegsége miatt nem szenvedtek-e kárt a komoly házassági ügyek? Hány anya, ki leányait elhelyezni szorgoskodott, kesergett rajta, hogy ezen a télen nem folyamodhatott e rettenthetetlen házastító közbenjárásához! Hány fiatal ember, kiket szorított az idő, hogy nejük hozományával adósságaikat kifizessék, esengett a kedves báróné gyors fölépülése után!

Maga a báróné is betegségének unalmát házastító tervek forralásával űzte el s midőn fölgyógyulva, termeit ismét megnyithatta, tetőtől-talpig fölfegyverkezve érkezett a csataterre tele hévvel, vitézséggel, hogy diadalra juttassa terveit.

Azonban meg kell mondanunk, hogy egy komoly gond szállotta meg: Mirelleről nem hallott semmi hírt. Újév napján kapott tőle egy Bécsből keltezett névjegyet, néhány szokásos szóval s egy remek ládácskát, mely csokoládéval volt tele. Ez volt az egész. És bár tudakozódott itt is, ott is, arról a hóbertos Rajmondról nem tudhatott meg semmit.

De Bayne asszonyt annál jobban bántotta ez, mert Olga már boszankodott az örökös várakozás miatt s közel volt hozzá, hogy döntsön sorsa fölött, boldogítva hatvan esztendejét és másfél millió

vagyonát a köszvényes M. G.-nek, ki állandó udvarlója volt. Már pedig a kis báróné ezt a házasságot határozottan ellenezte. Bár elég nehéz lehetett volna megmagyarázni, miért vágyott oly hűn Olgát Rajmonddal egyesíteni (a gonosz nyelvek szerint azért, hogy végre majd a fényes nevű Mirelle grófné révén a főnemesség körébe dicsőséges bevonulást tarthat), nem tett le a vágyról, mely rögeszméje lett. Gyalázatnak tartotta volna, ha ez a házassági terv, melyet több éve már annyi gonddal ápolgatott, csúful dugába dől... Nem is szűnt meg fürkészni a módot, hogy Rajmondot kézrekerítse s szívesen megmozgatott volna eget-földet, csak megtudhassa, mi történt vele.

Azonban, tetszett — nem tetszett, el kellett magát szánnia termei megnyitására, a nélkül, hogy Rajmond a meghívottak közt szerepeljen; de ím márczius közepe táján arról értesül — nemkülönben vele az egész Páris — hogy Mirelle a Villiers úr egyik csinos kis bérházában egy szép idegen nőnek bérelt fényes lakást. Volt-színésznőnek mondták, kinek olyan gyémántokat, lovakat, fogatokat ajándékozott, hogy egy királyné is megirigyelhette volna s kivel úgy jelent meg mindenütt, hogy a legkevésbbé jámbor embereket is megbotránkoztatta...

E hírre a kis báróné valóságos dühbe jött. Rögön kiérezte, hogy e helyzet terveire nézve komoly

és fenyegető... Mert Rajmond, ha nem volt is szent, legalább mindig gondosan elleplezte ifjúsága tévedéseit; ha tehát most férfi-korában e több mint gyanús viszonyt ily nyilvánosan fitogtatja, akkor nem lehet rá biztosan számítani...

És tulajdonképpen minden bajnak ez a bárgyú Germaine az oka! E gondolat a bárónét féktelen haragra lobbantotta nevelőnője iránt. Miért is, mikor a fiatal leány pár pillanat mulva bejött hozzá, odadobta neki a lapot és rákiáltott: «Ez az ön műve», de olyan hangon, hogy egy fúriának beillett volna.

Germaine e hirtelen csapás alatt, mely szívére oly súlyosan nehezedett, előbb érzéketlen maradt. De mikor szobájába ért, szabad folyást engedett fájdalmának. Lelkét csakugyan szörnyű szorongás fogta el. A báróné szavai: «Ez az ön műve!» zúgtak füleiben s rettenetes visszhangra találtak benne.

Semmi kétség: Mirelle csak azért adta fejét e botrányra, hogy vele daczoljon, rajta boszút álljon s némileg meggyőződésének szigorában sértse. És, bár a fiatal leány nem tehetett róla, bár megnyugtathatta az a tudat, hogy azért, a mit kötelességének tartott, fölládozta saját szívét — és minő szenvedés árán! — az eset valódi oka mégis csak ő volt. Az egész gonoszság, mit Rajmond művelt,

súlyos teherként hullott Germaine gyöngéd, tiszta lelkére.

Lelkiismeret-furdalása oly heves, oly fájdalmas volt, hogy szívének sebét alig érezte.

Oh! bizonyára nem volt féltékeny arra a nyomorult nőre, kit Rajmond kettjük közé állított, kit fölemelt, hogy állítólagos szerelmét az egész világnak hirdesse. Nem, ez a sértés, melyet föllázadt gőgjében sújtott szívéhez, nem érintette őt... Nem haragot, de mondhatatlan szánalmat érzett a tévelygő iránt, ki így szándékosan maga csökkentette a becsülést, melyet iránta még táplált; kit szerelmének teljes erejével óhajtott volna csodálni s kit kárhoztatni kellett, mert jellemének és viseletének szokott méltóságát lealacsonyította, mert gonosztetteinek tudva és csaknem szemérmetlenül czéért ütött.

Miért nem vezethette vissza Istentől nyert nemes tulajdonaihoz méltóbb életre! miért nem terelhette a helyes útra! miért nem menthette meg!

A szegény gyermeknek ez kegyetlen óra volt. Egyszerre rombadőlt minden: szerelmének reményei, mert őszinteségében szilárdan hitte, hogy Rajmond hű marad és nemsokára visszatér hozzá; keresztény reményei, mert az utóbbi hónapok alatt annyit szenvedett, annyit imádkozott, oly nagylelkűen áldozta föl magát, fohászkodva Istenhez, hogy az ő valamennyi fájdalma áldás-permeteg gyanánt

szálljon arra, kit szeretett — azt hitte tehát, hogy azt a tévedt lelket lassankint megnyeri... És hajh! sohasem volt tőle távolabb.

Megértette most, hogy az áldozat, melyet magára vett, midőn Rajmond lelkéért felelősséget vállalt, midőn üdvéért magát följánlotta, ez az áldozat sokkal nagyobb volt, mint eleinte gondolá. Nem egy-két hónap dolga, még évek és évek — talán egy egész élet munkája az! Ő szívesen verte magát a kínzó bilincsbe, melyet talán csak a halál ver le róla. És az, kiért így föláldozta magát, kaczagott fölötte s szerelmét kétségkívül örökre megtagadta!

Kínos, gyötrelmes óra volt!... De a Germaine nemes szíve győzelmet aratott. Magával nem törődött többé; nem szerelme sorsáért, nem saját jövőjéért imádkozott, hanem megújította égő áldozatát: egészen és teljesen följánlotta Istennek — szenvedéseit, életét, halálát, hogy Rajmond drága lelkét megnyerje a hitnek!

E közben az idő haladt, megjött április, sőt már végére járt a nélkül, hogy De Bayne asszony hallott volna Rajmondról valamit a kósza híreken kívül, melyek az igaz, szép dolgokat beszéltek róla... Mirelle Párisba érkezte óta mindössze egy kártyát hagyott a bárónénál olyankor, mikor biztosan tudta, hogy nem találja otthon; a szerdai estélyekre szóló meghívókra pedig nem is válaszolt. Germainenek

tehát nem volt alkalma a fiatal emberrel találkozni, mígnem a véletlen egyszerre csak összehozta őket.

Április vége felé egyik szerdai napon Germaine egy szegénynél tett látogatás után hazafelé tartott. Gondolataiba merülve lassan haladt, míg az Operatéren kocsi-torlódás tartóztatta föl. Néhány pillanatilag várt. Mikor aztán megindult, a szomszéd utcából könnyű hintó robogott ki és gyors vágatással egyenesen neki hajtott. A rúd már csaknem horzsolta a fiatal leány vállát, csak alig volt ideje hirtelen hátra ugrani, hogy kikerülje a fenyegető közeli veszélyt.

Gépiesen emelte föl szemeit a fürge jármű okatlan kocsisára és ott látta, egy nő mellett, kinek kihívó szépsége szívébe nyilallott, ott látta ülni Mirellet, ki elrémült szemeket meresztett reá... Fölismerve Germainet, rheglepetést jelző mozdulatot tett s ösztönszerűleg kalapja felé emelve kezét, — az adott körülményben kétszeresen természetes tanusításaul a tiszteletnek és bocsánatkérésnek, még ha a fiatal leány, kit majd elgázolt, rá nézve idegen volt volna is... De karja féluton megállt, a kezdett mozdulatot nem hajotta végre, kezét nem emelte föl kalapjáig... A lovakat, mikor a fiatal leányt már-már eltaposták, egy hirtelen rántással megállította, majd erősen közéjük vágott s a fogat elrobogott.

Germaine azonegy helyben mozdulatlanul állt és a gyorsan vágató kocsí után nézett... Már messze járt az, de még mindig látni vélte, mint csillog a napon annak a nőnek aranysárga haja, mint ragyognak vakító fehérségű arczán nagy és kihívó, de igazán csodálatos fekete szemei...

Sokkal tisztább, sokkal büszkébb szerelemmel szerette Rajmondot, semhogy a féltékenységnek csak átfutó érzetére is képes lett volna, mégis, látva azt a gyönyörű nőt, szívét halálos bú szorongatta... Az a szerencsétlen nem volt-e Rajmondnak rossz szelleme, kinek bűvös befolyásától tán sohasem lehet őt megmenteni?

És aztán még e véletlen találkozásban is nem a sors gúnyja nyilvánult-e némileg? Kocsi-baleset okozta, hogy Mirelle megvallotta neki szerelmét... És ma, mikor majd elgázolta, még kalapját sem billentette meg előtte, egykedvűen odább hajtott, vígan társalogva azzal a nővel!...

A fiatal leány roppant izgatottságban ért haza. Szeretett volna szobájába zárkózni, hogy szabad folyást engedjen szenvedésének. De éppen aznap este vendéglátás volt a bárónénál és Germaine, miután az ilyen alkalmakkor szokásos ezerféle előkészületet bevégezte, kénytelen volt öltözéshez fogni s lemenni a terembe, mint rendszeren.

Ez az estélyi nagy meglepetést hozott a báróné-

nak. Éjfélűt ütött, a mulatság javában folyt, mikor Mirelle a terembe lépve meghajtotta magát rokona előtt oly egyszerűen, annyi természetességgel és fesztelenséggel, mintha tegnap találkoztak volna. A báróné hamarjában majd fölsikoltott, mintha kísértetet látott volna... De rögtön meggondolva, hogy ha Rajmondot csak némi reménynyel is akarja magához visszaédesgetni, nem szabad neki semmi olyast mondani, a mi kevélységét vagy érzékenységét bánthatná, — követte az adott példát s társalogni kezdett vele úgy, mintha összeköttetésük soha meg nem szakadt volna.

De a boldogság, melyet a fölött érzett, hogy rokonát ismét vendégei közé számíthatja, ez a nem remélt boldogság nem volt teljes: Olga, ki valami gazdag bankár báljára volt hivatalos, ép ez este nem jött el. A barátnője fölötti sajnálkozáson kívül, ki ezt a jó alkalmat elszalasztotta, a báróné átkozta magában háziasszonyi teendőit is, melyek nem engedték, hogy egyedül Rajmonddal foglalkozzék s meggátolja őt a Germainenel való beszélgetésben. Azonban, bár sürgött-forgott itt is, ott is — szemmel tartotta mindig Rajmondot; s egy óránál tovább élvezettel tapasztalta, hogy ez épen nem törekszik közeledni a fiatal nevelőnőhöz, ki folytonosan ott ült a zongora mellett s nem gyanította, hogy Mirelle jelen van. A báróné, megnyugtatta,

lassankint alább hagyott az őrködéssel s többet foglalkozott vendégeivel, libegett teremről-teremre a nélkül, hogy nagyon bántotta volna már: hol jár-kél Rajmond.

Az pedig csak ezt a pillanatot várta. Mindjárt észrevette ő, hogy szemmel tartják s minden mozdulatára vigyáznia kell... Szándékosan távol tartotta magát Germainetől úgy, hogy az ne is láthassa, hanem ő annál inkább leste annak legkisebb mozdulatát is. Két óra tájban, látva, hogy a zongoránál fölváltott fiatal leány kisurran a nagy teremből, követte messziről, meggyőződván előbb, hogy a báróné rendőr-szemei többé nem üldözik. Egy tágas, de abban a perczben csaknem elhagyott téli-kertbe ért, épen mikor Germaine teljesen elfáradva, kimerülve, egy magas pálmák közé ékelt bambusznád-karszékbe vetette magát. Rajmond, mielőtt Germaine őt észrevette volna, udvariasan üdvözölte. Germaine meglepetve szökött föl helyéből.

— Bocsánatot kérek, kisasszony, hogy rejtekében zavarom, -- mondá ünnepélyesen. — De ma ismét oka voltam egy balesetnek, mely önre nézve végzetés lehetett volna; e fölött akartam kegyed előtt sajnálatomat és bocsánatkérésemet kifejezni.

A fiatal leány egy szót sem bírt kiejteni, csak egyszerűen meghajtotta fejét.

— Szivemen feküdt az is — folytatá Rajmond — hogy helyre-hozzam az illetlenséget, melyet elkövettem, midőn nem vettem le ön előtt kalapomat... De az elfogultság, a rémület... az izgatottság... végre is, kisasszony, nem mertem.

— Köszönöm, uram — hebegte Germaine, erőlködve, hogy szóhoz jusson — Azt hiszem, megértettem az ön valódi szándékát s azt a látszólagos udvariatlanságot éppen nem tekintettem a tisztelet hiányának... ellenkezőleg...

— Ah! — S Mirelle szavában sajátságos hang csendült meg, de komoly és hideg maradt. — Azt akarja kegyed mondani, hogy nem tanúsítottam volna tiszteletet, ha elárulom, hogy ismerem, mikor mellettem egy nő ül, kivel való viszonyomat az egész Páris tudja?

— Azt gondoltam róla, a mit bizonyosan ön maga is gondolt, uram.

— Ah! — ismétlé Rajmond, de már némi fölgerjedés érzett a hangján, eddig rideg arcza pedig hirtelen nekihevült. — És — folytatá — midőn rám is kiterjeszti a megvetést, melyet önben az a... személy kelt, nem jut eszébe, hogy ha botrány tárgya vagyok ön előtt, utóvégre is ön a felelős érte? Nem jut eszébe, hogy tulajdonkép az ön balga és merev jámborsága az oka annak, a mit ön kétségkívül az én kárhozatomnak nevez? Ha az élvek embere lettem,

ez azért történt, mert cserébe mély és becsületes szerelmemért, melyet önnek följánlottam, csupán megvetést dobott arczomba!... Ám jó, ha lelkiismerete hallgat és nem tesz szemrehányást önnek, hát eljöttem én megmondani, hogy: a szégyenletes élet, melyet viszek, az ön műve, oh szent fiatal leány!

Germaine holt-halavány volt; de uralkodott magán, noha arcának elváltozása elárulta mélységes fájdalmát; fölvetette szemeit Rajmondra s míg ez a súlyos vádat intézte ellene, szó nélkül szembe nézett vele.

Mintha nem tudta volna kiállani e büszke, nyílt tekintetet, melyben a fiatal leánynak egész odaadó és tiszta lelke megnyilatkozott, Mirelle hátratántorodott; majd mélyen meghajolva Germaine előtt s annyira megzavarodva, hogy megindulását el sem rejthetné, egy szót sem szólva távozott. Germaine, ki eddig szilárdan állott, lesújtva hullott vissza székébe.

A gyötrő kínok között nem tudott számot adni magának érzelmeiről... Forrongtak benne egymásnak ellentmondva s a nélkül, hogy fölfoghatta volna; miért, a szívét marcangoló iszonyú fájdalom mellett mintha egy kis örömet is érzett volna...

Megkísérlette fölzavart kedélyét lecsöndesíteni és elmélkedni. Milyen furcsa volt a Mirelle eljárása!... Ma este bizonyosan érte jött ide...

Ám miféle ok bírta rá? Hogy, mint mondta, bocsánatot kérjen? Ama különös helyzetben, melyben egymással szemközt állottak, ez az egyszerű ok meglepő és elégtelen vala... Különben is Rajmond kimutatta, hogy más nyomta főleg a szivét... Igazában miféle érzelem sugalta neki azokat a vádakát, melyek csakúgy peregtek ajkairól? Micsoda erős benyomásnak engedett, micsoda indok vitte rá, hogy eljőjön ezt a minden tekintetben helytelen jelenetet játszani?

És mikor gögjétől és haragjától annyira elragadtatta magát hogy vele szemben minden illemről megfeledkezett, — mikép távozott egyszerre, egy árva szó nélkül, olyan zavarban, mint a csínyen ért diák!

Mindeme kérdéseket bajos volt megfejteni s csak bizonytalan választ lehetett adni rájuk. Bizonyára abban nem lehetett tévedni — s ez volt Germainenek a legkeserűbb — hogy Mirelle csupán megtorlásul fitogtatta Párisban botrányos viszonyát, s azért volt elég kegyetlen eljönni s oly határozottan vádolni őt, hogy vallásosságán boszút álljon.

De maga e boszúnak állandósága; az a vágy, hogy gyötörje a fiatal leányt; a zavar, melyet elárult, mikor nem bírta kiállani tekintetét... mindez nem azt bizonyította-e, hogy bár boszút állott rajta, de önmaga is szenvedett miatta s hogy

tulajdonképen Germaine nem lett rá nézve közönyös?

Ez a remény ringatta a fiatal leány sebzett szívét, bár kegyetlen kínokat állott ki... Hiába mondogatta magának, hogy ő a Rajmond tévedése miatt nem felelős, hogy kötelességét teljesítette, mikor nem ment hozzá... «Maglehet, válaszolt magának; de az is igaz, hogy viseletének, bár hibámon kívül, mégis csak én vagyok az első, az igazi oka... Ő mondta nekem... S mily iszonyú e gondolat! Oh mennyire fáj ez az ő ajkairól szívembe hullott vád!»

E gondolatok annyira kínozták Germainet, hogy szinte belebódult s egyáltalában nem tudta, mi történik körülötte. Eszeágába sem jutott, hogy a zongoránál a helye, hogy bizonyosan keresik... Csak akkor jött magához, mikor De Bayne asszonyt látta nagy széllal betoppanni a téli kertben, melyben most nem volt senki más.

— Valahára megtalálom önt!... Megfelelkezik magáról, kisasszony! — kiabált a báróné. — Milyen önt?

Germaine hirtelenében összeszedte magát.

— Bocsánat, asszonyom — mondá. — Annyira kifáradtam, hogy mintegy elaludtam e székben. Mint tudja, az este fejfájásom volt s aztán a bál zaja betetőzte... Sokáig maradtam itt? hány óra most?

E kérdésekben őszinte volt, mert a külvilágról nem tudott semmit. A báróné merőn ránézett s mert arczkifejezésében semmi gyanúsat nem talált; másrészt, mert Rajmondot mindössze pár perczre vesztette el szem elől, megnyugodott, most már biztos lévén, hogy a fiatal ember ittlétét Germaine nem sejtí... Csak arról volt tehát szó, hogy mindvégig megakadályozza találkozásukat.

— Jól van, kedves gyermekem, miután annyira kifáradt, fölmentem a mulatság hátralevő része alól. Majd gondoskodom, hogy a zongoránál helyettesítsék; ön menjen aludni.

A fiatal leány forrón megköszönte és eltűnt... De a kis termen átmenőben egy perczre megállott, s tekintetével a tömeget átfutva, Rajmondot kereste. Egy csoportban csakhamar észrevette.

Magastermetéről könnyen ráismerhetett, csaknem egész környezetét meghaladta. Határozott arczéle a teljes világításban élesen kivált. Halántékain itt-ott deresedő fekete haja hátra volt simítva, szabadon hagyva a széles homlokot, melyre az elme rávéste bélyegét, de melyen a fiatal ember izgalmas élete szintén nyomot hagyott. Gyönyörű fekete szemeinek tekintete hatalmas értelmiségre és egyúttal fenkölt jellemre vallott, míg mosolyának gúnyos kifejezése a tévedt lélek kiábrándulásairól beszélt.

Germaine, miközben távolról így szemlélte őt,

hangosabban érzé dobogni szívét, hisz el volt telve szánalommal, szerelemmel az iránt, ki annyi kint okozott neki. Majd fölsietett szobájába, hol térdre hullva sírt és imádkozott.

XI.

De Bayne asszony nagy reményeket épített arra, hogy Mirelle váratlanul ismét megjelent szalonjában. Nem kételkedett, hogy ezentúl rendesen el fog jönni s már egész csataterve készen állt, hogy Olgával összehozza s véglegesen jó útra terelje régi házassító szándékát. De haj! már az rá volt mérve, hogy a végzet szüntelen üldözze csapásaival.

Mindjárt két nappal ama boldog estély után a betegápoló szerepét kellett fölvennie két leánya mellett, kiket vörheny lepett meg, mely egy hónapnál tovább tartott. Mihelyt félig-meddig föllábadtak, az orvos sürgősen falura küldte őket. A bárónénak — ki egyébiránt igen jó anya volt — akarva, nem akarva, e renDELETEhez kellett alkalmazkodnia; s kénytelen volt Poitouba menni a nélkül, hogy beszélhetett volna kedves barátnőjével, Olgával, ki a ragálytól félve megszüntette látogatásait. Mitsem tudott tehát testi-lelki barátnője házassági céljairól s e fölött eléggé nyugtalankodva utazott el.

Du Vignol kisasszony épen újabb hadmozdulatot akart végrehajtani. Udvarlója, M. G., noha ugyan forgolódott körülötte, határozottan mégsem lépett föl; s vagyoni helyzetének szilárdsága felől gyanús hírek keringvén, Olga egy másik bámulója ellen készült irányozni ütegeit, az öreg V... báró ellen, kinek jövedelmei és rangja váltig kecsegtették. De három héttel De Bayne asszony elutazása után két fontos hír merült föl — melyek tulajdonképpen ugyanegyre vonatkoztak — s más irányt adtak törekvéseinek s a jövőről szőtt terveinek.

Egyik reggelen, a napi posta közt, melyet beküldtek neki, míg öltözködésével bajlódott, egy újságot talált, melynek keresztkötésén a Morlex írását ismerte föl. Ez a fiatal ember, ki a napisajtóban egész otthonos volt, csaknem állandóan értesítette Olgát mindenféle apróságokról, melyek őt érdekelhették.

Kíváncsi volt, gyorsan föltépte a lapot s egy vörös plajbászszal megjelölt közleményt vett észre; egy szempillantással átfutotta.

— Ah! — no lám, kiálta föl — bizony még tragédia válik belőle. Ki hitte volna Mirellet olyan szenvedélyre képesnek e színésznő iránt, hogy még párbajt vívjon érte?... És úgy látszik, megsebesült... Már most mi lesz ebből? Szakítás vagy házasság? Szegény kis báróné, hogy kijönne a

sodrából, ha tudná!... Még ma meg kell neki írnom...

Olga gépiesen nyúlt az újság-csomó után s két füzet között egy becsúsztott levelet vett észre.

— Nini!... hisz ez épen Adéltól jön... Véletlenül megtudta tán? Kár volna... Szerettem volna meglepetést szerezni neki.

De úgy látszott, Olgát érte meglepetés, mert minél tovább olvasta barátnője levelét, annál nagyobb szemeket meresztett, közbe-közbe apró, majd csodálkozó, majd boszús fölkiáltásokat hallatott s arcának váltakozó kifejezése igen élénk fölindulásra vallott.

Különben az olvasó könnyen kitalálja, mit gondolhatott Olga, mikor megismerte a báróné levelének következő tartalmát:

«Kedves szépem!

A mennyire önre — mint tudja — boszankodtam, egészen el voltam határozva, hogy nem írok önnek. De a mi nálam ma történt, eloszlatta neheztelésemet s nem hágy egyébre gondolnom, mint a köztünk létrejött szövetségre, melynek célja: megakadályozni Rajmondot, hogy elvegye Germainet.

Föl! édesem... siessen: falaink közt az ellen.

Ma délután, a szalonban kényelmesen üldögéltem egy karszékben s unalom-űzőül javában olvastam egy új tárczát, míg leányaim mellettem rajzolgattak a Germaine felügyelete alatt. Egyszerre csak

kocsizörgést hallok, mely csaknem azonnal megállt a lépcső előtt. Alig volt időm fölkelni s meg nézni a tükörben, elfogadhatok-e így valakit, már nyílik a kis terem ajtaja s minden bejelentés nélkül belép... rokonom, Mirelle! Kissé huzta a lábát s az egyik karját oly mereven tartotta, hogy első pillanatra megütődtem rajta, majd azt kérdeztem: fából van-e? Utóvégre, ha ez udvariatlan kérdéssel fogadom is, nem lett volna joga neheztelni, hisz mily udvarias volt ő irántam a télen!... De hagyjuk...

Igazat szólva, azt hiszem, hogy a meglepetés, Rajmondot nálam látni, ellensúlyozta azt a furcsa hatást, melyet karjának merevsége előidézett.

— Jaj, Uram Isten!... rokon... hol veszi itt magát? és mi történt önnel?

E pillanatban, pedig rá sem gondoltam, Germainen akadt meg tekintetem, ki két kézzel az asztalra támaszkodva, úgy látszott alig áll és holtalavány lett.

Ez szeget ütött a fejembe és haragra lobbantott!...

Ha fordult a szél, mondtam *in petto*, s ha ez a kis kedves most megadja magát Rajmondnak... ha Rajmond érte jött vissza... számolhatnak rám mind a ketten: majd adok én nekik gondot s meglátják, mikép teszem tönkre szerelmüket.

Mig magamban így gondolkodtam, ajkaim «Isten hozta»-t mondtak Rajmondnak, ki velem szívélye-

sen kezét szorított, leányaimat megölelte, Germaine előtt meghajtotta magát olyan természetességgel, mintha csak tegnap találkozott volna mindnyájunkkal.

Erre helyet foglalt a karszékben, melylyel megkínáltam. S észrevéve, hogy lábát csak nehezen tudja kinyújtani, hogy karját épen nem bírja mozgatni, kérdém :

— De hát Rajmond, mondja csak, mikép bénult meg így?

— Egy baleset, rokon... Brúxellesben voltam s két hónapot töltöttem ott; egy nap lóra ültem, az állat megbokrosodott s oly szerencsétlenül dobott a földre, hogy karom eltört, lábom kificzamodott. A mint most lát, úgy töltöttem egy teljes hónapot egy ketreczben... A karomon kötés van még most is. Minthogy pedig a hosszú szobafogság egészségemet megtámadta, orvosom elküldött falusi levegőt színi..

— Kétségkívül ennek a rendeletnek köszönöm a szerencsét, hogy önt viszontlátom, úgy-e?

— Biz Isten, rokon; én nem tudok hazudni... Ha az orvos erősen és határozottan rám nem parancsol, azt hiszem, most valahol a világ végén kóborlok, a helyett, hogy szépen itt csücsüljek a falun.

— Nagyon le vagyok kötelezve!... Mindazáltal természetemnél fogva nem lévén rossz asszony, meg-

kísérelem önt, a mennyire tehetem, mulattatni... Különben négy-öt nap alatt Olgának is meg kell érkeznie.

Csak nehezen tudta visszatartani a meglepetés mozdulatát s az igazság kész megvallani, hogy ez a hír — látszólag — nem hatott valami nagyon kellemesen rá.

— Olga kisasszony? — mondá — Hiszen, nekem azt mondták, hogy legközelebb férjhez megy M. G.-hez. Hát ez a házasság megdőlt?

— Szó sem volt róla... vagy legalább, ha M. G. igen szépnek találja Olgát, s csodálatával elárulja is titkos vágyait, nem gondolom, hogy barátnőm hajlandó volna teljesíteni kérését... ha ugyan előállana vele. És én helyeslem!... Olyan nő, mint ő, jobbat várhat.

— Mindenesetre!

A válasz magában véve nem volt gonosz, de a hang!... Kedvesem, a hangban nem volt semmi lelkesedés, és midőn ezt mondta, úgy tetszett nekem, hogy Rajmond lopva egy tekintetet vetett Germaine felé!... oh, ez a haszontalan!

Ha ösztönömnek engedek, rögtön kikergetem. De mit értünk volna el vele? Ha ez a hóbortos Rajmond ismét szeszélyeskedik vele, akkor a leány elküldése, meg az érdeklődés, melyet szerencsétlen helyzete támasztana, csak jobban élesztenék szen-

vedélyét. Bizonyosan utána menne... s akkor oda a boszú, melyről ön álmodik, Olga!

Drága szépem! jöjjön hamar. Én meghatározott napra jeleztem érkezését, mintha jötte csakugyan előre meg volna állapítva köztünk... Isten tudja, minő rögtönzés volt ez! De biztos vagyok, hogy ön nem hazudtolja meg szavamat.

Ha kénytelen lennék lemondani — ez pedig még épen nem bizonyos — lemondani arról, hogy önt Rajmond nejévé tegyem, csak legalább Germainet ne vegye el. E balházasság megakadályozásában önre számítok, érti!

Tehát, kedvesem, hamar!... A veszély sürget. Ketten sem leszünk sokan, hogy jól vigyázzunk s mielőbb rendeznünk kell a védelmet. Szükség esetén támadni is fogunk s tudom, szépem, hogy ezen a téren ön meg nem ijed. A viszontlátásra, kedves... várom önt. Adél.»

E sorokat elolvassván, Olga előkapott egy tollat és ezt a választ írta:

«Igen, barátnőm, számoljon reám. Legkésőbb holnapután este ott leszek.

Addig is olvassa el a vörös jelzésű cikket a lapban, melyet önnek küldök. Épen levelével együtt kaptam. Megérti abból, hogy kedves rokona miféle baleset következtében huzza a lábát, hordja oly me-reven a karját.

A mint látja, a helyzet még komolyabb, mint ön gyanította. Párbaja volt azért a színésznőért s aztán kétségkívül szakítás következett, mert hiszen ott van Poitouban, az ő galambduczában — egyedül... Visszatért az atyai hajlékba falusi levegőt színi... Szive tele pásztor-ábrándokkal, melyek közt ott a házasság is — mint szórakozás.

Hm! véleményem szerint, Mirelle úr, a pohár még messze van az ön ajkaitól, ha az igaz szerelem tiszta vizét Germainetől akarja kérni...

Mit fogok tenni? Micsoda fortélyhoz folyamodom? Micsoda cselt szövök? Majd meglátom holnapután.

Annyi bizonyos, hogy a mindenféle árnyalatú zöld ruhák egész gyűjteményével megyek, hadd zavarjanak össze bokorral, erdővel, réttel, hogy így, a felfödözés veszélye nélkül, egész közélről figyelhessem meg... ellenségeinket... Ez a kém-szerep szinte tetszik nekem s különös hajlandóságot érzek, hogy főleg ezt a becsületes mesterséget gyakoroljam.

Szükség esetére, kedvesem, tartson fön­n egy meghívást Morlex úr számára. Tőle kaptam a lapot, melyet küldök s mely éppen kapóra hozta a becses tudósítást. Mint mondtam már önnek, ő nem olyan ember, a ki egy apró botránytól visszariad s alkalomadtán pompás szolgálatot tehet nekünk, kivált, mi-

után tudva van, hogy hírlapíró... Erre nézve kész terv van a fejemben, ha együtt leszünk, majd előadom. Mindenekelőtt pár barátságos, nyájas szót írok Morlexnek, köszönetül, mert a szövetségeket mindig idején kell megszerezni.

Viszontlátásra, édesem, és semmi csüggedés!... Esküszöm önnek, hogy Germaine nem lesz a Rajmond neje. Ez öröndetes reményben öleli Olga.»

XII.

Olga a kitűzött napon megérkezett Bonnesba. Mindjárt másnap ott üldögélt De Bayne asszonynyal és Germainenel a nyárilak bejáratának tornácán, melyet díszes csarnokká alakítottak át; kényelmesen elvetette magát a karszékben s egy tarka selyemhímzésen öltögetett, mikor betoppant Mirelle. Félig fölemelkedett s a nála sajátos álmélkodó és főnhéjázó tekintettel nézett a fiatal emberre, odanyújtotta ujjai hegyét s úgy tett, mintha ismét hímzésébe merülne, míg Rajmond, kit rokona igen barátságosan fogadott, ezzel beszélgetett.

Olga egyszerre csak ölébe eresztette munkáját s figyelmesen vizsgálni kezdte Mirellet, ki állva, majd a terembe föl s alá járva társalgott s szívta a virágok illatát, melyekkel a cserepek rakva voltak.

— Tudja-e, uram — mondá neki minden beve-

zetés nélkül — tudja-e, hogy ez a könnyed biz-
 czentés pompásan illik s a legérdekesebb színt adja
 önnek? Kicsi híján lord Byronhoz lehetne önt
 hasonlítani... Az a komor arc, az a megnyerő
 kifejezés, az a szép, ihletett homlok, mindez költőre
 és egyuttal hősrre vall, a ki... szerencsétlen. Kár,
 hogy a nagy embertől nem örökölte remek költé-
 szetét... A szerencsétlenek, kiket ön nekünk meg-
 énekelne, bizonyára könyekre fakasztanának ben-
 nünket.

És Rajmondot szóhoz jutni sem engedve, folytatá :

— De mondja csak, hogy van az, hogy nem hoz-
 ták a lapok a balesetet, melynek ön áldozata lón? Hisz ön eléggé ismert ember, eleget forog a köz-
 életben, s önnel foglalkozni is szoktak a lapok...
 Bruxellesben történt az a szerencsétlen bukás?

— Igen — válaszolt röviden Mirelle, kinek a
 beszéd eme fordulata nyilván nem igen volt ínyére.

— Furcsa... A *Figaro*, mely a télen elmesélte
 az ön apró, viselt dolgait, e balesetet egy szóval
 sem említette... Rendesen nagy súlyt fektet rá,
 hogy először és legjobban értesüljön mindenről.
 Hanem az utóbbi napokban háttérbe szorította
 valami kis lap — már elfeledtem a nevét — mely
 egy Bruxellesben történt botrányról beszél...
 Nem tudom, miféle tragikomikus kalandnak párbaj
 a vége, eleinte titkolják egy hónapnál tovább, végre

mégis kitudódik s most Párisban széltében beszélnek mindenütt; ingerli, sőt fölcsigázza a kíváncsiságot, mert a lap csak a kezdőbetűket közli s mindenki azt kutatja, kiről van hát szó igazán? Ön otthonos abban a világban, hol egy igen-ért vagy egy nem-ért megverekszenek s hozzá még az időtájt Bruxellesben volt: nem tudna valamit véletlenül ez ügyről?

— Semmit.

— Semmit! Valóban ön úgy szórja ma az apró szavakat, mintha... kárhozná talán a párbajt?

— Tudtommal nem.

— «Igen.» «Semmit.» «Tudtommal nem.» Már halad, uram! Végre mégis egy kis mondat, mely két szóból áll. Kevés, az igaz, de sokat mond!... Mi tehát azt állítottuk, hogy, ha Poitou vidéke büszke és szerencsés lesz önt dicsőségei közé számítani s képviselővé választja, ön nem fog ama szőrszálhasogató és érzékeny törvényhozók közé tartozni, kik elítélik a párbajt.

Elhallgatott, hogy választ várjon, de mert nem kapott, folytatá:

— Egyébiránt a vélemények e tárgyban megoszlanak... Például Germaine, ha férfi volna, e dologban nem alkudnék. Hallottam e felől nézeteit nyilvánítani, melyek igen érdekesek. Úgy-e, édesem, nem változtak érzelmei?

— Korántsem.

— Ah! lám... a Mirelle úr tömör beszéde talán önnek is tetszik? Ez mulatságos lesz... Ámbár nagyon meglátszik önön, mikor fölindul s hideg álarczát leteszi. Sohasem feledem haragos kifejezését, mikor azt mondta egykor nekem — és mily ékesszólással! — hogy a párbaj, ön szerint, bűn; hogy ön annak tartja minden körülmények között, bármi legyen az oka... de mi több, hogy szégyen, gyalázat, mikor a férfi valami bukott nőért verekszik. «Ez — mondá ön s mintha most is látnám, mily csinos volt fölhevülésében, mely arczaira rózsát, szelid szemeibe villámokat varázsolt — ez egyike amaz eltörülhetetlen szennyfoltoknak, melyeket a férfi homlokáról le nem moshat semmi s az ilyen férfi én előttem különösen megvetésre méltó!»

— Bocsánat, Olga, nem hiszem, hogy szabatosan adná vissza akár gondolatomat, akár kifejezéseimet.

— Oh! hát körülbelül... Egyébiránt az nem is fontos... Sokkal jobban érdekelne tudni: ki annak a híres bruxellesi párbajnak a hőse? Akárhogy is előbb-utóbb meg kell tudnom.

— Ugyan, kedves szépem, de kíváncsi! — mondá a báróné, ki eddig, szokása ellenére, hallgatag maradt.

— Meglehet, de nagyon száraz volna az élet, ha az embernek nem volnának tartalékban holmi apró

szenvedélyei, melyekkel alkalomadtán változatossá teheti azt.

És a szép Olga, karszékébe kényelmesen visszahelyezkedve ismét hímezni kezdett, mintegy mélyen elgondolkozva, míg Mirelle, észrevehetőleg örvendő, hogy e feszélyező társalgástól megmenekült, sietett megújítani rokonával a vidám beszélgetést, melyet előttevaló nap egy alkalmatlan látogatás félbeszakított. De hajh! nyugalma nem tartott soká.

— De ni-ni! — kiáltott föl hirtelen Olga — Rajmondnak erősen a szemébe nézve. A szóban forgó párbaj, ha jól emlékszem, két hónapja történt és pedig Bruxellesben, hol ön akkor lakott... Az egyik fél nevének kezdőbetűje M..., a gyanított ok — egy nő, egy volt színésznő, kiről Párisban sokat beszéltek a télen... És — ön huzza a lábát... a karja meredt, mintha fából volna... Bizony, uram, hiába takargatja előttünk, az ön állítólagos lebukása a lóról nem volt egyéb, mint — párbaj!

És szemhéjaival hunyorítva ismét Rajmondra nézett.

— Aha... mondom... Ön elpirul? Ezt az erényét még nem ismertem. Ugyan ne legyen oly szerény, uram. Miért rejti el a világ szemei elől ama tetteit, melyek önt hőssé avatják... természetesen regényhőssé, ez az egyetlen fajtája a hősiességnek,

melyet kedvelek. Igen, uram — ha megbotránkoztatom is Germainet, kit különben már nem lepek meg vele — én bámulója vagyok azoknak a férfiaknak, kik alkalomadtán ki tudnak állni a síkra... Éljen, a mi a létnek izgalmat ad! Meséljen hát valamit a párbajáról, uram. De, értsük meg egymást, nem arra kérem, hogy az okát mondja el... tudok én néha kíméletes is lenni... De meg nem is valami nagy dolog rájönni... Ön sokkal jobban beavatta a télen az egész Párist titkaiba, semhogy kényelmesen ki ne találhatnók...

— Kedvesem — szólt közbe a kis báróné, ki több tapintattal bírván, mint Olga, úgy vélte, hogy ez valóban túlment a határon — nem szoktam rokonomat kímélni, de miután az ilyen társalgás neki kellemetlen, határozottan azt hiszem, elég belőle mára.

— Ah! igazán, uram, kellemetlen húrt pengettem? — mondá Olga ártatlanul csodálkozó arcot öltve. — Alázatosan bocsánatot kérek érte.

S hímzésére hajtva fejét, serényen öltögetni kezdett.

A szép Olga egyébiránt igen meg volt elégedve, mert azt képzelte, hogy első kísérletével igazi meszterfogást csinált, mídön új örvényt vájt Rajmond és Germaine között s előkészítette így a boszút, melyet mielőbb élvezni kívánt.

Tulajdonképen mi ment végbe a Germaine szívében? Mirellenek egész váratlan visszatérése oly erős izgatottságba hozta, hogy még föl sem ocsúdott belőle. Eljött, megült itt a falun, hová nem vonzotta; hol nem marasztalta semmi és itt lakott egyedül. Attól a nőtől nyilván elszakadt... A fiatal leánynak először is ez tűnt föl. De miért jött vissza? Az orvos parancsára? egészsége érdekében? Eh! nem épen oly jól pihenhetett és üdülhetett volna valami svájczai nyaralóban vagy akárhol, mint itt Poitouban, ez eldugott zúgban, hol szórakozás nem kínálkozik?... Mi hozta hát ide? Vajjon nem miatta jött-e? — A fiatal leány szinte hajlandó volt hinni.

De míg ez a remény szeliden befurakodott szívébe, másrészt aggódva tűnődött azon, mikép érez iránta Mirelle? Ismét őt kínozni tér vissza? Vagy talán, miután szívét egy nemtelen nő lábainál meggyalázta s gondja volt rá, hogy e botrányos viszonyról a szegény gyermeket saját maga értesítse: újra föl merné neki szerelmét ajánlani, nem is álmodva gőgjében, hogy előbb magát megáláznia, bocsánatot nyernie, becsületét visszaszereznie kellene?

Germaine pedig gyötrődve tanakodott: ily körülmények között mit tegyen? minő magatartást kövessen? mire határozza el magát?

Bizonyára szerette még mindig Rajmondot. Hiába sértegette, sebezte őt, hiába gúnyolta, sőt bántalmazta... iránta érzett szerelme csak növekedett. A mi becsülést, csodálatot tőle megvonni kényszerült, százszorosan visszaadta neki szánalomban, irgalomban...

Lelkének egész hajthatatlan egyenességével kárhoztatta a Mirelle által okozott botrányt. De érezte, bizonyos volt benne, hogy Mirelle szívét nem kötötte ahhoz a nőhöz semmi — hogy ő maga volt az első, a ki megvetette; hogy kezében és életében az a szerencsétlen csak játékszer, csak boszú-eszköz volt... semmi több. Valójában még akkor is szerethette Germainet, midőn Párisban bűnös viszonyát fitogtatta.

Mindazáltal a fiatal leány lelkiismerete sokkal gyöngédebb, szíve sokkal tisztább volt, semhogy legmélyéig föl ne lázadt volna az ilyen eljárás ellen, még akkor is, ha Rajmond azzal a nővel kölcsönös megegyezések alapján csak azért tüntetett volna Páris utcáin, hogy rajta boszút álljon. Maga az a gondolat, hogy Rajmond ismét szerelemről beszélhessen neki s nőül kérhesse őt, utálatos volt előtte... Képtelennek érezte magát igent mondani; semhogy beleegyezék, inkább elfut a világ végére. Hanem ez erős ellenszenv mellett olyan nővéries gyöngédséget tapasztalt magában a fiatal ember iránt...

Kívánczozott jó szelleme, őrangyala lenni... Szerette volna kigyógyítani a bajból, melyet maga szerzett magának; kivonni őt abból a fertőből, melybe hullott, mikor egészen a kéjnek adta magát; kiemelni az erkölcsi süllyedésből; végre visszavezetni Istenhez!

De a megtérítésnek ezt a munkáját végrehajthatná-e Mirrellel szemben, míg nem neje? Ha szeretné még és ezt megvallaná, vajjon kevélysége elviselné-e az új kosarat? Még egyszer visszautasítani nem annyi volna-e, mint odadobni őt a rossznak visszavonhatatlanul?... Ép ezért nem volna-e kötelessége föláldozni szívének titkos ellenszegülését s egy önmegtagadással teljes hosszú életen át dolgozni annak az üdvén, ki neki oly kedves vala, de kit a becsülésnek és szent szerelemnek teljességében óhajtott volna szeretni?

Ilyen harcz dúlt a Germaine lelkében Rajmond visszatérte óta. Szüntelen eme kérdéseket hánytatott, forgatta magában a nélkül, hogy megállapodásra tudott volna jutni, mikor, mint az imént elbeszéltük, hirtelen megtudta Olgától, hogy Mirelle párbajt vívott azért a színésznőért.

E szörnyű hírre a fiatal leány szívét éles tűr járta át... Rajmondot meg is ölhették volna a párbajban, mit az ő keresztény lelkiismerete bűnnek tartott s tulajdonképen ő lett volna az oka! Igen, érezte, hogy e gőgös embernek haragja oly nagy ellene,

hogy nem riadt vissza a gondolattól, ily iszonyú bánat, ily rettenetes lelkiismeretfurdalás súlyával terhelni meg őt!... De mennyi kint okozhatott neki ő is, hogy ez a nemes, nagylelkű természet ilyen túlságra vetemedett!...

S a szájalomnak egy sajátságos fordulatra, mely a szerető nők szívében nem ritkaság, Germaine feledte magát s csak a fiatal ember fölött sajnálkozott... Észbontó rettegés fogta el arra a gondolatra, hogy ha még egyszer visszautasítaná, a mennyi örültséget már csinált, kétségbeesésében talán képes volna öngyilkos lenni... megint csak ő miatta! És, míg szívet heves ellenállás dobogtatá, mindig csak azon tűnődött: vajjon, ha Rajmond kérését megújítaná, nem kellene-e beleegyeznie, hogy neje legyen?

Ez az egyetlen kérdés, melyet magának föltett, olyan izgatottságba hozta a fiatal leány lelkét, minőt még nem tapasztalt soha. Pillanatonként azt vélte, hogy ép annyira gyűlöli Rajmondot, mint a menynyire szereti. Kerülni is akarta volna, de egyúttal valami ellenállhatatlan erő vonta hozzá s szüntelen feléje irányozta szívet...

«Oh Istenem! — rebegte napjában százszor is — vedd életemet, küldd rám a halált, hogy megmentsem e drága lelket... De ne engedd, hogy olyan férfinak legyek a neje, a kinek nincs hite, a kinek halálos

szerelme borzaszt, még ha szeretem őt, ha szeretem is teljes szivemből!»

XIII.

Mindjárt, mihelyt Olga Bonnesba érkezett, szóba került egy mulatság rendezése a touffoni erdőben, több környékbeli család társaságában, melyekkel De Bayne asszony sűrű érintkezésben állott.

A báróné első szándéka szerint Germainenek otthon kellett volna maradnia, hogy Olgának kényelmes tere legyen Mirelle mellett kellemeit kifejeteni s egész szabadon elfoglalni azt a makranczos szívet... De maga Olga máskép határozott s okait igen jól megmagyarázta barátnőjének.

— Kedvesem — ismétlé neki még a tervezett kirándulást megelőző napon — nagy csalódásban él, ha azt képzei, hogy rokona szíve nekem könnyen megközelíthető hely... Nem tudom, van-e rajta csak egy parányi rés is, melyen besurranhasak, mint valami egér; de azt bizonyosan tudom, hogy ha elárulnám, hogy be akarok abba a szentélybe hatolni, ajtaja rögtön becsapódnék — az orrom előtt. És megvallom, nem valami túlságosan epedek egymásután kétszer kiállni e gyalázatot...

— De — erőlködött a kis báróné.

— Ne szakítson félbe, engedje, hogy előadjam

eszméimet és terveimet. Tüntetés nélkül, de mindenben és mindenütt föltétlen közönyt mutatni Mirellel szemben, ezt a fogást használom ezután. Ha sikerült elháríthatatlan akadályt gördítenem Germaine és ő közé s nem fogja gyanítani, hogy e ravasz mesterkedés szerzője én vagyok, talán, ha nem látja, hogy törődöm vele, talán boldogulok s figyelmét magamra vonhatom... Ám ön előtt nem titkolom, hogy ezt az eredményt kétesnek tartom. Egyébiránt, bármily kíváncsú rám nézve a régi terv megvalósítása, most nem arra a célra törekszem. Előttem legfontosabb megakadályozni Rajmondot, hogy elvegye Germainet. Ugyanis, ideérkeztem óta tett komoly megfigyeléseim szerint, azt hiszem, ez a helyzet...

Kis pihenőt tartott; majd folytatá:

— Mirelle ismét rabja a kis nevelőnőnek... ez egészen világos. Az ember nem szórakozott, mogorva, ízetlen, nem jár mindig a holdban, mint ő; hacsak nem szerelmes: ez csálhatatlan, kedvesem, higgyen az én tapasztalatomnak. A mi Germainet illeti, vannak okok mellette is, ellene is. Úgy látom, vívódik, gyötrődik... szóval, érett megfontolás után azt vélem, hogy többet veszünk, mint nyerünk, ha a dolgot a mostani állapotban hagyjuk s vesztegetjük az időt és nem siettetjük az eseményeket... Ha Germaine még mindig annak az irtózatnak

behatása alatt áll, melyet az e fajta szentben az olyan férfi kelt, ki egy bukott nővel tüntet s ki egy ilyen teremtésért párbajra száll — akkor minél előbb megújítja Rajmond szerelmi vallomását, annál jobb. Ő kétségkívül nem-et mond s a kérdés magától el van döntve, a rettegett veszély el van hárítva örökre... Ellenkezőleg, időt, módot engedni Rajmondnak, hogy az ön nevelőnője előtt szebb színben tüntesse föl magát, ez annyi volna, mint kockáztatni, elrontani a dolgot...

— De kedvesem, hátha Germaine nem mond nem-et?... Gondolja meg!

Olga ravaszul mosolygott:

— Ismétlem, édesem, én alaposan tanulmányoztam a helyzetet s botránytól sem riadok vissza. Van bizonyos újságíró tisztelőm, ki kudarcz esetén szívesen segítségemre lesz... Sőt azt is megvallom, hogy szinte jobban szeretném, ha Germaine meghallgatná a Rajmond kérését, mert milyen kéjes bosszú volna akkor törni össze boldogságát, mikor már a kezében tartja... Egy kis közlemény, mely az ön rokonáról, magán-életéről gyanús értesítéseket adna, valamelyik lapba becsúsztatva, elvégezné az ügyet... Morlex úr örömet vállalkoznék e szolgálatra, mert gyűlöli Germainet s el volna ragadtatva, ha valami hamis csínyt követhetne el rajta... Akkor ez a rátartó szüzecske keservesen meg lenne

alázva, hogy méltatlan férfinak nyitotta meg szívét. Szakítana vele... s a nézőközönségnek mily mulatságos látvány lenne ez... No édesem, mi?

— Olga, ön igazán nagyon ügyes, de...

— Ön pedig, édesem, ön gyáva... Bízsa rám! Germaine tehát a mulatságon ott lesz. Én nem foglalom le Mirellet, hadd legyen egészen szabad s ha szíve sugja, hadd merüljön bizalmas beszélgetésbe a nevelőnővel... Én majd valami zöldes ruhát veszek magamra, hogy észrevétlenül lopózhassak az erdőbe, mert szerelmeseink bizonyosan oda mennek beszélgetni... És esküszöm, hogy rögtön siketté, vakká és hülyévé kellene lennem — a mi hála Istennek nem vagyok — ha holnap este hírt nem hozhatnék önnek!

Másnap, pompás verőfényes idő lévén, a báróné által meghívott egész társaság reggel tíz órakor már együtt volt a mulatságra kiszemelt helyen.

Szép mezőség volt az, Touffon erdein túl a fensíkon. Tágas térségre terebélyes gesztenyefák vetették enyhe árnyékukat s alattuk üde pázsit zöldelt.

Jobbra meredek lejtő ereszkedett alá a kanyargó hegyszorosba, mely mélyen lent nyúlt el a cserjés dombok alatt, hol kecskék legelésztek; míg balra, a meddig a szem ellátott, buzaföldek terültek el s azokat a távolban egy óriás zöld szalag szegte be: a rengeteg erdő.

Sarlós aratók sűrű kalász-rendeket vágtak, nyomukban széles karimájú kalappal, az asszonyok kévéket kötöttek; míg közelükben egy csapat fiatal leány hosszú póznákkal a diófák ágairól verte a zöld gyümölcsöt.

Igazán festői kép volt.

De a gesztenyék árnyában összegyűlt víg társaságnak inkább a mulatozáson jár az esze, mint hogy a szép tájéket nézze. Különféle játékok élénkítették a lábakat s csigázták föl az étvágyat, úgy, hogy két óra multán a villás-reggeli hírét általános éljenzés fogadta.

A touffoni várnak — mely, mint közel szomszédja, a komor tömlőcz-torony, szintén a Vienneben fürösztö lábait — kis oszlopcsarnokát étteremmé alakította át művészileg a báróné. A virággal beszegett ablakokról függönyök helyett könnyű tarka szövetből készült lobogók csüggtek alá. Az így fölékített kis csarnok úgy vette ki magát, mint valami bűvös tó hullámain kényelmesen ringó sajka.

Bármily kevésbé volt különben velenyei a vidék innét tekintve, mégis igen kellemes látványt nyújtott. Fő-báját a Vienne képezé. Oly csöndesen folydogál, hogy néha mozdulatlanak hinné az ember s a nap sugaraiban oly tündöklő, oly átlátzó, mint a remekül csiszolt tükör. És furcsa! vize,

mely annyira sötét, hogy első tekintetre csaknem feketének mondanók, mégis teljesen áttetsző. Helylyel-közel halaványzöld, azúr vagy fehér színt ölt, a mint a parti fák, az ég kékje, vagy a magasban uszó fehér fellegek tükröződnek benne.

A kis folyó a rétnek smaragd-keretében lágyan hömpölygeti habjait a nyárfák és fűzek ringó függőnye alatt, melyeknek imbolygó árnya ott játszik felületén a bolyhos nád és vízi-rózsa közt. E lombfátyolon át a bonnesi híd mutogatta fehér íveit. Túl rajta a buza-földek, melyeknek aranykalászeit, mint az oczeán hullámai, himbálta a gyöngye szellő, — elnyújtózkodtak egész a hegységig, melyeknek zöldelő ormai az ég azúrjával félig összeolvadva, olyan gyönyörű láthatárt képeztek, minőt a szem csak kívánhatott.

A vendégek között talán egyedül Germaine és Rajmond élvezték e látványt. Az asztalnál egymással szembe kerültek s míg a társaság vidám megjegyzései mint tűzijáték sziporkáztak, az ő szemeik az ablakok keretében eltűnő táj-részletet nézegetvén, akaratlanul is gyakran találkoztak. A fiatal leányt ez nagyon feszélyezte s alig várta, hogy a reggelinek vége legyen.

Mikor aztán étkezés után a víg csoport ismét az erdő felé vonult, Germaine pár pillanatnyi magányra és pihenésre vágyva, elillant. Egy kis vad szaka-

dékba huzódott, mely a domboldalba volt vésődve; árny borította, üdeség övezte s a völgyre nézett. Ott leült, elmerengett, kósza gondolatai egymást üzték s a természet magasztos csöndje ringatta lágyan.

Már elmúlt egy órája, hogy ez álmodozásba mélyedt, mikor maga mögött ág-recsegést hallva, megfordult. Alig volt ideje fölkelni, már mellette termett Rajmond:

— Kérem, kisasszony, maradjon ülve — mondá komor hangon — s bocsássa meg, hogy bátor voltam idáig követni önt. Tudom, hogy az a siralmas hírnév, melyet magamnak szereztem, épen nem hatalmaz föl arra, hogy magános beszélgetésre kérhessek egy fiatal leányt, kit mondhatatlanul tisztellek... De más választásom nem volt... önöknél rokonom és barátnője tartanak szemmel s kegyed maga is mindig elkerül. Pedig beszélnem kell önnel... Igen, a jó Isten tudja, hogy öntudatom, szívem, lelkem nyugalmanak érdekében még ma beszélnem kell önnel.

Germaine mintegy kővé válva hallgatott. Félt attól, a mit hallani fog, félt attól, a mit majd válaszolnia kell, félt az ismeretlen jövőtől, mely fölött bizonyosan ez a perc fog dönten. Szive sebesen vert. Oly heves dobogással, hogy szinte fájt; s roppant izgatottságában az egyetlen némileg

tiszta gondolat az volt, hogy segélyért Istenhez fohászkodott.

Rajmond, néhány ide-oda tett lépés után, megállott a fiatal leány előtt, egy tölgy árnyában, melyhez támaszkodott. Fejét lehorgasztotta, arcza sápadt volt nagyon; s tekintetének bús kifejezése, ajkainak fájdalmas vonaglása, és mihelyt beszélni kezdett, szavának remegő hangja — ékesszólóan elmondták, mit szenvedhet.

— Germaine kisasszony — kezdé — egy bűnös jött bocsánatért esdeni. Bármily szigorúan ítéljen meg, nem érezhet irántam nagyobb megvetést, mint én magam. Pokoli kevélységem volt az oka minden rossznak, a mit tettem. Nem csupán Istennel nem akartam az ön szívében megférni, nem csupán vissza mertem dobni azt a tiszta, szent szerelmet, melyre ön méltatott, hanem még meg is akartam magamat boszúlni az ön elvein — melyeket korlátoltaknak és kegyetleneknek tartottam — s gyötörni önt lelkiismeretében, midőn hibáimért a felelősséget önre hárítottam. Még többet is tettem... Mikor annak a párbajnak alkalmá kínálkozott, elfogadtam — mit mondok? — ördögi dühvel magam idéztem elő, remélve, hogy önhöz is elhat a híre; s jól esett a gondolat, hogy — szörnyűség! — ha megölnek, lelkiismeret-mardosásaiban ön vérkönnyekkel fog megsiratni!

Alig lihegett...

— Oh Germaine! — folytatá — megbocsáthat-e nékem valaha? Isten, az az Isten, kihez ön bizonyosan értem könyörgött, míg én gyaláztam őt, megszánta tévedésemet. Mikor súlyosan megsebesültem; mikor az a nyomorult nő — ki iránt csak megvetést éreztem — eltűnt előlem; mikor hosszú időn át kínos ágyhoz voltam szegezve — mely halálos ágyammá is lehetett volna — az ön emléke tűnt föl előttem, mint mennyei látomány. Óráról-óra az ön tekintete, az a szemrehányó tekintet, mely úgy megzavart a bál estéjén, mikor önt vádolni, csaknem átkozni merészelttem! — az a tekintet, mely mindig és mindenütt követett, mind jobban-jobban behatott szívembe... Kevélységem hiába vergődött, küzdött még, hiába vonakodott megadni magát! Le volt győzve: ön győzte le, Germaine!

Rajmond szünetet tartott, aztán folytatá:

— Szerelem, nemesebb, mint minőt ön azelőtt ébresztett bennem; szerelem, melyben a tisztelet meghaladja a gyöngéd vonzalmat, fogta el egész valómat; lelkemben ön iránt valóságos szent hódolat keletkezett. Azt a sok magasztos, tiszta, gyöngéd érzelmet, melyet egykor Isten és édes anyám ültettek szívembe s melyek holtaknak látszottak, az ön pusztá emléke újra föltámasztotta bennem...

Úgy jelent ön meg előttem, mint édes megvalósulása ifjúkorom ábrándjainak, midőn még szívem tiszta volt s ellenállhatatlan szükségérzete fogott el annak, hogy viszontlássam önt.

Gyöngéden tekintett a fiatal leányra:

— Eljöttem, Germaine, űzött ez az ösztönszerű, parancsoló vágy, eljöttem határozott eszme, megállapodott szándék nélkül... Kevélységem nem volt teljesen legyőzve még, mert eszem-ágába sem jutott öntől bocsánatot kérni, még nem sokat törődtem vele, hogy ön előtt visszaszerezsem becsületemet... De mikor újra találkoztunk, mikor láttam, hogy még mindig büszke, hős, hogy uralkodik magán, de arcza oly bús, oly halovány; mikor rám emelte szemeit, mikor gyönyörű tekintete szívembe nyilallott... oh! akkor éreztem, hogy inkább meghalnék, mint hogy tovább is az ön becsülése, szerelme nélkül éljek!

Ismét elhallgatott, aztán kissé habozva folytatá:

— Nem merem megígérni önnek, hogy vallása szerint élő keresztény leszek: lelkem még olyan messze van a hittől. De örömezt belenyugodnám, hogy legfőbb szerelme Istene legyen, és... igen, szeretném, bizonyára, hogy önt megérdemeljem, hogy önre kevésbbé legyek méltatlan, de meg hogy saját szemeimben is emelkedjem, szeretném életem hasznossá tenni... Az utóbbi napokban, meg-

pillantva az ön által olvasott könyvek czimeit, az jutott eszembe, hogy hátha a kereszténység jótéményeinek tanulmányozására szentelném tehetéseimet. Ez talán előbb-utóbb meghozza a hitet. És aztán, tudom, hogy manap van egy katolikus párttöredék, kitűnő férfiak, kik becsülettel működnek a fontos társadalmi kérdések megoldásán s a gyakorlati életbe nem siker nélkül viszik át eszméiket... Ha nem osztom is hitelveiket, miért nem dolgozhatnám velük? Ez ügynek védelme édesget engem s úgy hiszem, ez a munka képes volna visszaszerezni becsületemet, és...

Megint megállt s a fiatal leányra aggódó tekintet vetett:

— Ha megigérném önnek, hogy ezentúl ennek a célnak élek, adna-e egy remény-sugárt, egy biztató szót, Germaine?

— Igen, és pedig teljes szivemből — válaszolt az élénken, Rajmondnak nyújtva kezét.

— Ah! legyen áldott ez irgalomért!

Lehajolt hozzá, csaknem térdeire ereszkedve a pázsitos lejtő alján, hol Germaine ült és megragadva a feléje nyújtott kezét, a mély tisztelet jelével majd homlokára, majd szívére tette.

— Nem vagyok méltó ajkammal érinteni — mondá — de hadd nyugodjék egy pillanatra itt, hadd űzze el örökre a gonosz gondolatokat, önző érzel-

meket; hadd terelje az igazi útra elmémet, lelkemet.

Oly megható volt e tegnap még dölyfös, élvhajhászó férfit hallani, mint beszél az alázat és tiszta érzelem hangján, hogy a fiatal teány nem bírva tovább uralkodni a szívét eltöltő kéjes meginduláson, hirtelen könnyekben tört ki.

— Germaine!... Germaine! — kiálta Rajmond, kit egyszerre aggodás kapott meg — csak a szanalomnak engedett talán? Megbánta tán a remény szavát, melyet imént adott?... Az Istenért, feleljen nekem!

Germaine csak sírt, de könnyein át Rajmondra mosolyogva, ráemelve tiszta, nagy szemeit, honnét kiolvashatta, milyen mély, hű, nagylelkű, mérhetetlen vonzalommal szereti!

— Oh Istenem! — dadogta Mirelle, ennyi boldogságot nem érdemeltem. De hallgasson meg Germaine; az ön irgalmas szerelme, bármily kevésbé reméltem is, nekem még nem elég arra, hogy magam is föloldozzam magamat. Sokkal jobban tiszteltem önt, semhogy már most éltem részesévé merjem tenni. Nem, nem, örökre megtálnám magam, ha arra kérném, hogy foglalja el mellettem azt a helyet, melyet a világ előtt nemrég engedtem át... De nem mondom ki többé azt a nevet, nem idézem föl ezt az emléket ön előtt,

tiszta, szent gyermek! El kell önnel feledtetnem multamat; helyre kell azt hoznom, mielőtt megengedhetném magamnak, hogy önt nőmmé tegyem. Tartozom ezzel az ön iránt érzett hódolatnak. És aztán...

Mosolyogni kezdett olyan félénkséggel, mely e férfias arcz megszokott gőgös kifejezésének sajátos bájt adott.

— És aztán, Germaine — meg kell vallanom — ha nem vagyok többé féltékeny Istenre, az vagyok még az ön «eszményére». Legalább is bizonyos mértékben szeretném, ha sikerülne azt megvalósítanom. Azt gondoltam tehát... hogy... hajh! e végre szükséges eltávoznom. Ez a legnehezebb áldozat. De bünhődni kell hibáimért s ez a válás lesz arra alkalmas... Azt gondoltam, hogy néhány hónapra elmegyek egy barátomhoz, ki éjszaki Olaszországban, a svájcz határszéleken lakik; jó barát, tudós és bölcs. Tanulmányozni fogom vele a nagy társadalmi kérdéseket, melyekkel ő is foglalkozik. És ha majd úgy tapasztalom, hogy végre jobb lettem; ha majd, becsületesen alávetvén magamat a megpróbáltatásnak, lelkiismeretesen elmondhatom, hogy fölajánlott szerelmemet már kevésbbé vélem méltatlannak önhöz: Germaine, hajlandó lesz-e örökre az enyémbé tenni kezét?

— Igen — válaszolt komolyan, fölemelkedve. —

És e percztől fogva, Isten előtt, ki minket lát és hall, lekötöm önnek szavamat, Rajmond. Nem mától kezdve tartom én önhöz kötöttnek magam... Ama naptól, melyen a mult évben megvallottam szerelmemet, az önéhez fűzöttnek tekintetem éltemet... legalább a szenvedés, az áldozat révén. És ugyan — tette hozzá bájos mosolylyal — mikép volna kedvem most visszavonulni?

S ráemelve tekintetét, melyben egész lelke tükrözött, folytatá:

— Menjen, Rajmond, törekedjék a magányban a nemes czélra, melyet elérni óhajt. Hisz nem lesz egyedül... Minden órán, bármint érezze magát, legyen bús vagy vidám, erős vagy gyöngé, bízó vagy csüggeteg, tudja meg, én önnel leszek. Gondolatom, imádságom, szívem követni fogják mindenütt... Ha valamikor kísértetbe jön, hogy eltántorodjék, vegyen erőt magán arra gondolva, hogy én várom és... igen — fejezte be bátran — arra gondolva, hogy én szeretem önt!

— Édes, drága Germaine! sohasem tudnám eléggé meghálálni ez áldott szót, mely erőt adna nekem a világot megréndíteni. De a mi többet ér, erőt fog adni, hogy legyőzzem magamat. Méltó akarok lenni szerelmére s jól tudom, hogy ez nehéz...

Egy pillanatra elgondolkozott, majd folytatá:

— Engedje meg, hogy föltárjam ön előtt szíve-
met leplezetlenül, legmélyebb rejtekeiben. Ha nyo-
morúságom elrémiti, elbúsítja is, most már tudom,
hogy szerelme erős, szájalma elég nagylelkű s nem
fordul el tőlem... Föl akarok kiáltani önhöz:
Germaine, segítsen rajtam! segítsen rajtam hitének
tisztaságával, önföläldozásának, imáinak egész hatal-
mával... ön, a ki hisz és tud imádkozni, segítsen
rajtam, mert gyöngé vagyok. Segítsen, mert gonosz
vagyok, noha szentül szeretem önt... Kedves gyer-
mek, ön annyira ártatlan, hogy nem tudja, mily
nyomorúságban sínylik a férfi, ki szabad fékre
eresztette szenvedélyeit, ki a rosszal, botránynyal
játékot üzött. Szörnyű bilincseket visel, akarata
ellenére is rettenetes zsarnok igája alatt görnyed;
nem dicsekedhetik azzal, hogy szabad, hogy
erős: rabszolga csak! Lássa, ily nyomorult vagyok,
fájdalom, én is! Szeretnék fölemelkedni önhöz,
Germaine, de...

Ijedt kifejezés futott át Rajmond arcán, mintha
az örvényt látná lábai alatt.

— Nem, nem! ne féljen — vágott közbe a fiatal
lány élénken, nem hagyva tovább beszélni őt. —
Ne nézzen a mélységbe s elérí a tetőt... Emelje
szemeit magasabbra, mind magasabbra Rajmond.
Imádságom védeni, óvni fogja! Isten kinyújtja
majd kezét... s ön győzni fog!

Kebléből egy kis aranykeresztet vont ki:

— Fogja, ez a kereszt elhunyt anyám szivéről került az én szivemre s én nem hagytam el soha. Vegye át és ígérje meg, hogy a kísértet óráiban ajkaihoz emeli, elrebegve azt az *Ave Maria*-t, melyet, mint egykor öntől hallám, anyja emlékére is el szokott néha mondani.

A fiatal leány megcsókolta a drága ereklyét s átnyújtotta Rajmondnak.

— Ez a mi jegyajándokunk — mondá.

Rajmond megszorította a kis kezét, mely tűrté azt, de csak a keresztet csókolta meg, melyet még tartott.

— Az ön szent hitének ez a jelvénye óvjon meg engem — mondá komolyan — s tegyen méltóvá önhöz, én kedvesem.

Egy pillanatig gyönyörrel szemlélte azt, ki ettől fogva jegyese volt, majd tekintetében és hangjában fájdalmas kifejezéssel fölsóhajtott:

— Ah! mily nehéz elhagyni önt. Ám kell! Valószínűleg holnapután indulok. Germaine, búcsúszunk el itt.

— Isten önnel! — válaszolt a fiatal leány, célzatosan hangsúlyozva a szót. — Bármily messze lesz ön, nem lesz egyedül, Rajmond, s ez önkéntes válás után mily édes lesz a találkozás! Rajta! — tévé hozzá, látva, hogy a mélyen meghatott Mirelle

még mindig csak néz s nem tudja levenni róla szemeit — menjen! Különben is már nagyon rég együtt vagyunk. Távollétünk föltünhetett s ha sejténék ...

— Igaz... már nem is gondoltam rá. Bocsássa meg ez oktalanságot... És erre nézve fogadjon el egy tanácsot: ne bízzék Olgában. Ne is gyaníttassa vele titkunkat, de rokonommal se...

Félbeszakította szavait és gyorsan visszanezett.

— Nem hallott semmit, ott, abban a sűrűben? Pedig azt hiszem... Lehajlott, hogy jobban lásson. — Nem veszek észre semmit, bizonyosan a szél zörgette a fákat.

S a fiatal lányhoz lépve:

— Válni kell! — mondá sóhajtva. — Én ezen az uton megyek. Ön maradjon pár perczig s aztán azon a kis ösvényen visszatérhet... Ah, Germaine! miért nem nyilváníthatom önt ma már jegyesemnek az egész világ előtt!... Miért nem mondhatom el, hogy csak saját hibám miatt kell várnom s e titkolózásra kárhoztatnom önt, ki homlokát magasan tarthatja mindenütt. — Mily kemény bűnhődés!... Ám jó! mosolyogjon még egyszer reám és... Isten önnel, én egyetlenem!

Eltávozott s kisvártatva a fiatal leány is megindult a mezőkön keresztül kigyózó úton. Mikor a mulatság helyére ért, örömmel tapasztalta, hogy

még az egész társaság szanaszét bolyongott, ki-ki a maga szeszélye szerint.

Az erdő fasoraiban világos ruhák tűntek majd el majd elő; itt-ott, a szellőben ringó buzavetés fölött hatalmas szalmakalapokkal borított fejcskék bukkantak föl. A vörös és fehér napernyők helylyel-közzel az erdőszélen, az útfordulóknál mint óriási gombák terpeszkedtek. Távolról váltott vidám beszédek verték föl a szendergő visszhangot. Üde, víg hangok mint rakéták szálltak a légből; ki-kitörő kacajok felelgettek egymásnak, mint egyidőben rázott csöngetyűk, melyek nem törődnek vele, hogy összhangozzanak... Szanaszét volt az egész társaság.

Germaine föllélegzett: sem az ő, sem a Rajmond távolléte nem tűnhetett föl. A mint közeledett, megpillantotta Rajmondot, ki néhány nővel beszélgetett; s vele egy oldalról, de más ösvényen látta jönni Olgát, ki tétova léptekkel egyedül haladt; napernyője végére egy roppant virágbokréta volt tűzve, zöld ruhája pedig a bokrok és pázsit zöldjével olvadt össze.

E perczben a báróné, két tenyeréből szócsövet csinálva, kiáltani kezdett:

— Haza! Lánykák, elő! be van fogva.

De tapasztalva, hogy nem hallják, odaszólt rokonának:

— Rajmond, hívja már őket helyettem. Fuggjon takarodót.

S míg a fiatal ember érczes hangjával a környék valamennyi visszhangját fölverte, a báróné gyorsan Olga mellé surrant:

— Nos ?

— Nos... nem jártam hiában. Szép és váratlan dolgokat hallottam. De minden jól megy: tanácskozni van időnk. Csak egy pontra nézve kell mielőbb határoznunk. Estére, az ön szobájában, majd beszélgetünk.

A két nő elvált s a kocsik körül alakult csoportok közé vegyült.

A fiatal lányok innen is, onnan is előszállingóztak. Arczukat fölhevítette a futkározás, virág volt kalapjaikon, napernyőikön, keblükön, kezükben... virág mindenütt. Az óvatos mamák előszedték a kendőket, hogy beburkolják őket. A fiatal emberek sűrögtek-forogtak körülöttük, hogy ezer apró szolgálatot tegyenek s fölsegítsék őket a kocsik bakjára, hová melléjük ültek; míg a mamák belülről még egyszer szívékre kötötték, hogy jól betakarózzanak. Aztán, hajts kocsis!... a lovak elvágtattak; a fogatok teljes gyorsasággal robogtak, sűrű porfelleget verve maguk mögött.

Germaine egy kis kocsi hátsó ülésén egyedül elmerengett e nevezetes nap emlékein s élvezte

boldogságát. Ajkai némák maradtak, de lelkéből hálaadó ima tört föl s szállott Istenhez, kinek nem tudta, mikép köszönje meg eléggé azt a nem remélt örömet, mely életét hirtelen föl-derítette.

Végre hát szerette Rajmond, olyan szerelemmel, a minő után mindig epedett!... Még ugyan nem volt hívő keresztény; de semmi kétség, ha életét hasznossá igyekszik tenni, nemes törekvései jutalmául a hit is át fogja hatni lelkét. Nem szép volt-e tőle már az is, hogy kevélységét letiporta, s elszánta magát a tanulmányra és dologra, hogy így jusson a hithez?

A fiatal lány szíve büszkeségtől dobogott, midőn visszagondolt arra a sok magasztos és gyöngéd érzelmre, melyeket feledhetetlen társalgásuk folyamában Rajmond előtte föltárt. És az a tisztelettől áradozó mély vonзалom, melyet iránta tanusított! Oh! mily édes volt neki, hogy így szereti! Mily boldog volt, hogy teljes szívéből becsülheti és csodálhatja azt, ki neki oly kedves vala!... És milyen jó az Isten, hogy buzgó imáját meghallgatta!

Igazán, mik voltak elmult szenvedései a kimondhatatlan örömhöz képest, hogy Rajmond lelkét *csaknem* megnyerte a hitnek! Rajmond hívő keresztény!

Ez a remény, mely a Germaine lelkében bizonyossággá érett, mintegy a végtelent oltotta most élvezett boldogságába... A közel jövőben, mely borútlanul nyílt előtte, szinte látta már kettőjük bűbájos életét, midőn eszményének valósulását megéri majd s a fiatal leány örömtől áradózó lélekkel áldotta Istent.

(Folytatása a második kötetben.)

A Szent-István-Társulat kiadványai.

Fabiola, vagy a katakombák egyháza. Irta <i>Wiseman Miklós</i> . Angol eredeti után fordította <i>Haudek Ágoston</i> . Steinle Ede lovag által rajzolt képekkel. 4-rét kiadás. Füzve kor. 4.80, kötve ...	Kor. 7.—
Ugyanaz, egyszerűbb kiadásban, nyolczadrét alak. Füzve kor. 2.40, kötve ...	3.60
A megszabadított Jeruzsálem. Irta <i>Torquato T.</i> Olaszból fordította <i>Jánosi Gusztáv</i> . Két kötet. Díszes vászonkötésben vörösmetszéssel kor. 6.80, aranymetszéssel ...	7.60
Mindszenti Gedeon legújabb költeményei. Füzve kor. —.60, kötve ...	1.—
A Csendes-Oczeánon. Utazási élmények. Irta <i>May Károly</i> . Német eredeti után ford. <i>Szekrényi Lajos</i> . Kötve ...	6.—
A keresztény nő. Képekkel. Irta <i>Ruschek Antal</i> . Díszes vászonkötésben ...	3.—
Művészettörténeti korrajzok. Bevezetésül a képzőművészetek egyetemes történetébe. Irta <i>Divald Kornél</i> . I. kötet. 86 képpel. Ára füzve kor. 2.—, kötve kor. 2.40. — II. kötet. 75 képpel. Füzve kor. 2.40, kötve ...	2.80
Áhitat szárnyain. Himnuszok és vallásos költemények. Akantisz V. rajzaival. Irta <i>Bán Aladár</i> . Színes borítékba füzve ...	3.—
Az Úr Jézus szülőföldjén. Paur Géza 38 rajzával. Irta <i>Huber Lipót</i> . Színes borítékba füzve ...	3.—
Márta naplója. A női ifjúságnak ajánlja a Szent-István-Társulat. Kötve ...	2.40
Magyar drámai mesék a magyar ifjúság számára. Irta <i>Pintér Kálmán</i> . Angol félvászonköt.	2.—
Szent Imre herczeg élete. Élet- és jellemrajz. Irta dr. <i>Karácson Imre</i> . Kötve ...	1.20

A Szent-István-Társulat kiadványai.

A MAGYAR NÉP KÖNYVTÁRA.

Eddig tíz kötet jelent meg.

Egy-egy kötet ára csinos félvászonkötésben,
színes borítékban 60 fillér.

Az I., II., III. és IV. kötet tartalma :

Elbeszélések a magyar nép számára.

Irta Vincze Alajos.

Az V. kötet tartalma :

A műhelyből. Elbeszélések magyar iparosok
életéből. *Irta Bodnár Gáspár.*

A VI. kötet tartalma :

Tanulságos történetek. *Irta Kincs István.*

A VII. és VIII. kötet tartalma :

A magyar nemzet története. Elbeszéli *Bodnár G.*

A IX. és X. kötet tartalma :

A magyar föld. *Irta dr. Sziklay János.*

Mindeme könyvek megrendelhetők a

Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában

(Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28b. sz.)

Részletes könyvjegyzékkel kívánatra ingyen és bér-
mentve szolgálunk.

